

Jaarrapport 2024

STICHTING PENSIOENFONDS
VOOR HUISARTSEN

huisarts
pensioen

BESTUURSVERSLAG

Voorwoord: de huisarts aan tafel	5
1. Uw pensioenfonds in één oogopslag	7
2. Kerncijfers 2020 – 2024	9
3. Profiel	15
4. Bestuur	21
5. Pensioenen	29
6. Financiële positie	34
7. Beleggingen	43
8. Risicomanagement	56
9. Kosten	61
10. Vooruitblik 2025	71
11. Verantwoordingsorgaan en intern toezicht	73
11.1 Verslag en oordeel van het verantwoordingsorgaan	74
11.2 Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan	79
11.3 Verslag en bevindingen intern toezicht	80
11.4 Reactie van het bestuur op het verslag van het intern toezicht	84
Bijlage 1 Personalia per 31 december 2024	86
Bijlage 2 SFDR-rapportages	88

JAARREKENING

1. Balans per 31 december	128
2. Staat van baten en lasten	129
3. Kasstroomoverzicht	130
4. Algemene toelichting	131
5. Toelichting op de balans	139
6. Toelichting op de staat van baten en lasten	162
7. Overige gegevens	169
7.1 Verloopstaat deelnemers	169
7.2 Actuariële verklaring	170
7.3 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	172

De huisarts aan tafel

De wensen en behoeften van huisartsen voor ogen houden: dat is de belangrijkste verantwoordelijkheid die wij als bestuur dragen. Helemaal te midden van een spannende transitie naar een nieuw pensioenstelsel en een nieuwe regeling. Het waren huisartsen zélf die in 1973 de koppen bij elkaar staken en besloten een eigen pensioenfonds op te richten. Veel van die huisartsen ontvangen nu elke maand pensioen vanuit het fonds waarvan ze zelf ooit aan de wieg stonden. Het is aan ons als bestuur om de pensioenregeling bij de tijd te houden en daarmee te behouden voor toekomstige generaties.

Lees verder op de volgende pagina

Dat kan niet zonder de huisarts zelf. Als fonds staan wij ten dienste van de deelnemer. Als de huisartsenpopulatie verandert of de voorkeuren wijzigen, dan hebben wij mee te veranderen. We zijn daarom blij en dankbaar met de intensieve samenwerking met de Beroepspensioenvereniging Huisartsen, de eigenaar van de pensioenregeling. Ook in 2024 heeft de vereniging de belangen van de huisartsen vertegenwoordigd en ons als fonds daarin meegenomen. Ook het verantwoordingsorgaan, dat bijna volledig uit huisartsen bestaat, blijft een waardevol klankbord voor het bestuur. Zo komen we met de huisarts samen tot een pensioenregeling waarbij de deelnemer werkelijk centraal staat.

Missie en visie

Het jaar 2024 was voor ons als bestuur het eerste volledige jaar in het nieuwe bestuursmodel. Ons bestuur bestaat uit drie pensioenspecialisten (de uitvoerende bestuurders), vier huisartsen (de niet-uitvoerende bestuurders) en een onafhankelijke voorzitter. Terugblikkend op de vele vergaderingen en bijeenkomsten die we het afgelopen jaar hebben gehad, is er één gevoel dat sterk is blijven hangen. We hebben bij elke vergadering gemerkt dat de huisarts bij ons aan tafel zat. Niet alleen in de vorm van onze gewaardeerde niet-uitvoerende bestuurders, maar als beroepsgroep. Elke overweging werd gemaakt en elk besluit genomen met de deelnemer in ons achterhoofd.

Dat was bijvoorbeeld het geval bij het opstellen van ons nieuwe strategisch plan, waarbij we onder meer hebben gewerkt aan onze nieuwe missie en visie. Een gezonde financiële toekomst voor de huisarts – daar gaan we elke dag voor. En een pensioenregeling waarbij de huisarts eigen keuzes kan maken, die het beste aansluiten bij haar of zijn (financiële) situatie. Een grote stap hier naartoe was het transitieplan dat de vereniging heeft opgesteld. De nieuwe regeling gaat meer ruimte bieden voor keuzemogelijkheden, zoals bijvoorbeeld kunnen variëren in premiehoogte – een nadrukkelijke wens van huisartsen, zo weten we uit onderzoek. Ik ben er trots op dat we in deze transitie dicht bij de wensen van deelnemers blijven.

Beleggingen

Daarnaast hebben we in 2024 vooruitgang geboekt op ons IT-beleid, risico-framework, en ons beleggingsbeleid. Voor onze aandelen zijn we overgestapt op een nieuwe portefeuille. Zo kunnen we voor elk bedrijf een bewuste keuze maken én kunnen we de ondernemingen beter volgen. Bovendien zien huisartsen direct in welke bedrijven hun pensioengeld wordt belegd. Ook hebben we invulling kunnen geven aan de wens van de ledenraad van de vereniging om niet meer te beleggen in ‘fossiele’ bedrijven.

In de Wtp-transitie vervult de ledenraad eveneens een grote rol. De transitie is een ingewikkeld traject en we zijn elke keer blij met de scherpe vragen vanuit de ledenraad, en de

ontvankelijkheid voor nieuwe inzichten. Verschillen van mening zijn er regelmatig – niet verwonderlijk gezien de diverse samenstelling van de ledenraad. Dat is soms zoeken. We blijven wensen toetsen aan realisme. Wat kan er binnen de wet? Wat is uitvoerbaar? Toch houdt iedereen te allen tijde het doel voor ogen en blijven we, samen met vereniging en ledenraad, zoeken naar het collectieve belang. Dat werkt prettig samen.

Stevig anker

In 2024 hebben we mijlpalen gezet. We weten waar we naartoe willen. Nu is het tijd voor implementatie en uitvoering. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor het verbeteren van onze klantbediening. Nieuw opgezette tools bieden daarvoor een stevig anker en stellen ons in staat om deelnemers op individueel niveau beter te bereiken en te bedienen met relevante informatie. In 2025 bouwen we hierop voort.

Inmiddels zijn de eerste pensioenfondsen ingevaren in het nieuwe stelsel. Onze transitie staat gepland voor 2027. Dat betekent dat we nog twee jaar de tijd hebben voor een ordentelijke overgang. Als bestuur hebben wij er het volste vertrouwen in dat we goed op weg zijn om deze transitie, samen met de vereniging, ledenraad, het verantwoordingsorgaan en andere stakeholders, succesvol te doorlopen. In de tussentijd zijn nog genoeg hobbels te nemen. Maar één ding weten we vast en zeker: de huisarts blijft bij ons aan tafel.

Nery Anderson

Voorzitter Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen

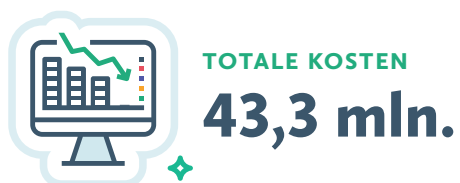
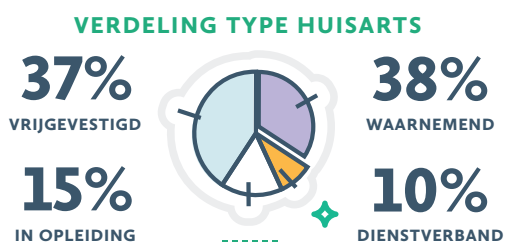
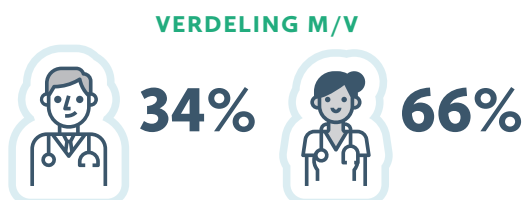
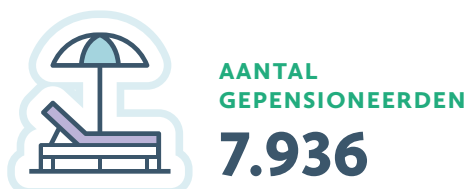
1. UW PENSIOENFONDS IN ÉÉN OOGOPSLAG

Huisarts & Pensioen | Jaarrapport 2024

7

1. Uw pensioenfonds in één oogopslag

2. KERNCIJFERS 2020 – 2024

Huisarts & Pensioen | jaarrapport 2024

2. Kerncijfers 2020 – 2024

Figuur 1 - Deelnemers* en kosten

	2024	2023	2022**	2021	2020
Opbouw aantal deelnemers					
Actieve deelnemers	15.854	15.587	15.253	14.939	12.339
Gewezen deelnemers***	2.161	1.989	1.858	1.555	1.391
Pensioengerechtigden	7.936	7.809	7.728	7.779	7.435
Totaal aantal deelnemers	25.951	25.385	24.839	24.273	21.165
Pensioenbeheer (in mln. €)					
Uitkeringen	430	409	384	368	360
Premie premieregeling (voor risico deelnemers)	301	278	251	-	-
Premie uitkeringsregeling (voor risico fonds)	1	-	-	223	200
Pensioenbeheerkosten	10,4	9,0	11,2	14,9	12,7
Kengetallen					
Directe kosten vermogensbeheer / gemiddeld belegd vermogen (in %)	0,03	0,05	0,01	0,05	0,18
Totale kosten vermogensbeheer / gemiddeld belegd vermogen (in %)	0,25	0,24	0,33	0,25	0,21
Kosten pensioenbeheer / gemiddeld belegd vermogen (in %)	0,10	0,10	0,10	0,12	0,11
Totale kosten (vermogens- + pensioenbeheer) / gemiddeld belegd vermogen (in %)	0,35	0,33	0,43	0,37	0,32
Kosten pensioenbeheer / aantal deelnemers (actief + gepensioneerd) (in €)	439	383	487	658	643
Kosten pensioenbeheer / feitelijke premie (in %)	3,5	3,2	4,5	6,7	6,4

* Om dubbeltelling te voorkomen, is het aantal pensioengerechtigden opgenomen exclusief deeltijdpensioengerechtigden. Deze zijn opgenomen bij de actieve deelnemers.

** Op 1 januari 2022 is de pensioenregeling gewijzigd in een premieregeling. Vanaf 1 januari 2022 is de uitkeringsregeling, die tot die datum van kracht was, premievrij en is de nieuwe regeling van kracht.

*** Ex-partners met zelfstandig recht op ouderdomspensioen zijn opgenomen bij gewezen deelnemers.

Toelichting

Bij de kengetallen onderscheiden we directe en indirecte vermogensbeheerkosten. De directe vermogensbeheerkosten zijn de kosten die in de jaarrekening staan. De indirecte vermogensbeheerkosten zijn in de jaarrekening verwerkt ten laste van de beleggingsopbrengsten. Dit is conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De totale vermogensbeheerkosten omvatten zowel directe als indirecte vermogensbeheerkosten. De transactiekosten zijn niet opgenomen in de indirecte vermogensbeheerkosten.

De pensioenbeheerkosten in het overzicht zijn de kosten die ook in de jaarrekening staan. De totale pensioenbeheerkosten stijgen in 2024 naar € 10,4 miljoen. In hoofdstuk 9 lichten we de kosten voor vermogensbeheer en pensioenbeheer en de transactiekosten toe.

Figuur 2 - Pensioenvermogen en dekkingsgraad

	2024	2023	2022	2021	2020
Vermogen, solvabiliteit en toeslag					
Pensioenvermogen uitkeringsregeling (in mln. €)	9.876	9.822	9.538	12.484	12.231
Pensioenvermogen premie- & cvp-regeling (in mln. €)	829	495	238	-	-
Pensioenverplichtingen uitkeringsregeling (in mln. €)	7.561	7.328	6.798	8.927	9.377
Pensioenverplichtingen premie- & cvp-regeling (in mln. €)	829	495	238	-	-
Dekkingsgraad op basis van DNB rente (in %)	127,6	131,9	138,9	139,8	130,8
Beleidsdekkingsgraad (in %)	132,6	140,4	144,0	137,5	128,1
Vereiste dekkingsgraad FTK (in %)	114,8	114,1	113,5	116,0	115,2
Reële dekkingsgraad (in %)	105,1	109,6	113,6	113,1	106,6
Toegekende verhogingen (in %)	3,13	6,70	5,00	5,19*	1,41

* Inclusief de per 31 december 2022 verleende extra toeslag over 2021 van 2,06%.

Figuur 3 - Beleggingsportefeuille

	2024	2023	2022	2021	2020
Beleggingsportefeuille uitkeringsregeling (in mln. €)					
Matching	3.413	3.843	3.771	4.509	5.349
Rendementsportefeuille	6.395	5.946	5.782	7.965	6.883
Totaal belegd vermogen (ultimo jaar)	9.808	9.789	9.553	12.474	12.232
Beleggingsportefeuille premieregeling (in mln. €)					
Matching	-	2	-	-	-
Rendementsportefeuille	779	494	240	-	-
Totaal belegd vermogen (ultimo jaar)	779	496	240	-	-
Beleggingsportefeuille premieregeling (in mln. €)					
Matching	11	-	-	-	-
Rendementsportefeuille	11	-	-	-	-
Totaal belegd vermogen (ultimo jaar)	22	-	-	-	-
Rendementsportefeuille (in mln. €)					
Liquide zakelijke waarden	2.458	1.893	1.645	3.098	2.967
Liquide krediet	1.780	1.529	1.434	2.169	1.758
Illiquide zakelijke waarden	1.657	1.613	1.757	1.568	1.210
Illiquide krediet	1.336	1.286	943	1.105	889
Liquide middelen	32	30	36	50	3
Valuta overlay	-51	91	173	-25	55
Totaal belegd vermogen (ultimo jaar)	7.212	6.442	5.988	7.965	6.883

Figuur 4 - Rendement beleggingen

	2024	2023	2022	2021	2020
Beleggingsportefeuille uitkeringsregeling	4,7%	6,9%	-20,5%	3,5%	5,4%
Benchmark	4,9%	8,0%	-22,0%	4,6%	4,6%
Beleggingsportefeuille premieregeling	6,8%	5,8%	-8,0%		
Benchmark	7,1%	6,8%	-9,1%		
Beleggingsportefeuille variabele pensioenregeling	7,7%				
Benchmark	7,8%				
Rendementsportefeuille	6,9%	5,6%	-10,7%	15,8%	-0,1%
Benchmark	7,1%	6,8%	-11,2%	14,8%	0,6%

Figuur 5 - Opbouw deelnemersbestand naar type deelnemer

	2024	2023	2022	2021	2020
Actieve deelnemers	15.854	15.587	15.253	14.939	12.339
Gewezen deelnemers*	2.161	1.989	1.858	1.555	1.391
Pensioengerechtigden	7.936	7.809	7.728	7.779	7.435
Totaal aantal deelnemers	25.951	25.385	24.839	24.273	21.165

* Ex-partners met zelfstandig recht op ouderdomspensioen zijn opgenomen bij gewezen deelnemers.

Toelichting

Het totaal aantal deelnemers is in 2024 gestegen met 2,23% ten opzichte van 2023. Het aantal actieve deelnemers steeg met 1,71% ten opzichte van 2023. Het aantal pensioengerechtigden dat ouderdomspensioen krijgt, is met 123 toegenomen tot 5.874 (+2,14%). Van deze pensioengerechtigden is 81% man (2023: 82%) en 19% vrouw (2023: 18%). Het aantal pensioengerechtigden dat partnerpensioen krijgt, nam af met 5 tot 1.907 (-0,26%). Samen met de wezenpensioengerechtigden (toename van 9 in 2024, +6,16%) nam het totaal aantal pensioengerechtigden met 127 toe tot een totaal van 7.936 (+1,63%).

Figuur 6 - Opbouw deelnemersbestand naar type deelnemer

	2024	2023	2022	2021	2020
Vrijgevestigd huisartsen	5.909	6.031	6.143	6.249	6.476
Huisartsen in dienstverband	1.582	1.454	1.365	1.306	1.181
Waarnemend huisartsen	6.058	5.746	5.392	5.134	4.836
Huisartsen in opleiding	2.440	2.527	2.481	2.388	-
Totaal actieve deelnemers	15.989	15.758	15.381	15.077	12.493
Aantal deelnemers in meerdere regelingen	135	171	128	138	154

Toelichting

Op grond van fiscale regelgeving zijn 570 directeur-grotaandeelhouders (DGA's) opgenomen als huisarts in dienstverband.

Figuur 7 - Ontwikkeling man-/vrouwverdeling

Deelnemersgroep	2024	2023	2022	2021	2020
Vrijgevestigden (m)	2.618	2.753	2.915	3.055	3.256
Vrijgevestigden (v)	3.291	3.278	3.228	3.194	3.220
Huisartsen in dienstverband (m)	130	116	117	128	126
Huisartsen in dienstverband (v)	882	828	788	794	722
DGA's (m)	352	321	300	279	248
DGA's (v)	218	189	160	105	85
Waarnemend huisartsen (m)	1.678	1.574	1.431	1.361	1.282
Waarnemend huisartsen (v)	4.380	4.172	3.961	3.773	3.554
Huisartsen in opleiding (m)	640	686	668	623	-
Huisartsen in opleiding (v)	1.800	1.841	1.813	1.765	-
Totaal aantal regelingen	15.989	15.758	15.381	15.077	12.493
Totaal aantal deelnemers	15.854	15.587	15.253	14.939	12.339
Totaal aantal gepensioneerden	7.936	7.809	7.728	7.779	7.435

Toelichting

Van het totaal aantal actieve deelnemers in 2024 (15.854) is 66% vrouw en 34% man. In 2023 was de verhouding 68% vrouw ten opzichte van 32% man. Bij vrijgevestigden (m) en huisartsen in opleiding (m en v) zien we een daling in aantal deelnemers. De overige deelnemersgroepen laten een stijging in aantal deelnemers zien.

Figuur 8 - Aantal deelnemers en mutaties

	Actief excl. AO	Arbeidsongeschikt	Gewezen	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Beginstand	15.154	433	1.989	7.809	25.385
Overige oorzaken	-1				-1
Toetreding / hertoetreding	734		15		749
Pensionering	-128	-12	-142	282	-
Arbeidsongeschiktheid	-88	96	-7	-1	-
Revalidering	50	-79	29		-
Overlijden	-7	-7	-1	-276	-291
Ingang nabestaandenpensioen				143	143
Premievrij gemaakt door uitdienst	-287		287		-
Waardeoverdracht	-4		-9		-13
Afkoop emigratie / klein pensioen					-
Beëindiging wezenpensioen				-21	-21
Eindstand	15.423	431	2.161	7.936	25.951

Binnen het totale deelnemersbestand wordt een onderverdeling gemaakt in vier categorieën deelnemers:

- actieve deelnemers
- arbeidsongeschikte deelnemers
- gewezen deelnemers
- pensioengerechtigden

In het overzicht wordt een deelnemer die in meerdere groepen aan de pensioenregeling deelneemt, bijvoorbeeld als huisarts in dienstverband en als waarnemend huisarts, één keer meegeteld. De deeltijdgepensioneerden zijn in het overzicht niet opgenomen bij de pensioengerechtigden om dubbeltelling te voorkomen.

Toelichting

- Het totaal aantal deelnemers steeg in 2024 met 566 van 25.385 naar 25.951. Dat is +2,23 % ten opzichte van 2023.
- Het aantal actieve deelnemers steeg in 2024 met 267 tot 15.854. Dat is +1,71% ten opzichte van 2023.
- Het aantal gewezen deelnemers nam toe met 172 naar 2.161. Dat is +8,65% ten opzichte van 2023.
- Het aantal pensioengerechtigden dat ouderdomspensioen krijgt, is met 123 toegenomen tot 5.874 (+2,14%). Het aantal pensioengerechtigden dat partnerpensioen krijgt, nam af met 5 tot 1.907 (-0,26%). Samen met de wezenpensioengerechtigden (toename van 9 in 2024, +6,16%) nam het totaal aantal pensioengerechtigden met 127 toe tot een totaal van 7.936 (+1,63%).

3. PROFIEL

3. Profiel

Binnen Huisarts & Pensioen zorgen we voor een goed pensioen voor huisartsen. Huisarts & Pensioen bestaat uit een vereniging en een pensioenfonds. Dit jaarverslag heeft betrekking op het pensioenfonds. Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen (SPH) is opgericht in 1973 en realiseert als beroepspensioenfonds het pensioen voor huisartsen. Het fonds kent vier groepen deelnemers:

- vrijgevestigde huisartsen
- huisartsen in dienstverband (sinds 1 januari 2007)
- waarnemend huisartsen (sinds 1 januari 2009)
- huisartsen in opleiding (sinds 1 januari 2021)

De beroepspensioenregeling voor huisartsen is verplicht gesteld. Het fonds kent geen aandeelhouders of andere externe belanghebbenden. Alle netto beleggingsopbrengsten komen volledig ten goede aan de deelnemers.

Missie, visie en strategie

Al ruim vijftig jaar regelen huisartsen hun pensioen samen. In nauwe samenwerking met de beroepsgroep realiseren wij een pensioenregeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de huisarts. In de ruim vijftig jaar sinds de oprichting veranderde met de wereld om ons heen ook de huisartsenpopulatie.

Huisartsen zijn in toenemende mate vrouw, zijn vaker waarnemer en hebben meer dan voorheen een werkende partner. Van ons als pensioenfonds vraagt dit flexibiliteit. In de loop der jaren is de pensioenregeling regelmatig aangepast aan de nieuwe werkelijkheid, en de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel biedt nieuwe kansen.

In 2024 heeft het algemeen bestuur het strategisch plan voor de periode 2024 – 2029 vastgesteld. Daartoe hebben we stilgestaan bij de wortels van het pensioenfonds, recente ontwikkelingen in de pensioensector en in het huisartsenvak, wensen van deelnemers, onze eigen sterktes en zwaktes, onze identiteit en kernwaarden. We hebben onze missie als volgt gedefinieerd:

Wij zijn het pensioenfonds van, voor en met huisartsen. Samen realiseren we een eenvoudige en wendbare pensioenregeling die past bij de wensen en behoeften van huisartsen, waarbij we rekening houden met onze impact op de maatschappij. Zo zorgen we voor een goed inkomen voor nu en later.

Onze visie luidt: samen naar een financieel gezonde toekomst waarin huisartsen hun eigen keuzes kunnen maken.

Om deze visie te realiseren, hebben we een aantal strategische hoofddoelstellingen benoemd:

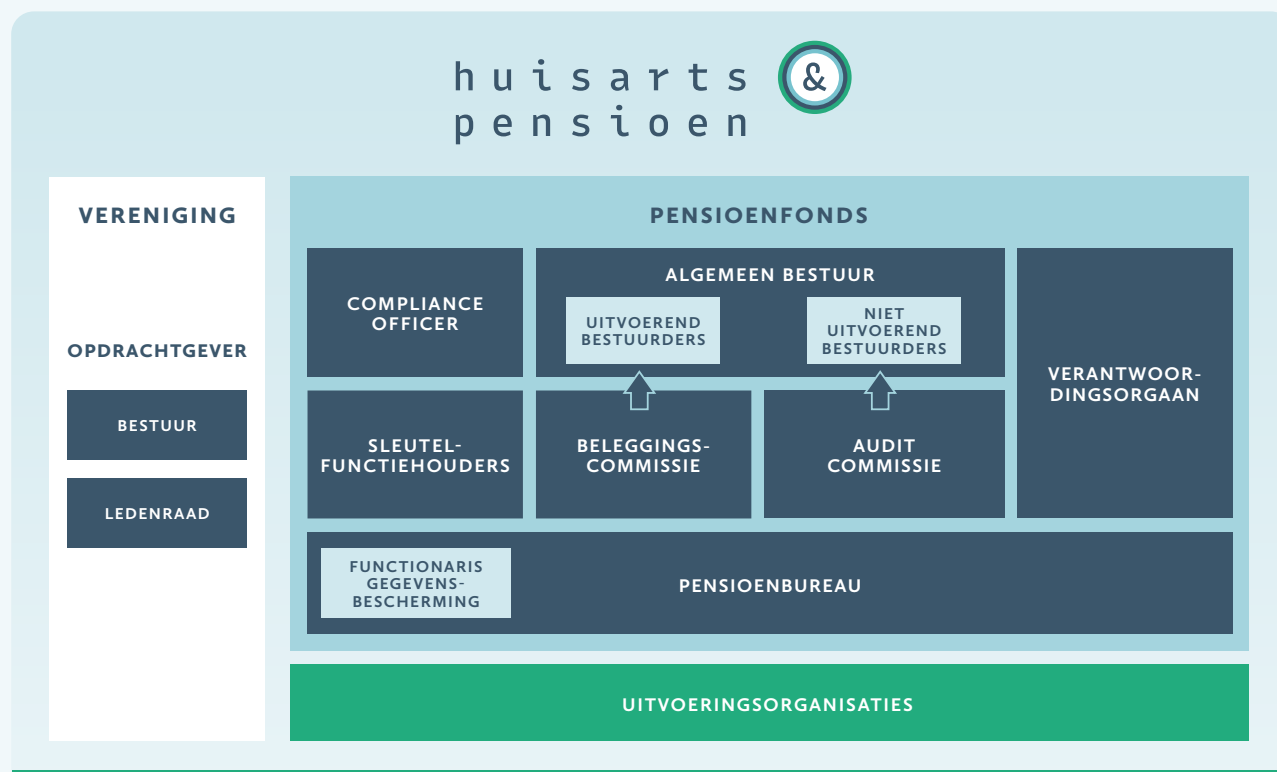
1. We hebben een toekomstbestendige pensioenregeling en een wendbare organisatie
2. Bij ons staat de deelnemer centraal
3. We zijn een duurzaam pensioenfonds
4. We zijn een kostenefficiënt pensioenfonds
5. We zijn een goed georganiseerd pensioenfonds

Jaarlijks maken we een jaarplan, waarin we beschrijven welke activiteiten het pensioenfonds dat jaar onderneemt om de missie, visie en strategie te realiseren, gekoppeld aan voor dat jaar gedefinieerde speerpunten.

3.1 De organisatie

De organisatie van het pensioenfonds ziet er als volgt uit.

Figuur 9 – Organogram

3.1.1 Vereniging en ledenraad

De Beroepspensioenvereniging Huisartsen (BPV) is een sinds 2006 wettelijk verplicht ingestelde vereniging. De vereniging vertegenwoordigt de beroepsgroep huisartsen waarvoor de pensioenregeling volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) in stand wordt gehouden. De vereniging behartigt de belangen van de leden en buitengewone leden (gepensioneerden en gewezen deelnemers) die als deelnemer of gewezen deelnemer zijn aangesloten bij Huisarts & Pensioen. Om deze regeling verplicht te kunnen stellen, moet minimaal 60% van de deelnemers lid zijn van de vereniging. In 2019 heeft de vereniging op verzoek van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangetoond dat met een score van 85% nog ruimschoots sprake is van voldoende representativiteit. In 2020/2021 is de verplichtstelling uitgebreid met de komst van de huisartsen in opleiding.

De vereniging bepaalt de inhoud van de pensioenregeling en geeft het pensioenfonds de opdracht deze uit te voeren. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst.

De ledenraad, officieel de Vergadering van Afgevaardigden (VvA), is het hoogste orgaan binnen de vereniging en bestaat uit 28 afgevaardigden. De ledenraad heeft als belangrijkste taken:

- het aanvragen, wijzigen of laten intrekken van de verplichtstelling van de pensioenregeling
- het verkiezen van bestuursleden van het pensioenfonds
- het aangaan en eventueel wijzigen van de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds
- het geven van gevraagd of ongevraagd advies aan het bestuur van het pensioenfonds

De afgevaardigden van de vereniging zijn verdeeld in twee clusters. Het betreft enerzijds een cluster voor de actieve huisartsen (vrijgevestigde huisartsen, huisartsen in dienstverband, waarnemend huisartsen en huisartsen in opleiding) en anderzijds een cluster voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers.

3.1.2 Algemeen bestuur

Het algemeen bestuur van SPH bestaat uit drie uitvoerende bestuurders, ten minste drie en ten hoogste vier niet-uitvoerende huisartsbestuurders en een onafhankelijke voorzitter. Het algemeen bestuur stelt het beleid vast en is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer van het fonds.

Bestuurders worden verkozen door de ledenraad van de vereniging en benoemd door het algemeen bestuur na goedkeuring van De Nederlandsche Bank (DNB).

De *uitvoerende bestuurders* zijn naast hun strategische taak in het algemeen bestuur belast met en verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid van het fonds en de aansturing van het pensioenbureau. Daarbij is onderstaande taakverdeling van kracht.

De voorzitter van de uitvoerende bestuurders is binnen de gezamenlijkheid van deze taken en verantwoordelijkheden primair verantwoordelijk voor de bureauorganisatie (cultuur & samenwerking, HR, werkwijze, centraal aanspreekpunt voor bureaumedewerkers). Voor onderwerpen waarvan niet duidelijk is bij welke uitvoerende bestuurder deze thuishoren, is de voorzitter van de uitvoerende bestuurders het eerste aanspreekpunt.

De *niet-uitvoerende bestuurders* oefenen naast hun strategische taak in het algemeen bestuur het intern toezicht uit. Dit toezicht heeft onder meer betrekking op:

- het beleid van het algemeen bestuur;
- de algemene gang van zaken bij het fonds;
- een adequate risicobeheersing;
- het beleggingsbeleid;
- de financiële informatieverschaffing door het fonds;
- de evenwichtige belangenafweging;
- de taakuitoefening door bestuurders.

Figuur 10 – taakverdeling uitvoerende bestuurders

	Uitvoerende bestuurders		
	<i>Beleggingen en duurzaamheid</i>	<i>Pensioenbeheer en communicatie</i>	<i>IT, uitbesteding en risicomanagement</i>
Algemeen	Voorzitter UB	Stakeholdermanagement	Projecten
Inhoudelijk	Beleggingen Duurzaamheid Balansmanagement	Pensioenbeheer Communicatie Financiële planning	IT & uitbesteding Risk & compliance Finance & control
Pensioenbureau	Dagelijkse aansturing		Huisvesting

3.1.3 Commissies

Het pensioenfonds kent twee commissies: de beleggingscommissie en de auditcommissie. De beleggingscommissie ondersteunt het uitvoerend bestuurslid dat is belast met beleggingen en duurzaamheid bij de uitvoering van het beleggingsbeleid en het adviseren over strategische beleggingsvraagstukken. De beleggingscommissie bestaat uit het uitvoerend bestuurslid belast met beleggingen en twee externe leden, naar wens aangevuld met specialisten uit het pensioenbureau. De auditcommissie ondersteunt en adviseert de niet-uitvoerende bestuurders bij het uitvoeren van hun toezichtstaak. De leden van de auditcommissie zijn externe deskundigen met ruime professionele toezichtervaring.

3.1.4 Compliance officer

De compliance officer is specifiek aangesteld en benoemd om toezicht te houden op de naleving van wet- en regelgeving binnen de organisatie, alsmede het beheren van compliancerisico's.

3.1.5 Sleutelfunctiehouders

Conform wetgeving kent het fonds drie sleutelfuncties: actuarieel, risicobeheer en interne audit.

Actuarieel

De sleutelfunctie actuarieel ziet toe op de berekening van de technische voorzieningen en premiestelling van het fonds. De taken bestaan onder andere uit het beoordelen van methodieken en modellen, de coördinatie en toezicht op de berekening van de technische voorzieningen, advies over de adequaatheid van verzekeringsregelingen en het bijdragen aan doeltreffende toepassing van het risicobeheerssysteem.

Voor deze sleutelfunctie wordt onderscheid gemaakt tussen de sleutelfunctiehouder en de sleutelfunctie vervuller. De sleutelfunctiehouder rapporteert periodiek over bovenstaande taken inclusief materiële bevindingen en aanbevelingen aan het algemeen bestuur. De sleutelfunctiehouder wordt hierin gefaciliteerd door de vervuller. Beide rollen zijn extern belegd.

Risicobeheer

De sleutelfunctie risicobeheer is verantwoordelijk voor de beoordeling van, monitoring van en rapportages over het risicobeheerssysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer.

Voor deze sleutelfunctie wordt onderscheid gemaakt tussen de sleutelfunctiehouder en de sleutelfunctie vervuller. De sleutelfunctiehouder rapporteert periodiek over bovenstaande taken inclusief materiële bevindingen en aanbevelingen aan het algemeen bestuur. De sleutelfunctiehouder wordt hierin gefaciliteerd door de vervuller. Beide rollen zijn extern belegd.

Interne audit

De sleutelfunctie interne audit is verantwoordelijk voor het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering. De functie helpt het pensioenfonds haar doelstellingen te realiseren door de doelmatigheid van de processen van governance, risicomanagement en beheersing te evalueren en te verbeteren middels audits.

Voor deze sleutelfunctie wordt onderscheid gemaakt tussen de sleutelfunctiehouder en de sleutelfunctie vervuller. De sleutelfunctiehouder rapporteert materiële bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur. De sleutelfunctiehouder interne audit wordt hierin gefaciliteerd door de vervuller. Beide rollen zijn extern belegd.

De sleutelfunctiehouders rapporteren aan het algemeen bestuur en hebben een escalatielijn naar de voorzitter.

3.1.6 Functionaris gegevensbescherming

De medewerker die door het algemeen bestuur is benoemd als functionaris gegevensbescherming (FG) heeft als taak het monitoren van de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

3.1.7 Pensioenbureau

Het pensioenbureau ondersteunt de uitvoerende bestuurders bij de feitelijke uitvoering van de pensioenregeling en van de besluiten van het algemeen bestuur. Daaronder vallen:

- de beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding van het bestuur;
- de procesinrichting en procesgang voor de besluitvorming binnen het pensioenfonds;
- de aansturing, mandatering respectievelijk monitoring van uitbesteding aan de uitvoeringsorganisaties;
- de organisatie en monitoring van het risicomanagement, compliance en bestuursondersteuning;
- de rapportage over de uitvoering van de bestuursbesluiten aan het algemeen bestuur;
- de organisatie en ondersteuning van de commissies;
- de organisatie en ondersteuning van het verantwoordingsorgaan;
- ondersteuning van de vereniging en de ledenraad.

3.1.8 Verantwoordingsorgaan

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) heeft het pensioenfonds een verantwoordingsorgaan (VO) ingesteld. De leden zijn afkomstig uit de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Zij worden door het algemeen bestuur benoemd. De (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zijn getalsmatig evenredig vertegenwoordigd.

Het VO bestaat uit zes vertegenwoordigers van de (gewezen) deelnemers, drie vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden en een onafhankelijk voorzitter. De leden zijn op basis van deskundigheid en ervaring verdeeld over drie commissies, te weten: (i) Financiën, (ii) Communicatie en uitbesteding, (iii) Governance en algemeen beleid. Het lidmaatschap van het VO is niet verenigbaar met enige andere functie binnen het fonds.

Het verantwoordingsorgaan geeft een oordeel over:

- het handelen van het algemeen bestuur aan de hand van het (concept)jaarverslag, de (concept)jaarrekening en eventuele andere relevante informatie, waaronder de bevindingen van het niet-uitvoerende bestuur;
- het door het algemeen bestuur gevoerde beleid over het betreffende kalenderjaar;
- de beleidskeuzes die betrekking hebben op de lange(re) termijn.

Daarnaast adviseert het verantwoordingsorgaan het algemeen bestuur, gevraagd of uit eigen beweging, over:

- het beleid inzake beloningen;
- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- de vorm en inrichting van het intern toezicht;
- de profielschets voor de niet-uitvoerende bestuurders;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen door het pensioenfonds of overname van verplichtingen door het pensioenfonds;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm;
- een wijziging van een van de bepalingen van de artikelen 7.6 tot en met artikel 7.21 van de statuten;
- de voorgenomen collectieve waardeoverdracht met inbegrip van het aanwenden van het vermogen van het fonds bij de collectieve waardeoverdracht.

3.1.9 Externe uitvoering

Het pensioenfonds heeft de uitvoering van de beroepspensioenregeling en het coördinerend vermogensbeheer uitbesteed aan uitvoeringsorganisaties. Achmea Pensioenservices (APS) verzorgt het pensioenbeheer. Het coördinerend vermogensbeheer is uitbesteed aan Achmea Investment Management (AIM). De custodian service is belegd bij JP Morgan.

Het pensioenfonds is de opdrachtgever van APS en AIM en specificeert de opdrachten in Service Level Agreements (SLA's). Hierin zijn de afspraken vastgelegd en de prestatie-indicatoren gespecificeerd. De uitbestedingspartijen worden periodiek gemonitord en geëvalueerd. Daarnaast specificeert het pensioenfonds opdrachten aan de uitvoeringsorganisaties ook tussentijds in bestuursbesluiten. Voor de custodian geldt dat de oversight-rol is belegd bij AIM, dat monitoring op afstand plaatsvindt en dat deze elke vijf jaar wordt geëvalueerd.

In hun kwartaalrapportages gaan de uitvoeringsorganisaties in op de activiteiten die ze hebben ondernomen en leggen ze uit in hoeverre de SLA-afspraken zijn nagekomen. De uitvoeringsorganisaties leveren jaarlijks een ISAE 3402-verklaring of een soortgelijke externe validatie aan. De ISAE 3402-verklaringen worden beoordeeld op scope, opzet

en werking en besproken met de uitvoeringsorganisatie. ISAE 3402-verklaringen van externe vermogensbeheerders worden beoordeeld door de coördinerend vermogensbeheerder in het kader van de managermonitoring.

In het kader van beleidsontwikkeling vindt regelmatig informatie-uitwisseling plaats en wordt samengewerkt met de uitvoeringsorganisaties en het pensioenbureau.

3.1.10 Externe accountant

Het algemeen bestuur van het fonds benoemt de externe accountant. In 2015 is accountantskantoor Deloitte (de heer M J. Penon, sinds boekjaar 2022) aangesteld als externe accountant.

3.1.11 Certificerend actuaire

Het algemeen bestuur van het fonds benoemt de certificerend actuaire. In 2016 is Milliman Pensioenen (de heer A. Hordijk, sinds boekjaar 2024) aangesteld als certificerend actuaire.

3.1.12 Overige externe adviseurs

In aanvulling op het bovenstaande maakt het pensioenfonds waar nodig gebruik van externe adviseurs en projectmanagers. Afhankelijk van het onderwerp wordt een geschikte adviseur of projectmanager geselecteerd.

3.2 Extern toezicht

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden extern toezicht op het pensioenfonds. DNB houdt prudentieel toezicht. Het is gericht op de soliditeit van financiële ondernemingen en op het bijdragen aan de stabiliteit van de financiële sector. DNB beoordeelt ook de geschiktheid van bestuurders, zowel individueel als collectief, voordat zij worden benoemd.

De AFM ziet als gedragstoezichthouder toe op een eerlijke en efficiënte werking van de kapitaalmarkten en op een eerlijke en transparante financiële dienstverlening. Bij pensioenfondsen richt de AFM zich voornamelijk op de communicatie tussen het pensioenfonds en zijn deelnemers.

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is de toezichthouder op de privacywetgeving, en houdt toezicht op een zorgvuldig gebruik van persoonsgegevens.

3.3 Aansluitingen

Pensioenfederatie

Het fonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie, de overkoepelende belangenbehartiger van Nederlandse pensioenfondsen.

Kring van Beroepspensioenfondsen

Leden van de Pensioenfederatie ontmoeten elkaar ook in zogenoemde kringen. Kringen bestaan veelal uit vertegenwoordigers van fondsen uit eenzelfde sector of met een vergelijkbare positie. Wij participeren in de Kring van Beroepspensioenfondsen. Naast onderlinge informatie-uitwisseling worden relevante ontwikkelingen op het gebied van pensioenen besproken.

4. BESTUUR

Huisarts & Pensioen | jaarrapport 2024

4. Bestuur

4.1 Speerpunten 2024

Wij hebben een strategisch plan voor meerdere jaren. Voor 2024 zijn de volgende speerpunten benoemd:

1. Voorbereiding Wtp
2. Verhogen kwaliteit klantbediening
3. Vergroten wendbaarheid
4. Visie op duurzaamheid

Hieronder zijn de verschillende speerpunten en het resultaat in 2024 kort omschreven.

Voorbereiding Wtp

Omschrijving: 2024 was een belangrijk jaar voor de voorbereiding van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. In dit jaar moest de nieuwe regeling gestalte krijgen, en worden toegewerkt naar het vaststellen van het transitieplan van de vereniging en het implementatieplan van het pensioenfonds, waarmee de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel wordt vormgegeven. Het transitieplan moest eind 2024 gereed zijn. Het implementatieplan hoeft formeel pas in 2025 gereed te zijn. Het pensioenfonds en de vereniging werken hiervoor nauw samen, elk vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid. Ook het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht worden meegenomen in de dialoog over de nieuwe regeling en het transitie- en implementatieplan. Aansturing vindt plaats vanuit het project, waarbinnen een projectgroep en een stuurgroep zijn ingericht. Dit project zal nog zeker tot en met 2025 voortduren.

Resultaat: In 2024 zijn grote stappen gezet in de voorbereidingen op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Voor de zomer heeft de vereniging een voorgenomen besluit genomen over de nieuwe regeling, en het pensioenfonds over de implementatie daarvan. In de tweede helft van het jaar heeft de voorgenomen besluitvorming plaatsgevonden over het invaren, en is het transitieplan vastgesteld. Het traject gaat verder met het realiseren van het implementatieplan, met bijbehorend communicatieplan, de opdrachtaanvaarding, en afstemming met het verantwoordingsorgaan, met als doel het besluitvormingstraject in 2025 af te ronden.

De kosten voor het project liggen vooralsnog binnen de begroting. Alertheid blijft nodig. Het betreft immers een complex project, met doelstellingen die onderling samenhangen en de afhankelijkheid van onder andere wetgever, pensioenuitvoeringsorganisatie en toezichthouder.

Ook in de komende jaren zullen de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel veel tijd en aandacht blijven vragen.

Verhogen kwaliteit klantbediening

Omschrijving: De klantbediening aan deelnemers is op dit moment niet van de kwaliteit die wij als Huisarts & Pensioen willen leveren. Terwijl er steeds meer van onze klantcommunicatie wordt gevraagd en het des te meer van belang is goede keuzebegeleiding en inzicht te bieden, blijkt steeds meer dat onze uitvoeringsorganisatie hier onvoldoende in kan voorzien. Het pensioenfonds neemt daarom de regie over de klantbediening meer in eigen hand en werkt daarmee gericht aan het verbeteren van het niveau van dienstverlening aan deelnemers.

Resultaat: in 2024 zijn met de uitrol van Huisarts & Pensioen stappen gezet in het verbeteren van de communicatie richting deelnemers en het versterken van de band met de vereniging en de deelnemer. Daaraan gekoppeld is een nieuwe website in eigen beheer opgeleverd, die flexibeler aan te passen is en beter aansluit bij de behoefte van de deelnemers. Ook is overleg gevoerd met de uitvoeringsorganisatie om de deelnemerscommunicatie meer in eigen hand te kunnen nemen. Dit heeft geleid tot verbeteringen in de pensioenbrieven, de communicatie rondom het variabele pensioen en de brieven over het wezenpensioen. Daarnaast is binnen het pensioenbureau de afdeling klantbediening gevormd, om de krachten beter te kunnen bundelen. De fundamenten voor het verbeteren van de klantbediening zijn gelegd; in 2025 moet hier verder op worden doorgebouwd zodat deelnemers ook daadwerkelijk verbeteringen gaan ervaren.

Vergroten wendbaarheid

Omschrijving: Om toekomstbestendig te zijn en te blijven, is wendbaarheid cruciaal. Een wendbare regeling, die goed aan te passen is op het moment dat deelnemerswensen veranderen, of wanneer wet- en regelgeving wijzigt. Een wendbare inrichting en cultuur van de organisatie, waarbij we cruciale zaken in eigen hand hebben en willen nemen en flexibel kunnen meebewegen met ontwikkelingen. En een wendbare manier van werken, waarin de deelnemer centraal staat, over grenzen van afdelingen wordt heen gekeken, zelfreflectie de norm is en projectmatig denken is ingeburgerd.

Resultaat: Zowel binnen het Wtp-project als bij het verbeteren van de klantbediening is wendbaarheid

een belangrijk criterium. Waar het kan gaan wij voor standaardoplossingen, alleen als dat voldoende toegevoegde waarde levert kiezen we voor maatwerk. Waar zinvol en mogelijk nemen we de regie in eigen hand. De governance moet zo ingericht zijn, dat deze wendbare besluitvorming ondersteunt. Nu we een jaar onderweg zijn in de nieuwe governance, zijn de lijnen en rapportages steeds duidelijker en kan het pensioenfonds gericht sturen op efficiënte en effectieve besluitvorming. In 2025 willen we hier nog verder op door ontwikkelen. Ook binnen het pensioenbureau is aandacht voor wendbaarheid in de werkwijze, bijvoorbeeld door samenwerking digitaal te faciliteren, projectmatig te werken en meer aandacht voor documentatie, key person risk en het maken van heldere afspraken over verantwoordelijkheden.

Visie op duurzaamheid

Omschrijving: De afgelopen jaren hebben we diverse stappen genomen om de beleggingsportefeuille te verduurzamen. In 2023 is het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen herijkt en zijn de mogelijkheden voor het realiseren van een geconcentreerde aandelenportefeuille en gericht impactbeleggen via private equity onderzocht. Daarbij wordt nadrukkelijk gezocht naar oplossingen die recht doen aan het brede afwegingskader van risico, rendement en maatschappij. Het oude bestuur heeft in

2023 positief geadviseerd over de keuze voor een aandelenportefeuille gericht op lange termijn waardecreatie. Daarbij heeft het bestuur ook geadviseerd met het nieuwe bestuur opnieuw de fases van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming te doorlopen. Dit heeft in 2024 plaatsgevonden, zodat het nieuwe bestuur een gedragen beeld heeft kunnen vormen van de wensen en behoeftes op het gebied van mvb, dat past bij de ontwikkelingen op dit gebied, de wensen van deelnemers en de visie op de toekomst.

Resultaat: Het algemeen bestuur heeft het afgelopen jaar uitgebreid stilgestaan bij de voor- en nadelen van het implementeren van een nieuwe aandelenportefeuille. Voor de zomer is het bestuur akkoord gegaan met de implementatie van de portefeuille. In het najaar van 2024 zijn de eerste stappen gezet in de implementatie. Er zijn afspraken gemaakt over verdere afstemming en monitoring. De vereniging heeft het pensioenfonds verzocht om te stoppen met fossiele investeringen, en nadere stappen te overwegen op het gebied van impactbeleggen.

Het algemeen bestuur heeft op 26 september 2024 besloten tot een verantwoorde afbouw van fossiele investeringen. In november heeft het bestuur stilgestaan bij het bestaande mvb-beleid en de mogelijkheden van impactbeleggen. In 2025 wordt hier een vervolg aan gegeven.

4.2 Samenstelling van het bestuur

Het algemeen bestuur van het pensioenfonds voor huisartsen bestaat eind 2024 uit acht personen: een onafhankelijke voorzitter, drie uitvoerende bestuurders en vier niet-uitvoerende bestuurders. Er hebben in 2024 geen wijzigingen plaatsgevonden in de samenstelling van het bestuur.

Het algemeen bestuur vergadert ten minste eenmaal per kwartaal. De samenstelling van het bestuur, het rooster van aftreden en de nevenfuncties van de bestuursleden staan vermeld in bijlage 1 bij dit jaarverslag.

4.3 Geschiktheid

In 2024 heeft het algemeen bestuur het geschiktheidsbeleid voor de periode 2024 tot 2026 bepaald. Het pensioenfonds heeft de ambitie om een lerende organisatie te zijn, en stuurt actief op de ontwikkeling en verdere professionalisering van zowel het collectief als ieder individueel bestuurslid.

Naast verschillende sessies over de voorbereidingen op de Wtp-transitie, heeft het algemeen bestuur zich in 2024 onder andere verdiept in de mogelijkheden van een geconcentreerde aandelenportefeuille, de Code Pensioenfondsen en cybersecurity en IT.

4.4 Diversiteit

In het geschiktheidsbeleid heeft het algemeen bestuur ook een diversiteitsbeleid gedefinieerd. Daarbij kijkt het bestuur naar diversiteit in rollen, deskundigheidsgebieden, competenties, leeftijd, geslacht en achtergrond. Net als bij geschiktheid nemen we diversiteit en inclusie mee in elke fase

van het proces. Bij het ontstaan van een vacature beoordeelt het bestuur welk profiel vanuit het oogpunt van diversiteit en inclusie de voorkeur heeft, en neemt dit nadrukkelijk mee te nemen in het vaststellen van het profiel, en als specifiek criterium bij de uitvoering van de werving en selectie.

De Code Pensioenfondsen stelt normen ten aanzien van leeftijds- en genderdiversiteit. Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.

4.5 Zelfevaluatie

We stellen ons jaarlijks de vraag of de organisatie nog optimaal aansluit bij de doelstellingen van het fonds. In ons evaluatiebeleid is vastgelegd hoe we dat doen. Met 'de organisatie' bedoelen we het bestuur, het intern toezicht, de commissies, het verantwoordingsorgaan en het pensioenbureau. Eens in de drie jaar wordt een diepgaandere zelfevaluatie uitgevoerd met een onafhankelijke externe

Eind 2024 bestaat het bestuur uit vier vrouwen en vier mannen. Het jongste bestuurslid is 39 jaar. Het verantwoordingsorgaan (VO) bestaat eind 2024 bestaat uit vier vrouwen en zes mannen. Het jongste VO-lid is 37 jaar.

begeleider. Zo ook in 2024. Hierin heeft het bestuur ook de resultaten van de zelfevaluaties van de verschillende gremia meegenomen. Naar aanleiding van de zelfevaluatie zijn onder andere afspraken gemaakt over het verder verbeteren van de klantbediening, het stellen van prioriteiten en het organiseren van meer ruimte voor afstemming zonder agenda.

4.6 Commissies

De *auditcommissie* heeft in 2024 viermaal zelf vergaderd, viermaal met het intern toezicht en tweemaal met het algemeen bestuur. Onderwerpen tijdens deze vergaderingen waren onder andere de Wtp-transitie, de werkwijze ten aanzien van de toezichtthema's en de verantwoordingsrapportage.

De *beleggingscommissie* heeft in 2024 zesmaal vergaderd. Onderwerpen tijdens deze vergaderingen waren onder andere de aandelenstrategie, vraagstukken rondom de Wet toekomst pensioenen, ESG-risicobeheer en de geplande bespreking van de samenwerking in het nieuwe bestuursmodel. Daarnaast heeft de beleggingscommissie ook met het algemeen bestuur verdiepingssessies gehouden over de nieuwe aandelenstrategie.

4.7 Sleutelfuncties

Actuarieel

De beoordelingswerkzaamheden van de actuarieel sleutelfunctiehouder betroffen in het boekjaar 2024 de volgende:

- Controle van de maandberekeningen van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV). De sleutelfunctiehouder is akkoord met de maandelijks vaststelling van de VPV zoals over de maanden januari tot en met november 2024 werd toegepast. Het proces met betrekking tot de vaststelling van de beleidsdekkingsgraad is akkoord bevonden, waarbij de waarde van de bezittingen van het pensioenfonds als correct is verondersteld.
- Review van het premiebeleid. De sleutelfunctiehouder is akkoord met de toepassing van het premiebeleid en heeft geconstateerd dat de premiehoogte (als geheel) binnen een 0,5 procentpuntwijziging blijft ten opzichte van de huidige premie.
- Controle toeslagverlening onder het transitie-FTK. De sleutelfunctiehouder kan zich vinden in de methode waarmee de toeslagen per 1 januari 2025 worden berekend

rekening houdend met het transitie-FTK en is akkoord met het resultaat. Het toeslagbeleid maakt onderdeel uit van het overbruggingsplan van het pensioenfonds.

- Overige werkzaamheden/aanbevelingen:
 - Notitie waarderingsgrondslagen: akkoord om de waarderingsgrondslagen ongewijzigd te laten. De sleutelfunctiehouder beveelt aan om nader onderzoek te doen naar de hoogte van de kostenvoorziening, die onder Wtp als een bedrag op de balans dient te worden verantwoord.
 - De uitgangspunten flex- en inkoopfactoren en beleid ten aanzien van sekseneutrale factoren zijn beoordeeld en akkoord bevonden.
 - Controle datakwaliteit: de sleutelfunctiehouder is op de hoogte van de situatie bij APS en wordt geïnformeerd over het datakwaliteit-onderzoek dat uitgevoerd wordt met betrekking tot de premieregeling.

Naast bovengenoemde reguliere werkzaamheden heeft de actuarieel sleutelfunctiehouder ook werkzaamheden verricht in het kader van de voorbereiding op de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Op verzoek van het fonds heeft de sleutelfunctiehouder de voorstellen die het fonds heeft voorgelegd beoordeeld. De sleutelfunctiehouder heeft de bevindingen gedeeld met het fonds en die zijn inmiddels verwerkt op de volgende onderdelen:

- Voorstel ten aanzien van het beleggingsbeleid in combinatie met de risicohouding
- Voorstel ten aanzien van de solidariteitsreserve
- Voorstel ten aanzien van het uitkeringsbeleid

Risicobeheer

De werkzaamheden van de sleutelfunctie risicobeheer zijn onder meer gericht op het risicobeleid van het fonds, het risicoraamwerk, het risicomangement en risico-alertheid.

- **Risicobeleid:** in 2024 is het IRM-beleid geactualiseerd. Hierbij lag de focus op de reguliere update van verschillende onderdelen. Tevens is veel aandacht besteed aan de update van de 'risk appetite'.
- **Eigen Risico Beoordeling (ERB):** gedurende 2024 is de Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd. Deze ERB is expliciet samen met het nieuwe bestuur gedaan.
- **Risicoraamwerk:** het risicoraamwerk geeft het bestuur handvatten om de verschillende soorten risico's te beheersen. In 2024 hebben verschillende systematische risicobeoordelingen plaatsgevonden ter ondersteuning van een gestructureerde reflectie van het bestuur over bestaande en opkomende risico's, over de gewenste mate van risicobereidheid en over de mogelijke beheersing van onderkende risico's.
- **Risicomangement:** risicomangement is verankerd in het bestuurlijk proces. Stukken die ter besluitvorming worden aangeboden aan het bestuur worden vergezeld van een risicoparagraaf van de sleutelfunctie risicobeheer. Deze risicoparagraaf richt zich zowel op het proces van totstandkoming van het voorstel als op de inhoud ervan. De aanbevelingen in de risicoparagraaf zijn in 2024 door het bestuur zodanig geadresseerd dat er geen sprake is van onacceptabele restrisico's.
- **Risico-alertheid:** het bevorderen van de risico-alertheid van het bestuur is een continu proces. In 2024 is dit onder andere gedaan doordat de sleutelfunctiehouder risicobeheer een vaste deelnemer is van de bestuursvergaderingen en actief risico-onderwerpen en risico-opinies onder de aandacht brengt. Ook zijn er verschillende deskundigheidsbevorderingen geweest voor het bestuur waarbij tal van risico-aandachtspunten zijn besproken zoals voor onder meer de nieuwe aandelenportefeuille, impact beleggen en pensioenuitvoering.

De maandelijkse risicorapportages betreffen de strategische, financiële, niet-financiële en projectrisico's. Ten aanzien van het nieuwe pensioenadministratiesysteem voor de premieregeling RAP bij APS was er in 2024 een risico waarvan de potentiële impact zeer groot is en de te nemen actie zeer urgent was ('rood stoplicht'). Gedurende 2024 is de administratie vanuit RAP overgegaan naar MAIA. Deze transitie is per jaareinde 2024 een feit. Hiermee is het risico uit hoofde van de administratie in RAP gemitigeerd.

Aanvullend lag de focus van de risicobeheerfunctie op de ontwikkeling van de nieuwe aandelenportefeuille en aan de verdere uitwerking van de Wtp. Voor beide onderwerpen is de sleutelfunctie risicobeheer nauw betrokken in haar rol als tweede lijn.

Interne audit

Voor 2024 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Audit vermogensbeheer (aandelenportefeuille) waarbij de conclusie is dat de governance rondom de keuze voor de nieuwe portefeuille juist is en er voldoende aandacht is geweest voor de risico's verbonden aan de nieuwe aandelenstrategie.
- Beoordeling kader datakwaliteit waarbij fase 1 en 2 van het kader zijn beoordeeld. De bevindingen zijn gedeeld met het pensioenbureau en zullen worden opgepakt. In 2025 zullen de overige fasen worden beoordeeld.
- Audit evenwichtigheidskader en besluitvorming waarbij de conclusie is dat er voldoende aandacht is voor governance, rollen & verantwoordelijkheden, evenwichtigheid en consistentie. Wel zijn enkele verbeterpunten gesignaleerd.
- Audit cybersecurity en IT risico's waarbij een beeld naar voren is gekomen dat een basis is gelegd voor een integere bedrijfsvoering, maar dat er een uitdaging ligt om deze basis tijdig bij te werken en goed up to date te houden.

Om voldoende op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen heeft de interne auditfunctie de beschikking over alle vergaderstukken van het bestuur en de commissies. Op kwartaalbasis is een mondelinge update gegeven vanuit het bestuur en het pensioenbureau. Aanvullend hebben zowel periodiek als op ad-hoc-basis gesprekken plaatsgevonden met het pensioenbureau, uitvoerende bestuurders, de niet-uitvoerende bestuurders en de auditcommissie. Maandelijks heeft overleg plaatsgevonden met de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuarieel om aandachtspunten te identificeren en waar nodig te monitoren. Op kwartaalbasis is een rapportage verstrekt aan het algemeen bestuur teneinde een goed inzicht te verschaffen in de voortgang van de audit cyclus.

4.8 Compliance

In 2024 heeft het pensioenfonds verdere stappen gezet om integriteit en naleving van wet- en regelgeving te versterken. Twee bewustwordingssessies met het pensioenbureau en het bestuur hebben het integriteitsbewustzijn vergroot. De Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA) is geactualiseerd en wordt in 2025 aan het bestuur voorgelegd.

Alle compliance-incidenten, inclusief de gemelde datalekken, zijn adequaat opgelost. Geschenken, nevenactiviteiten en

privébeleggingen zijn volgens de gedragscode beoordeeld, zonder afwijkingen. De naleving van sanctiewetgeving was volledig op orde.

Het pensioenfonds voor huisartsen blijft zich richten op een integere bedrijfsvoering en effectieve risicobeheersing, in lijn met de geldende regelgeving en de verwachtingen van deelnemers en stakeholders.

4.9 Verantwoordingsorgaan

Het algemeen bestuur heeft in 2024 tweemaal vergaderd met het verantwoordingsorgaan (VO). Onderwerpen van gesprek waren onder andere de Wtp-transitie, het beloningsbeleid en de nieuwe aandelenportefeuille. Daarnaast stond onder meer het oordeel van het VO over 2023 op de agenda.

Het algemeen bestuur heeft in 2024 vier adviesaanvragen ingediend bij het VO. Deze hadden betrekking op de klachtenregelingen, het beloningsbeleid, het overbruggingsplan en het communicatiebeleidsplan. Het VO heeft op alle adviesaanvragen positief geadviseerd.

4.10 Intern toezicht

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door de niet-uitvoerende bestuurders. De niet-uitvoerende bestuurders gaan in elke bestuursvergadering in gesprek met het algemeen bestuur over hun bevindingen op het gebied van het intern toezicht. In 2024 heeft dit gesprek viermaal

plaatsgevonden. Hierin is onder andere stilgestaan bij de verantwoordingsrapportage, de werkwijze ten aanzien van het intern toezicht en de bevindingen op het gebied van Wtp, deelnemerscommunicatie en IT en infrastructuur.

4.11 Extern toezicht

De Nederlandsche Bank (DNB)

Gedurende het jaar heeft er enkele keren telefonisch of fysiek overleg plaatsgevonden van een bestuursdelegatie met de toezichthouder DNB. Belangrijkste onderwerp van gesprek was de Wtp-transitie. Ook heeft DNB ingestemd met het door het pensioenfonds ingediende overbruggingsplan.

Daarnaast heeft het pensioenfonds geparticipeerd in de volgende uitvragen van DNB:

- Regievoering nieuwe pensioenregeling (tweemaal);
- Sectorbrede analyse niet-financiële risico's;
- Woning hypotheek.

De uitkomsten van deze uitvragen heeft DNB sectorbreed gedeeld op hoofdlijnen.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

In 2024 heeft het pensioenfonds de volgende informatieverzoeken van de AFM ontvangen en beantwoord:

- Toezichtrapportage tweedepijlerpensioen;
- Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en taxonomie;
- Overbruggingsplan;
- Waarborgen digitale informatieverstrekking.

De uitkomsten van deze uitvragen heeft AFM waar relevant sectorbreed gedeeld op hoofdlijnen.

Autoriteit Persoonsgegevens

In 2024 hebben zich 9 datalekken en 31 incidenten voorgedaan. Alle datalekken zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Naar aanleiding van de datalekken en incidenten zijn maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen.

4.12 Overige zaken

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Ook in 2024 zijn, net als in voorgaande jaren, geen verzoeken ontvangen van deelnemers die gebruikmaken van het recht op vergetelheid en het verwijderen van persoonlijke data. Er hebben zich ook geen deelnemers gemeld om een van hun 'Rechten van Betrokkenen' uit te oefenen.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is de gedragscode voor de pensioensector en is wettelijk verankerd in de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). Per 1 januari 2024 is een nieuwe Code Pensioenfondsen van kracht. De nieuwe code bestaat uit 49 normen die de sector zichzelf heeft opgelegd. De normen zijn gegroepeerd aan de hand van vijf thema's waar goed pensioenfondsbestuur om draait: goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden, goed besturen, effectief intern toezicht houden en controle uitvoeren, verantwoording en inspraak organiseren en effectief functioneren van fondsorganen.

Het algemeen bestuur heeft in 2024 een analyse gemaakt van de naleving van de normen uit de nieuwe code. De uitkomst was dat het fonds in hoge mate compliant is met het normenkader. Er staan geen verbeteracties gepland. In lijn met de nieuwe code is in dit jaarverslag een verhalende rapportage opgenomen met betrekking tot de missie, visie en strategie (hoofdstuk 3), hoe wij zorgen dat we de voor-

keuren van belanghebbenden kennen (hoofdstuk 5.5) en ons diversiteits- en inclusiebeleid (hoofdstuk 4.4).

Hardheden

Het bestuur heeft de bevoegdheid in bijzondere gevallen af te wijken van de bepalingen van het pensioenreglement. Deze zogenoemde hardheidsclausule kan alleen in werking treden als het bestuur vindt dat deze afwijking in het voordeel is van een deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde, de nagelaten (gewezen) partner of kind(eren), en deze afwijking niet nadelig is voor de rechten van anderen. In 2024 zijn drie casussen door het bestuur behandeld. In alle drie gevallen is de hardheid toegekend. De casussen hadden betrekking op premieovername bij arbeidsongeschiktheid en restitutie van te veel betaalde premie.

Juridische procedures

Er was in 2024 geen sprake van juridische procedures.

Klachten en geschillen

Als deelnemers ontevreden zijn over de dienstverlening van het fonds, kunnen zij gebruikmaken van de klachtenprocedure. Klachten kunnen zowel schriftelijk via e-mail of telefonisch worden doorgegeven. In 2024 hebben we in totaal 192 klachten ontvangen en afgehandeld. De klachten betroffen onder andere het ontbreken van een

Figuur 11 – Klachten

Onderwerp	2024		2023	
	Aantal klachten	Aantal geëscaleerde klachten	Aantal klachten	Aantal geëscaleerde klachten
Behandelingsduur	41		23	
Pensioenberekening- en betaling	30	1	35	
Service en klantgerichtheid	22		2	
Informatieverstrekking	45		44	
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	5		5	1
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie				
Deelnemersportaal	19		5	
Financiële situatie	10			
Registratie gegevens	18	1	52	1
Keuzebegeleiding				
Duurzaamheid	1		1	
Overige	1		2	
Totaal	192	2	169	2

portal, onjuiste of onvolledige informatievoorziening en een lange behandelduur van mutaties. In twee gevallen was sprake van een zogenoemde geëscaleerde klacht, waarbij de klacht niet in één keer is afgehandeld, maar pas nadat de klacht nogmaals door een andere medewerker was beoordeeld. In onderstaande tabel is een overzicht van de onderwerpen van de klachten opgenomen.

In navolging op de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen en de komst van de landelijke Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP), zijn de klachten- en geschillenprocedures begin 2024 aangepast. Elke eerste uiting van ongenoegen bij het pensioenfonds is een klacht, ongeacht het onderwerp van het ongenoegen. Van een geschil is sprake als een klacht geheel of gedeeltelijk is afgewezen. De terminologie binnen de reglementen is op de wettekst aangepast. De Geschillenregeling en de Commissie van Geschillen zijn hernoemd naar respectievelijk de Klachtenregeling Toepassing Pensioenregeling en de Klachtencommissie Toepassing Pensioenregeling. Verder zijn verwijzingen opgenomen naar de GIP. De beide procedures zijn inhoudelijk niet gewijzigd.

In 2023 is één klacht over toepassing van de pensioenregeling ontvangen en in behandeling genomen door de Klachtencommissie Toepassing Pensioenregeling. Begin 2024 heeft de klachtencommissie in deze klacht het bestuur in het gelijk gesteld. In 2024 zijn geen nieuwe klachten over de toepassing van de pensioenregeling aan de commissie voorgelegd.

In 2023 zijn vijf kwesties aanhangig gemaakt bij de GIP. Twee casussen zijn door de GIP niet in behandeling genomen, omdat de GIP daartoe niet bevoegd was. In één geval heeft de GIP de deelnemer in het ongelijk gesteld. In twee gevallen heeft de Ombudsman Pensioenen bemiddeld en is overeenstemming bereikt tussen de deelnemer en het pensioenfonds.

Incident dubbele uitkeringen

In januari 2025 heeft zich een incident voorgedaan in de uitkeringsrun bij onze uitvoerder. Bijna 700 deelnemers hebben door dit IT-incident een dubbele uitkering ontvangen. We hebben hierover direct een bericht geplaatst op onze website. Alle deelnemers hebben vanuit de uitvoerder een excuusmail ontvangen waarin ook is aangegeven hoe we dit gaan corrigeren. Het onterecht uitgekeerde bedrag is verrekend met de uitkeringen van februari en maart. Uiteindelijk zijn de bedragen gecorrigeerd. Onze uitvoerder heeft extra maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen.

5. PENSIOENEN

Huisarts & Pensioen | jaarrapport 2024

5. Pensioenen

5.1 De pensioenregeling

Per 1 januari 2022 heeft Huisarts & Pensioen de pensioenregeling gewijzigd in een premieregeling. Vanaf 1 januari 2022 is de uitkeringsregeling, die tot die datum van kracht was, premievrij en is de nieuwe regeling van kracht. In de nieuwe regeling staat de ingelegde, leeftijdsafhankelijke, premie

centraal. Die premie vormt voor iedere deelnemer, na aftrek van premies en kosten, een persoonlijk pensioenkapitaal. Dat pensioenkapitaal wordt belegd, beweegt mee met de financiële markten en wordt later omgezet in ouderdoms- en partnerpensioen.

Figuur 12 – Samenvatting premieregeling

Kenmerk	Premieregeling
Pensioensysteem	Premieovereenkomst in de vorm van een beschikbare premieregeling met Collectief Stabiel Pensioen en Collectief Variabel Pensioen
Standaard pensioenleeftijd	68 jaar
Keuze pensioenleeftijd	Het pensioen kan naar keuze ingaan tussen de 63e verjaardag en de datum die 5 jaar na de AOW-datum van de deelnemer ligt
Premiehoogte	Zie tabel hieronder
Partnerpensioen	Verzekerd op risicobasis 1,313% per dienstjaar vanaf 1-1-2022
Tijdelijk aanvullend partnerpensioen	Verzekerd op risicobasis 4/7 ^e van de Anw-nabestaandenuitkering
Wezenpensioen	Verzekerd op risicobasis 0,263% per dienstjaar vanaf 1-1-2022
Extra aanvullend wezenpensioen	Verzekerd op risicobasis 2/7 ^e van de Anw-wezenuitkering
Premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid	Verzekerd op risicobasis
Arbeidsongeschiktheidspensioen	Verplicht verzekerd voor huisartsen in dienstverband zonder aanmerkelijk belang Op risicobasis WIA-hiaat en WIA-excedent
Pensioengevend inkomen	Maximaal € 137.800
Franchise	€ 17.545
Toeslagverlening	Van toepassing op de aanspraken in de oude uitkeringsregeling en op de ingekochte rechten in het stabiele uitkeringscollectief (CSP)

Bij een premieregeling hoort de keuze tussen een stabiel en variabel pensioen. Als een deelnemer kiest voor een stabiele uitkering, dan gebruikt het pensioenfonds het pensioenkapitaal geleidelijk (in 10 jaar) voor de aankoop van een levenslange stabiele uitkering. Het kapitaal wordt bij keuze voor een stabiele uitkering aangewend voor een ouderdoms-, nabestaanden- en wezenpensioen.

Een variabel pensioen is bij aanvang naar verwachting hoger, maar minder zeker. Het pensioenkapitaal wordt namelijk ook na pensionering doorbelegd en jaarlijks aangepast aan behaalde resultaten. Het ingegane pensioen gaat daardoor ieder jaar wat omhoog of omlaag. Tien jaar voor de standaard pensioenleeftijd maken de deelnemers een

definitieve keuze voor een stabiel pensioen of een voorlopige keuze voor een variabel pensioen. Als een deelnemer niet kiest, dan krijgt hij een stabiel pensioen.

In 2023 bood het fonds alleen stabiel pensioen aan en hadden deelnemers bij hun pensionering het recht om met het opgebouwde kapitaal een variabel pensioen in te kopen bij een andere aanbieder. In de loop van 2023 is het (collectief) variabel pensioen nader uitgewerkt en per 1 januari 2024 is het geïmplementeerd. Vanaf 2024 kan het kapitaal bij keuze voor een variabele uitkering worden aangewend voor een variabel ouderdoms- en nabestaandenpensioen bij Huisarts & Pensioen.

Figuur 13 – Premie-elementen 2024

Percentage van de pensioengrondslag (1 t/m 8)	Vrijgevestigd, Waarnemend, In dienstverband met aanmerkelijk belang, In opleiding	Vrijgevestigd zonder dekking partnerpensioen	In dienstverband zonder aanmerkelijk belang
1. Spaarpremie	21,31%	21,31%	21,31%
2. Toekomstige uitvoeringskosten	0,60%	0,60%	0,60%
3. Solvabiliteitsopslag	0,22%	0,22%	0,22%
4. Risicopremie partnerpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum	0,69%	n.v.t.	0,69%
5. Risicopremie wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum	0,16%	0,16%	0,16%
6. Opslag administratiekosten	0,06%	0,06%	0,06%
7. Risicopremie premievrijstelling	0,90%	0,90%	0,90%
8. Risicopremie arbeidsongeschiktheidspensioen	n.v.t.	n.v.t.	0,68%
Totaal pensioenpremie (percentage van de pensioengrondslag)	23,94%	23,25%	24,62%

In de bovenstaande tabel is de hoogte van de verschillende premie-elementen voor 2024 weergegeven.

Daarnaast geldt een risicopremie voor het tijdelijk aanvullend partnerpensioen (€ 147,36 in 2024) en een risicopremie voor het extra aanvullend wezenpensioen (€ 53,64 in 2024).

5.2 De (oude) pensioenregeling tot en met 2021

De pensioenregeling tot en met 2021 was een uitkeringsregeling, die per 1 januari 2022 premievrij gemaakt is. De aanspraken die tot en met 2021 zijn opgebouwd in de uitkeringsregeling zijn in stand gebleven en worden jaarlijks aangepast met toeslagverlening als de financiële positie van het fonds dat toelaat.

Het ouderdomspensioen uit de uitkeringsregeling wordt standaard levenslang uitgekeerd vanaf de pensioendatum van 68 jaar, waarbij de deelnemer kan kiezen voor een ander ingangsmoment.

5.3 Verhogingen

Huisarts & Pensioen streeft ernaar om de op 1 januari opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in het stabiele uitkeringscollectief jaarlijks te verhogen. Dit betreft zowel de aanspraken in de oude uitkeringsregeling als de ingekochte rechten in het stabiele uitkeringscollectief (CSP).

Per 1 september 2023 heeft het bestuur van het pensioenfonds gekozen voor het transitie-FTK. Dit betekent dat er ruimere mogelijkheden zijn voor toeslagverlening dan onder het FTK. Hiervoor is het toeslagbeleid aangepast. De werkelijke reguliere toeslag die per 1-1-2025 gegeven kan worden conform het nieuwe beleid is het minimum van:

- **de toeslagruimte**
Met behulp van het nieuw vastgestelde beleid kan de toeslagruimte worden bepaald op basis van de actuele dekkingsgraad (per 30 september 2024), waarbij de dekkingsgraad wordt verdeeld in drie zones. Hoe hoger de dekkingsgraad, hoe meer toeslag er verleend mag worden. Op basis van de actuele dekkingsgraad van 137,4 procent per 30 september 2024 is vastgesteld dat de toeslagruimte 3,13 procent is.
- **het toeslagperspectief/de maximale toeslag**
Sinds 1 januari 2022 is er niet langer meer sprake van een concrete toeslagambitie, maar van een verhoging die maximaal de ontwikkeling van het CBS-cijfer van de cao-lonen bij de overheid (6,47 procent) plus een verhoging van 2,25 procent kan zijn. De maximum verhoging komt daarmee uit op 8,72 procent.

De reguliere toeslag die per 1-1-2025 conform het nieuwe beleid is gegeven bedraagt 3,13 procent.

De tot en met 31 december 2021 gemiste toeslagen staan 'op de lat'. De gemiste toeslagen bedragen in totaal 12,30 procent. Het bestuur kan besluiten (een deel van) deze

gemiste toeslagen in te halen als incidentele toeslag. Let wel, dit kan alleen als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds hoger is dan de TBI-dekkingsgraad¹. Dat is ongewijzigd in het transitie-FTK. Door het nieuwe toeslagbeleid per 1-1-2022 komen er geen nieuwe gemiste toeslagen op de lat meer bij.

5.4 Transitie pensioenadministratie

Per 1 januari 2022 voert APS de pensioenadministratie uit op het RAP-systeem. In april 2023 heeft APS bekendgemaakt de ontwikkeling van RAP te beëindigen en te kiezen voor het Allvida-systeem. In overleg met APS is besloten om het bestaande MAIA-systeem van APS eveneens in te zetten voor de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling tot de invoering van het nieuwe pensioenstelsel.

Vanaf 1 juni 2024 wordt de pensioenadministratie van het fonds volledig vanuit het MAIA systeem gevoerd. Hierdoor heeft in 2024 een nieuwe transitie plaatsgevonden van het RAP-systeem naar het MAIA-systeem. Mede hierdoor blijft de dienstverlening aan onze deelnemers achter bij de afgesproken service levels. Zo is er nog geen pensioenplanner beschikbaar. Dit zorgt voor vragen en ongemak bij deelnemers. Het fonds heeft APS hierop aangesproken. De gesprekken hierover zijn nog gaande.

5.5 Pensioencommunicatie

2024 was op communicatiegebied een bijzonder jaar. We sloten het jaar immers af met een nieuwe naam: Huisarts & Pensioen. Met een nieuw logo, een nieuwe huisstijl en een nieuwe website. Door onder één merknaam samen te werken, verkleinen we de afstand tussen vereniging, fonds en deelnemers. Daarmee sluiten we in onze communicatie aan bij de strategische doelstelling 'Deelnemer centraal', zoals vastgelegd in het nieuwe strategisch plan. Het samenvoegen van de afdelingen pensioenbeheer, communicatie en financiële planning tot een nieuwe afdeling klantbediening versterkt dit ook in de interne organisatie. Daarnaast zijn de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en maatschappelijk verantwoord beleggen benoemd als belangrijke punten, waar we de komende jaren veel aandacht aan zullen besteden in de communicatie.

Deelnemersonderzoek

Het pensioenfonds doet regelmatig onderzoek naar de wensen en behoeften van huisartsen, zowel op het gebied van communicatie als inhoud van de pensioenregeling en beleggingsvoorkeuren. In 2023 is er een risicopreferentie-onderzoek uitgevoerd. Ook is er onderzoek gedaan naar de wensen en behoeften van deelnemers met betrekking tot de nieuwe pensioenregeling. Het eerstvolgende deelnemers-onderzoek, gericht op klanttevredenheid en communicatievoorkeuren, is gepland in de eerste helft van 2025.

Communicatiebeleid

In 2024 heeft het algemeen bestuur het nieuwe communicatiebeleid voor de komende jaren vastgesteld. Vertrouwen en pensioen-actiebereidheid zijn de twee strategische

communicatiethema's die in dit beleid centraal staan. Het communicatiebeleid vormt de leidraad voor onze communicatie-activiteiten en is daarmee de kapstok voor de jaarplannen.

Nieuwe naam en website

In december 2024 lanceerden we onze nieuwe naam, huisstijl en website. Naar buiten toe presenteren we ons voortaan als Huisarts & Pensioen. De nieuwe website is, in tegenstelling tot de vorige website, volledig in eigen beheer. De website is moderner, gebruiksvriendelijker en biedt ons meer mogelijkheden om informatie op begrijpelijke en gelaagde wijze te brengen.

Wettelijk verplichte communicatie

Daarnaast zijn we ons blijven inzetten voor tijdige, duidelijke en correcte communicatie met onze deelnemers, waarvan we ook willen dat die begrijpelijk, transparant, relevant en evenwichtig is. Hiervoor hebben we veel samengewerkt met Achmea Pensioenservices (APS) die de wettelijk verplichte communicatie met onze deelnemers verzorgt. Zo hebben we onder andere de pensioen-aanschrijvingsbrieven, die deelnemers een half jaar voor hun pensioendatum ontvangen, verbeterd. En hebben we het keuzeproces voor deelnemers die op 58-jarige leeftijd kunnen kiezen voor een stabiel of variabel pensioen weer ondersteund met aanvullende communicatie.

¹De dekkingsgraad waarbij de volledige maximale toeslag van 8,72% kan worden gegeven (de TBI-dekkingsgraad) is gelijk aan 300%.

Kwartaalblad, mvb-nieuwsbrief en webinar

Deelnemers bleven door middel van het kwartaalblad, dat via de post op de deurmat valt, op de hoogte van de ontwikkelingen bij het pensioenfonds. In het blad besteden we speciale aandacht aan de ontwikkelingen rondom de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Vlak voor de zomer verscheen over dit onderwerp een speciale thema-editie.

Voor de geïnteresseerde deelnemers op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen verstuurd we in 2024 vijf keer een digitale mvb-nieuwsbrief. In het najaar organiseerden we in samenwerking met de Landelijke Huisartsenvereniging een goed bekeken webinar voor huisartsen waarin werd ingegaan op de pensioenregeling, de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en het beleggingsbeleid van het pensioenfonds.

Communicatie beleggingsstrategie

In het najaar lag de focus van onze communicatie op ontwikkelingen rondom ons beleggingsbeleid. In oktober maakten we bekend onze fossiele beleggingen stapsgewijs te verkopen. In december volgde de communicatie rondom onze nieuwe aandelenstrategie. We hebben geprobeerd huisartsen mee te nemen in onze overwegingen en in wat deze stappen betekenen voor de manier waarop de pensioenpremies worden belegd. Dit hebben we gedaan met artikelen en interviews op de website, in het kwartaalblad en in de mvb-nieuwsbrief. Ook informeren we de deelnemer op de nieuwe website op gelaagde wijze over ons beleggingsbeleid. Zo kunnen huisartsen precies zien in welke bedrijven hun pensioenpremies worden belegd.

5.6 Financiële planning

De twee gecertificeerde financieel planners van het pensioenfonds bieden onze deelnemers integraal inzicht in hun financiële toekomst. In 2024 zijn honderd persoonlijke financiële planningsgesprekken gevoerd (met rapportages). Ten behoeve van deze gesprekken en de overige contacten met de deelnemers in 2024, hebben de planners (met behulp van een eigen berekeningstool) meer dan vijfhonderd pensioenprognoses opgesteld. Dit op basis van de actuele of gewenste werkzaamheden van de huisartsen en de gewenste pensioendatum en -keuzes van de betreffende deelnemers. Naast de reguliere planningsgesprekken hebben de financieel planners tijd besteed aan het beantwoorden van vragen van deelnemers, het intern doorgeven van signalen van de deelnemers en het intern input geven voor de verbetering van de deelnemerscommunicatie van Huisarts & Pensioen.

Verder verzorgden de financieel planners in 2024 presentaties over de pensioenregeling: zeven voor deelnemers die richting hun pensioen gaan en twintig presentaties voor jongere (aspirant-)huisartsen op de diverse huisartsenopleidingen. Hiermee zijn in 2024 respectievelijk 83 en 318 deelnemers bereikt.

6. FINANCIËLE POSITIE

Huisarts & Pensioen | Jaarrapport 2024

6. Financiële positie

Dekkingsgraad

Een veelgebruikte indicator voor de 'gezondheid' van een pensioenfonds is de dekkingsgraad. Dit is de verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de waarde van de pensioenverplichtingen.

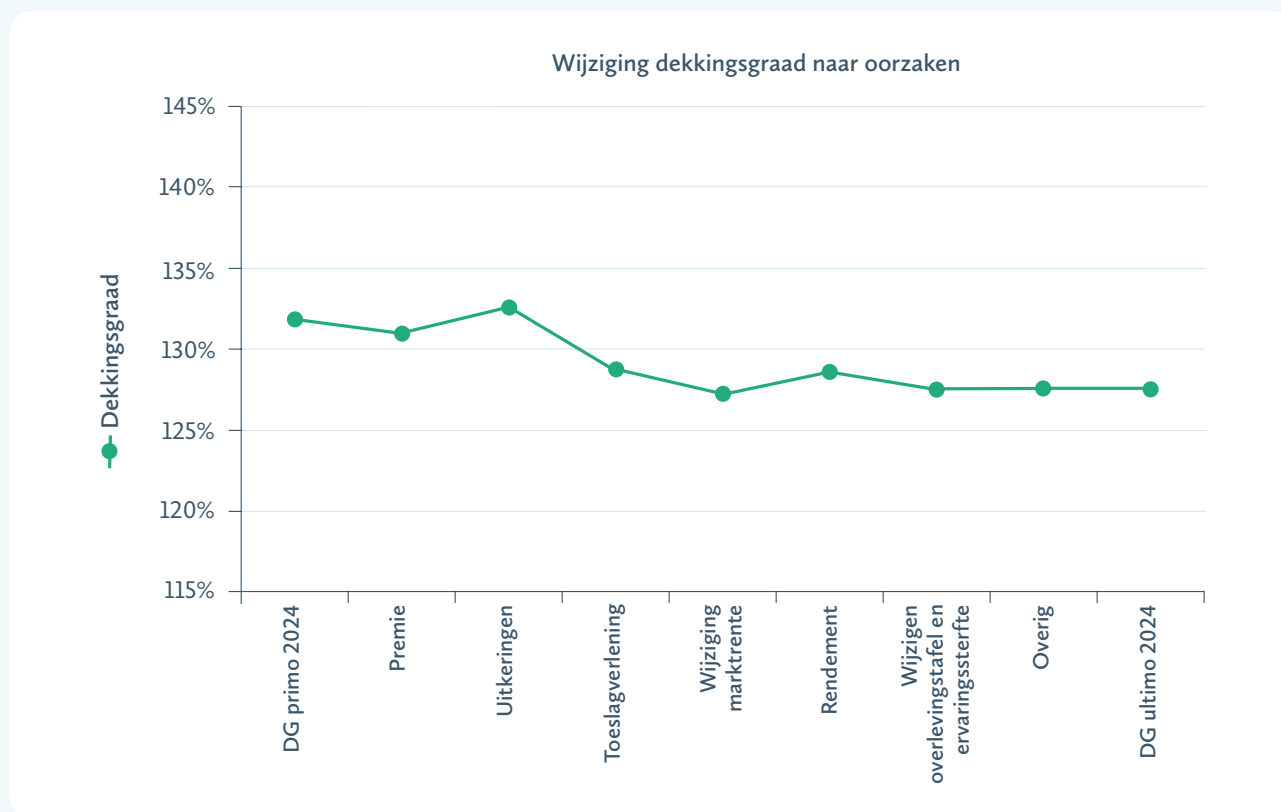
Er zijn verschillende soorten dekkingsgraden, die elk op een andere manier worden vastgesteld:

- De actuele (nominale) dekkingsgraad kijkt naar het actuele vermogen en de actuele verplichtingen.
- De beleidsdekkingsgraad is een gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden.
- De reële dekkingsgraad houdt rekening met de verwachte inflatie, en is de verhouding tussen enerzijds de huidige beleidsdekkingsgraad en anderzijds de beleidsdekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig met prijsinflatie geïndexeerd kan worden.

Omdat het pensioenfonds zowel aanspraken voor risico van het fonds heeft (de aanspraken uit hoofde van de uitkeringsregeling) als 'aanspraken' voor risico van de deelnemer (de kapitalen uit hoofde van de premieregeling), kan het ook inzichtelijk zijn om specifiek te kijken naar de dekkingsgraad voor alleen de aanspraken voor risico van het fonds. Het deel voor risico van de deelnemers heeft namelijk een dekkingsgraad van 100 procent, met als gevolg dat deze de dekkingsgraad van het fonds als geheel verwatert.

De actuele dekkingsgraad van het fonds als geheel daalde van 131,9 procent eind 2023 naar 127,6 procent eind 2024. Bij de berekening van deze dekkingsgraad is uitgegaan van het deelnemersbestand eind 2024 en er is rekening gehouden met de toeslagverlening van 3,13 procent per 1 januari 2025. In onderstaande figuur staan de belangrijkste wijzigingen in de dekkingsgraad in 2024.

Figuur 14 – Ontwikkeling dekkingsgraad 2024

Zoals hierboven aangegeven, gaat het hier om de dekkingsgraad van het gehele fonds, dus zowel het deel voor risico van het fonds als het deel voor risico van de deelnemer. Het in de dekkingsgraad meenemen van het deel voor risico van de deelnemer heeft een verlagend effect op de dekkingsgraad. Naarmate de omvang van de premiereregeling verder toeneemt zal dit de dekkingsgraad steeds meer beïnvloeden, omdat de dekkingsgraad van de premiereregeling 100 procent is. Als we uitgaan van een dekkingsgraad, waarbij de opgebouwde kapitalen in de premiereregeling buiten beschouwing zijn gelaten, dan daalde de dekkingsgraad van 134,0 procent eind 2023 naar 130,6 procent eind 2024.

Rentebewegingen

De waardering van de pensioenverplichtingen is gevoelig voor rentebewegingen. De daling van de marktrente eind 2024 ten opzichte van de marktrente eind 2023 en de daaruit volgende stijging van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV) heeft een negatief effect op de dekkingsgraad gehad van ongeveer 1,5 procentpunt (2023: daling 4,5 procentpunt).

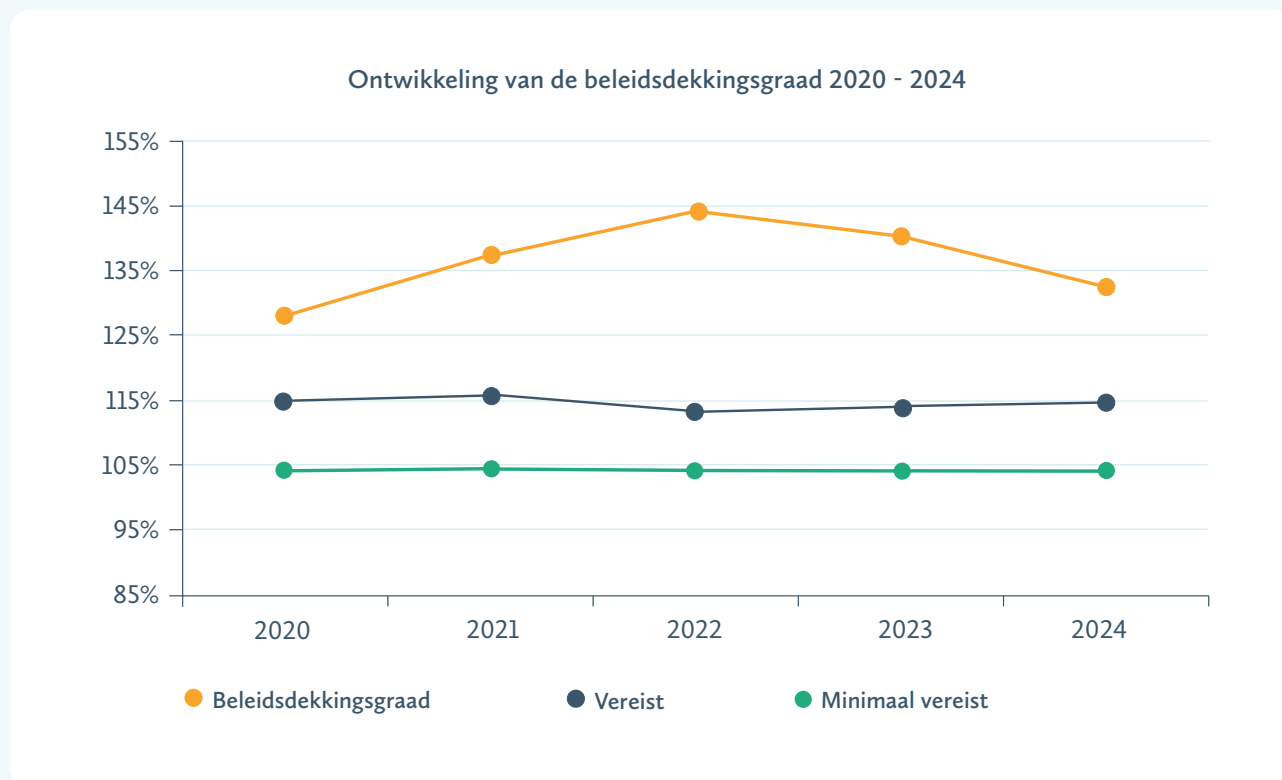
Solvabiliteit

De vereiste dekkingsgraad die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) en het Financieel toetsingskader (FTK) bedraagt 114,8 procent (2023: 114,1 procent). De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 (het voortschrijdend gemiddelde van de gerapporteerde DNB-dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden) bedraagt 132,6 procent. Daarmee is sprake van een toereikende solvabiliteit. In figuur 15 is de ontwikkeling van de beleids-dekkingsgraad over de afgelopen vijf jaar opgenomen, alsmede de minimale en de vereiste dekkingsgraad.

Nominale versus reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad van een pensioenfonds is een maatstaf die wordt gebruikt om de financiële gezondheid van het pensioenfonds te beoordelen, rekening houdend met de inflatie. Het is een aanpassing van de (nominale) dekkingsgraad, die alleen kijkt naar de verhouding tussen het vermogen van het fonds en de nominale verplichtingen, door rekening te houden met de verwachte inflatie. De reële dekkingsgraad is in 2024 105,1 procent (2023: 109,6 procent).

Figuur 15 – Ontwikkeling beleidsdekkingsgraad 2020 - 2024

Figuur 16 – Samenvatting financiële positie fonds en ontwikkelingen

(in mln. €)	Pensioen vermogen	Pensioen-verplichting	Dekkingsgraad (in %) 2024	Dekkingsgraad (in %) 2023
Stand per 1 januari 2024	10.317	7.823	131,9	138,9
Premie	301	282	-0,9	-1,1
Uitkeringen	-430	-424	1,7	2,3
Toeslagverlening	-	240	-3,9	-9,0
Wijziging marktrente	-	89	-1,5	-4,5
Beleggingsresultaten/rentetoevoeging	524	308	1,4	5,2
Overig	-8,0	71	-1,1	0,1
-waarvan wijzigen overlevingstafel en ervaringssterfte		69	-1,1	-
Stand per 31 december 2024	10.704	8.390	127,6	131,9

Toelichting

Zolang de dekkingsgraad hoger is dan 100 procent, heeft de post ‘Premie’ een negatief effect op de dekkingsgraad, omdat in de vaststelling van de premie geen rekening wordt gehouden met de hoogte van de dekkingsgraad.

Onder ‘Uitkeringen’ is de afname van de VPV door het uitkeren van ingegane pensioenen opgenomen. Omdat de aanvangsdekkingsgraad hoger is dan 100 procent valt ook een deel in het eigen vermogen vrij. Daardoor neemt de dekkingsgraad met 1,7 procentpunt toe.

Onder de post ‘Overig’ vallen onder meer de mutatie van de dekkingsgraad op basis van de volgende technische wijzigingen:

- vrijgevallen excassokosten over de uitkeringen;
- saldo inkomende en uitgaande waardeoverdrachten;
- wijziging overige actuariële grondslagen; en
- een correctie voor het weglaten van alle kruiseffecten tussen de verschillende oorzaken.

In hoofdstuk 6.3, ‘Actuariële analyse’, worden de verschillende onderdelen verder toegelicht.

6.1 Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

De VPV is de waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen van de uitkeringsregeling die het fonds heeft aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van € 7,6 miljard plus de pensioenverplichtingen van de premieregeling van € 829 miljoen (de opgebouwde kapitalen van de deelnemers in de premieregeling en het CVP). De VPV steeg in 2024 met 7,2 procent van € 7,8 miljard naar € 8,4 miljard.

Bij de bepaling van de VPV wordt uitgegaan van de marktrente. Deze is gebaseerd op de voorgeschreven rentetermijnstructuur. Daarbij wordt de looptijd van een verplichting afgezet tegen de geldende rente voor die termijn. Dit geldt alleen voor de onvoorwaardelijke verplichtingen.

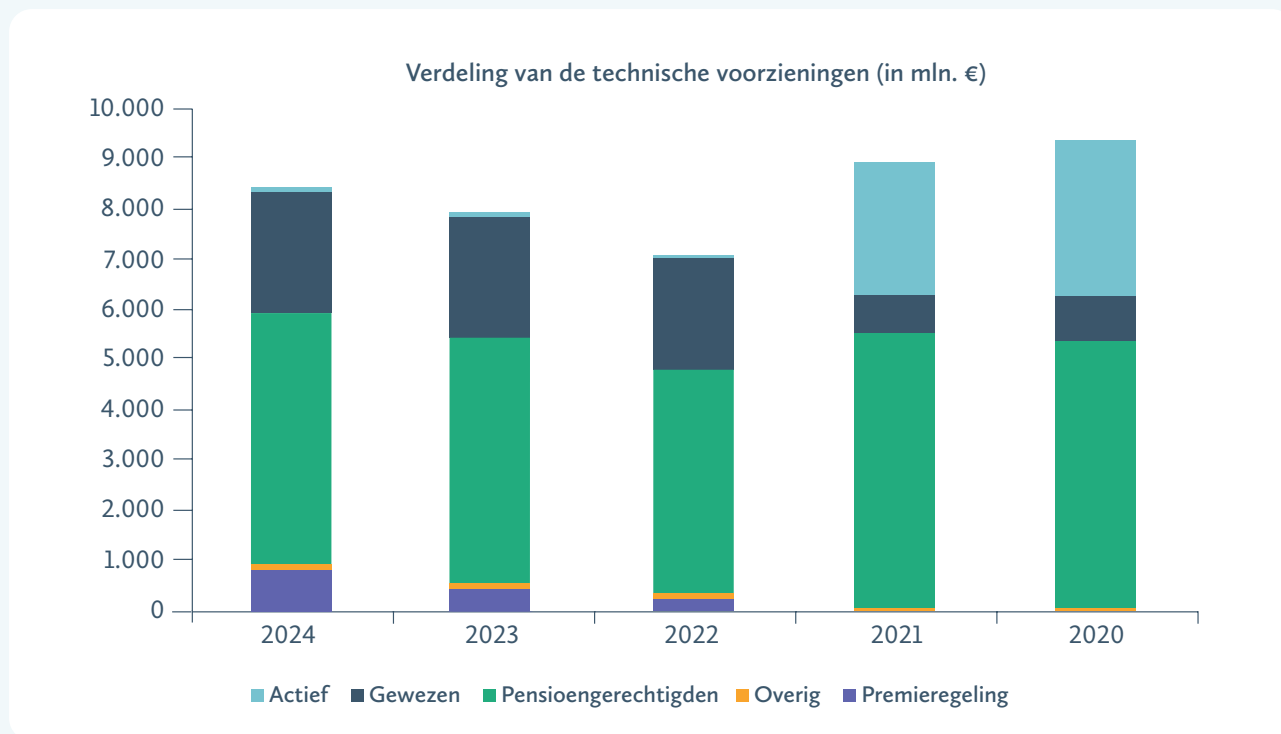
Naast de VPV worden reserves aangehouden. Het gaat om een solvabiliteitsreserve om fluctuaties in beurswaarde en marktrente op te vangen en om een bestemmingsreserve voor onder meer financiering van toekomstige pensioenverhogingen. Voor de vaststelling van de solvabiliteitsreserve worden de regels van het FTK gevolgd. De bestemmingsreserve is de uitkomst van de financiële ontwikkelingen van het fonds. Deze komt tot uiting in het eigen vermogen en de voorgeschreven solvabiliteitsreserve.

In figuur 17 is de verdeling van de VPV naar deelnemersgroepen eind 2024 weergegeven. Bij de verdeling van de VPV naar deelnemersgroep ultimo 2022 is sprake van een grote verschuiving van actieve deelnemers naar gewezen deelnemers. Per 31 december 2021 is namelijk de opbouw in de uitkeringsregeling beëindigd. De bijbehorende voorziening van de uitkeringsregeling is voor deze populatie ondergebracht bij de categorie 'Gewezen deelnemers'. Ook actieve huisartsen met pensioenopbouw in de gesloten regeling zijn dus geregistreerd als gewezen deelnemers.

Onder de categorie 'Actief' vallen de arbeidsongeschikte deelnemers die een arbeidsongeschiktheidspensioen ontvangen.

Onder 'Overig' vallen de extracomptabele posten die niet aan de diverse groepen worden toebedeeld. Dit betreft onder andere de voorziening voor 'Incurred but not reported' (IBNR), ofwel de al wel voorgevallen maar nog niet gemelde arbeidsongeschiktheid, premievrijstellingsvoorziening, kostenvoorziening en de voorziening voor het wezenpensioen.

Figuur 17 – Opbouw VPV naar deelnemersgroep

6.2 Toeslagbeleid

Het pensioenfonds streeft ernaar om de op 1 januari opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in het stabiele uitkeringscollectief jaarlijks te verhogen. Dit betreft zowel de aanspraken in de oude uitkeringsregeling als de ingekochte rechten in het stabiele uitkeringscollectief (CSP). Deze verhoging is voorwaardelijk.

In 2024 is de loonontwikkeling vastgesteld op 6,74 procent, waarmee de maximale toeslag voor 2024 werd vastgesteld op 8,72 procent (2,25 procent + loonontwikkeling van 6,74 procent). Op basis van de situatie ultimo september 2024 met een dekkingsgraad van 137,4% en het nieuwe toeslagbeleid, dat in 2023 is vastgesteld op basis van het transitie-FTK, is de toeslag vastgesteld op 3,13 procent. De dekkingsgraad waarbij, op basis van het per 1 september 2023 nieuwe toeslagbeleid, de maximale toeslag van 8,72 procent had kunnen worden gegeven lag rond de 154 procent. Op basis van het voorgaande toeslagbeleid had de maximale toeslag kunnen worden gegeven bij een dekkingsgraad van 300 procent (de zogeheten TBI-dekkingsgraad).

Aangezien de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds per ultimo september 2024 lager was dan de TBI-dekkingsgraad, was het niet mogelijk voor het algemeen bestuur om te besluiten (een deel van) deze gemiste toeslagen in te halen als incidentele toeslag.

Ontheffing ten aanzien van de grens van 110 procent beleidsdekkingsgraad

Vanaf 2022 bestaan de verplichtingen van het fonds uit zowel verplichtingen voor risico van het fonds als verplichtingen voor risico van de deelnemer. De dekkingsgraad van het fonds heeft per definitie betrekking op alle (beide) verplichtingen, zo ook bijvoorbeeld de wettelijke grens voor toeslagverlening van 110 procent. Naarmate de pensioenverplichting voor risico van de deelnemer groter gaan worden in verhouding tot de bestaande verplichtingen voor risico van het fonds zal de dekkingsgraad van het fonds lager worden. Dit heeft dus een negatief effect op de te verlenen toeslag. Het pensioenfonds heeft daarom in 2022 ontheffing bij DNB aangevraagd voor het hanteren van een naar de verplichtingen gewogen gemiddelde grens. In 2023 heeft DNB deze ontheffing verleend (voor langere termijn; zolang de omstandigheden en voorwaarden niet wijzigen).

Daarnaast kent het fonds zogeheten backservicepensioenen over de periode vóór 1 januari 1967. De voorwaardelijke toeslag voor deze backservicepensioenen is maximaal de loonontwikkeling. Deze pensioenen zijn per 1 januari 2025 verhoogd met 3,13 procent.

Figuur 18 – Ontwikkeling van het backservicepensioen per 1 januari

(in %)	2025	2024	2023	2022	2021
Wijziging aanpassings- / toeslagcoëfficiënt backservicepensioen	3,13	5,85	2,75	2,94	1,41

6.3 Actuariële analyse

De VPV neemt een centrale plaats in het financiële beleid van een pensioenfonds in. Om de VPV te berekenen, maken we gebruik van actuariële grondslagen. Dit zijn vaak veronderstellingen van de verwachte ontwikkelingen in de

bouwstenen van de VPV. De werkelijke realisatie tijdens een boekjaar leidt in de regel tot verschillen ten opzichte van de gehanteerde grondslagen. Via een actuariële analyse wordt gekeken waar de verschillen precies zitten.

Figuur 19 – Actuariële analyse resultaat

(in mln. €)	2024	2023	2022	2021	2020
Interestresultaat	127	220	-294	955	-215
- Beleggingsresultaten pensioenfonds	524	670	-2.586	378	-1.081
- Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-308	-212	50	50	-28
- Wijziging marktrente	-89	-237	2.243	526	894
Toeslagverlening	-240	-486	-533	-277	-136
Premieresultaat	12	10	5	11	32
Resultaat op waardeoverdrachten	-	-	-	-	-1
Resultaat op kosten	2	3	-	-2	-
Resultaat op uitkeringen	-6	-5	-2	4	-2
Resultaat op kanssystemen	-6	10	13	-6	2
- Resultaat op overlevingskansen	-4	2	13	-8	2
- Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-3	10	-7	-	-3
- Resultaat op overige kanssystemen	1	-2	7	2	3
Wijziging overlevingstafel en ervaringssterfte	-69	-	45	-	100
Resultaat op overige incidentele mutaties	-	-	-50	-15	-29
Totaal resultaat	-179	-246	-817	669	-249

Toelichting op een aantal resultaten

Twee factoren zijn van grote invloed op het interestresultaat:

- De beleggingsrendementen.

Het behaalde directe en indirecte beleggingsrendement in 2024 was hoger dan de benodigde interest voor de verplichtingen (gelijk aan de eenjaars rente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2023: 3,439 procent positief). Daardoor ontstond een positief resultaat op beleggingsopbrengsten van € 0,2 miljard.

- De marktrente.

In 2024 is sprake van een negatief resultaat van € 0,1 miljard door een daling van de rentecurve. In 2023 was eveneens sprake van een negatief resultaat (€ 0,2 miljard) door een daling van de rentecurve.

De *toeslagverlening* is een belangrijk onderdeel van de pensioenregeling. De voorwaardelijke toeslagverlening is niet direct afgeleid van het beleggingsresultaat in een jaar, maar wordt gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve. Deze voorwaardelijke toeslagverlening is dus afhankelijk van de financiële positie van het fonds.

Onder ‘Toeslagverlening’ in figuur 19 wordt de toevoeging aan de VPV op grond van toegekende toeslagen getoond. Per 1 januari 2025 is de verhoging van de meeste pensioen-aanspraken 3,13 procent (per 1 januari 2024: 6,7 procent). Daarnaast gelden voor specifieke pensioenaanspraken afwijkende percentages:

- Het tijdelijk aanvullend partnerpensioen dat is ingegaan, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met 2,00 procent, tot een maximum van het gezamenlijke bedrag van 8/7 keer de nominale ANW-uitkering op 1 juli van het voorafgaande kalenderjaar verhoogd met de vakantie-uitkering.
- Het extra aanvullend wezenpensioen dat is ingegaan, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met 2,00 procent tot respectievelijk een maximum van 50 procent voor een wees en 100 procent voor een volle wees van het gezamenlijke bedrag van 8/7 keer de nominale ANW-uitkering op 1 juli van het voorafgaande kalenderjaar verhoogd met de vakantie-uitkering.
- Het arbeidsongeschiktheidspensioen kent een gegarandeerde toeslag van 2,00 procent.
- Aanspraken en rechten uit waardeoverdracht kennen een

gegarandeerde toeslag van 3,75 procent of 2,25 procent. Bij de bepaling van de VPV wordt hiermee rekening gehouden.

Het resultaat op de verschillende kanssystemen, weergegeven onder de posten ‘Overlevingskansen, Arbeidsongeschiktheid en Overige kanssystemen’ (technisch resultaat) is in 2024 positief, net als in 2023. Bij dit pensioenfonds zien we van jaar op jaar een wisselend resultaat op sterfte. Door de geringe aantallen gaat de wet van de grote aantallen niet op. Dit heeft fluctuaties in het sterfteresultaat tot gevolg.

Eens per 2 jaar – wanneer het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) een nieuwe prognosetafel publiceert –

worden de veronderstellingen inzake de overlevingstafel en de ervaringssterfte aangepast. De overlevingskansen zoals opgenomen in de door het AG gepubliceerde prognosetafel zijn gebaseerd op de overlevingskansen van de gehele Nederlandse bevolking. Deze generieke overlevingskansen worden middels een fondsspecifieke ervaringssterftefactoren gecorrigeerd zodat de overlevingskansen beter passen bij de karakteristieken van de deelnemers van het pensioenfonds. Het resultaat op het wijzigen van de overlevingstafel AG2022 naar AG2024 betreft een positief resultaat van 15 miljoen. Het wijzigen van de ervaringssterfte heeft geresulteerd in een negatief resultaat van 83 miljoen.

6.4 Premie

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) zijn als volgt.

Figuur 20 - Premie

(in mln. €)	2024	2023
Kostendekkende premie	293	269
Gedempte kostendekkende premie	294	270
Feitelijke premie	301	278

De premiebijdragen voor risico van deelnemers zijn als volgt.

Figuur 21 - Premiebijdragen voor risico deelnemers

(in mln. €)	2024	2023
Premiebijdragen voor risico deelnemers	301	278

Van de premiebijdragen over 2024 van € 301 miljoen wordt – na volledige betaling - € 265 miljoen als kapitaal ingelegd. De overige € 36 miljoen bestaat uit € 25 miljoen risicopremies, € 3 miljoen solvabiliteitsopslag en € 9 miljoen opslag voor uitvoeringskosten.

6.5 Premieovername bij arbeidsongeschiktheid

De pensioenregeling kent premieovername bij arbeidsongeschiktheid. Als een deelnemer arbeidsongeschikt is voor het beroep van huisarts, neemt het fonds de premiebetaling tijdens de arbeidsongeschiktheid geheel of gedeeltelijk over. De pensioenopbouw voor de deelnemer wordt daarmee voortgezet.

Eind 2024 is bij 431 deelnemers (2023: 433) sprake van arbeidsongeschiktheid waarbij de premiebetaling gedeeltelijk of geheel is overgenomen. Hierin is nog geen rekening gehouden met de achterstand in de administratie met betrekking tot arbeidsongeschiktheid.

Figuur 22 - Premieovername bij arbeidsongeschiktheid

Premieovername voor pensioenopbouw van arbeidsongeschikten	2024 o.b.v. mate van arbeidsongeschiktheid	2024 o.b.v. verleende premievrijstelling	2023 o.b.v. mate van arbeidsongeschiktheid	2023 o.b.v. verleende premievrijstelling
0 - 25 %	n.v.t.	96	n.v.t.	145
25 - 40%	28	78	31	67
40 - 60 %	67	97	81	76
60 - 80 %	50	53	49	50
80 - 100 %	286	107	272	95
Totaal aantal deelnemers met premieovername	431	431	433	433

Er is bij het fonds pas recht op premieovername bij een arbeidsongeschiktheid van 25 procent of meer. Voor premieovername kennen we twee klassen: tussen 25 procent en 80 procent en 80 procent of meer.

- Bij een percentage beroepsarbeidsongeschiktheid van 80 procent of meer is de mate van premievrijstelling 100 procent.
- Bij een percentage beroepsarbeidsongeschiktheid van 25 procent tot 80 procent is de mate van premievrijstelling gelijk aan het percentage beroepsarbeidsongeschiktheid.
- Bij minder dan 25 procent beroepsarbeidsongeschiktheid is er geen recht op premieovername.

In de tabel zijn echter ook percentages lager dan 25 procent opgenomen. De feitelijke mate van premievrijstelling/ premieovername kan lager uitvallen door het hebben van pensioengevende inkomsten. Er vindt dan een korting plaats op de premieovername. Het kan ertoe leiden dat iemand meer dan 25 procent arbeidsongeschikt is, maar effectief minder – of zelfs geen – premieovername heeft.

6.6 Dakpan CVP

Jaarlijks, per 1 juli, worden de variabele pensioenaanspraken van de deelnemers die op 31 december van het vorige jaar een variabel pensioen hadden, verhoogd of verlaagd als gevolg van behaalde resultaten. Dit betreft een aanpassing van zowel variabel ouderdoms- als variabel partnerpensioen. Deze verhoging of verlaging wordt een ‘dakpan’ genoemd. De behaalde resultaten wordt herrekend naar een jaarlijkse dakpan over een periode van drie jaar.

Als gevolg van behaalde resultaten in 2024 worden de variabele aanspraken de komende 3 jaar (vanaf 1 juli 2025) verhoogd met 0,865%.

Volgend jaar zullen de behaalde resultaten van 2024 en 2025 worden meegenomen in de berekening. Vanaf 1 juli 2027 rekenen we met drie dakpannen: de dakpannen van 2024, 2025 en 2026 zijn dan van toepassing.

7. BELEGGINGEN

Huisarts & Pensioen | Jaarrapport 2024

7. Beleggingen

7.1 Resultaat premieregeling en stabiel uitkeringscollectief

Huisartsen bouwen pensioen op in een premieregeling. De opgebouwde pensioenen tot 2022 zijn ondergebracht in een uitkeringsregeling. In de uitkeringsregeling heeft de meeste opbouw plaatsgevonden. De uitkeringsregeling keert uit vanuit het stabiele uitkeringscollectief. De resultaten op de beleggingen worden gesplitst naar de premieregeling en het stabiele uitkeringscollectief.

Met de premieregeling is in 2024 een totaalrendement gerealiseerd van 6,8%. Binnen het stabiele uitkeringscollectief is een rendement gerealiseerd van 4,7%. De variabele regeling kende een rendement van 7,7%. Het pensioenfonds

behaalde daarmee een resultaat dat in overeenstemming is met het gekozen risicoprofiel voor de regelingen. In paragraaf 7.2 tot en met 7.6 is dit voor beide regelingen nader uitgewerkt.

Het totaal belegd vermogen van het stabiele uitkeringscollectief en de premieregeling (inclusief CVP) is gestegen naar € 10,6 miljard. Het fondsvermogen steeg met name door stijgende aandelenmarkten. Een licht gedaalde rente zorgde daarnaast ook voor een toename van het fondsvermogen.

7.2 Strategisch beleggingsbeleid premieregeling

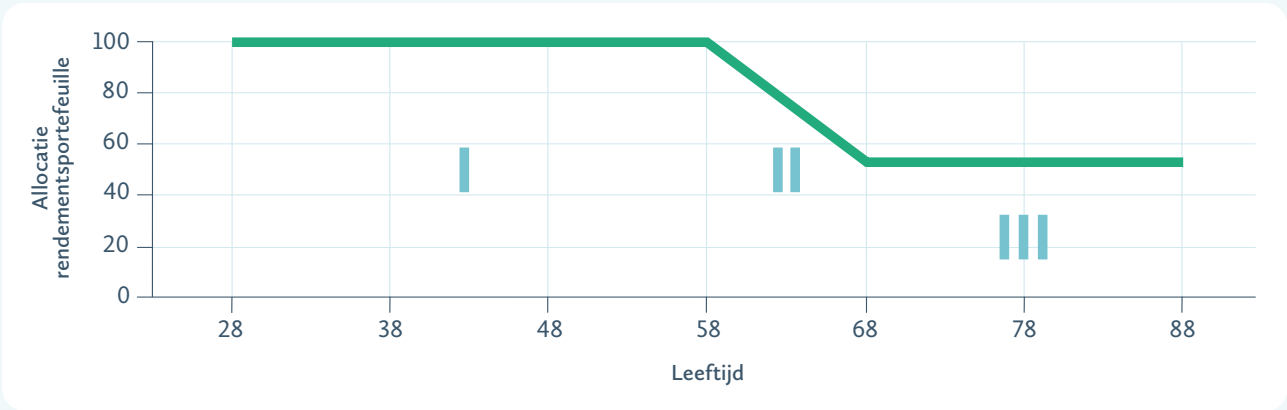
De pensioenregeling heeft een strategisch beleggingsbeleid voor de opbouwfase met als standaard ingroei in het stabiele uitkeringscollectief. Deelnemers hebben ook de keuzemogelijkheid voor het Collectief Variabel Pensioen (CVP). Het pensioenfonds voert een premieregeling op basis van de Wet verbeterde premieregeling (Wvp) uit.

Voor het fonds is beleggen een middel om onze doelen zo goed mogelijk te halen. Onze beleggingsovertuigingen staan op onze [website](#). De risicobereidheid vormt - naast de doelstelling van het fonds - een belangrijke basis voor het beleggingsbeleid. Enerzijds hebben beleggingen een lange horizon nodig om een goed rendement te kunnen realiseren. Anderzijds kunnen de beleggingen op korte termijn stevig schommelen, wat de lange termijn ambitie kan raken.

De beleggingsuitgangspunten inzake de premieregeling zijn opgebouwd vanuit het concept van de pensioendriehoek, die bestaat uit drie elementen: risicobereidheid, verwacht pensioen en premie. De risicobereidheid is het anker voor het ontwerp van een beleggingsbeleid. Met de risicobereidheid geven deelnemers aan welke mate van risico zij met hun pensioenkapitaal kunnen en willen accepteren. Het verwacht pensioen is het resultaat van de ingelegde premie, het genomen beleggingsrisico en de rendementsverwachtingen.

De nieuwe pensioenregeling is een regeling waarbij premie wordt ingelegd. Deze premie wordt belegd tijdens het werkzame leven van de deelnemer om zo een pensioenkapitaal te vormen. Dit kapitaal wordt vanaf pensionering uitgekeerd in de vorm van levenslange pensioenuitkeringen. Het beleggingsbeleid is relevant voor de invulling van de beleggingsrisico's die een deelnemer kan en mag lopen. Het beleid is daarom een afgeleide van de risicobereidheid.

De lifecycle ziet er voor dit fonds als volgt uit.

De volgende fases zijn van toepassing voor de premie-regeling.

- I. **Rendementsfase:** het nemen van risico en behalen van risicopremie wordt beloond
- II. **Risico-afbouwfase:** risico's moeten worden beheerst om inkooprisico's voor pensioneren te beheersen
- III. **Uitkeringsfase:** beheersing van risico's in het gekozen collectieve uitkeringscollectief

Met de bovenstaande inrichting van de risico-afbouwfase met geleidelijke inkoop in het uitkeringscollectief (fase III, uitkeringsfase) kan het huidige dynamische beleid in het uitkeringscollectief in stand worden gehouden.

Fase I. Rendementsfase

In de rendementsfase is het van belang om risicopremies te ontvangen om het kapitaal zo goed mogelijk te laten renderen. Risico in termen van het te bereiken pensioen is in deze nog beperkt. Wel is het van belang om een goed gespreide portefeuille te hebben. Dit om de portefeuille robuust te laten zijn voor uiteenlopende economische omstandigheden.

Fase II. Risico-afbouwfase

De risico-afbouwfase betreft de ingroei in het betreffende uitkeringscollectief. Wij beschouwen een ingroeiperiode van tien jaar voor pensionering als passend. Een langere ingroeitermijn waarbij eerder risico wordt afgebouwd, gaat ten koste van het rendement en biedt weinig tot geen demping in de risico's. Een kortere periode van ingroei verhoogt het risico op te weinig herstelpotentieel bij rendementsschokken.

Fase III. Uitkeringsfase

In fase III geldt het beleid van het betreffende uitkeringscollectief. Onderstaande tabel geeft de drie fases aan.

Figuur 23 - Uitkeringsfases

Leeftijd deelnemer	20-58	58-68	>68
Rendement portefeuille (allocatie)	100%	Lineair van 100% - 0%	0%
Stabiel uitkeringscollectief	0%	Lineair van 0% - 100%	100%

7.3 Strategisch beleggingsbeleid stabiel uitkeringscollectief

Het stabiele uitkeringscollectief is het standaard uitkeringscollectief voor deelnemers van de premieregeling. De dekkingsgraden zoals vermeld in de kerncijfers zijn vastgesteld op basis van de door DNB gedefinieerde methode. In onderstaand hoofdstuk wordt echter gebruik gemaakt van de economische dekkingsgraad (in plaats van de DNB-dekkingsgraad). De reden hiervoor is dat in de portefeuille een dekkingsgraad wordt gehanteerd die is gebaseerd op de marktrente, omdat dit de rentecurve is waarop kan worden gestuurd.

Om zo goed mogelijk keuzes te maken, heeft het pensioenfonds strategisch beleid ontwikkeld dat stoelt op de volgende drie uitgangspunten.

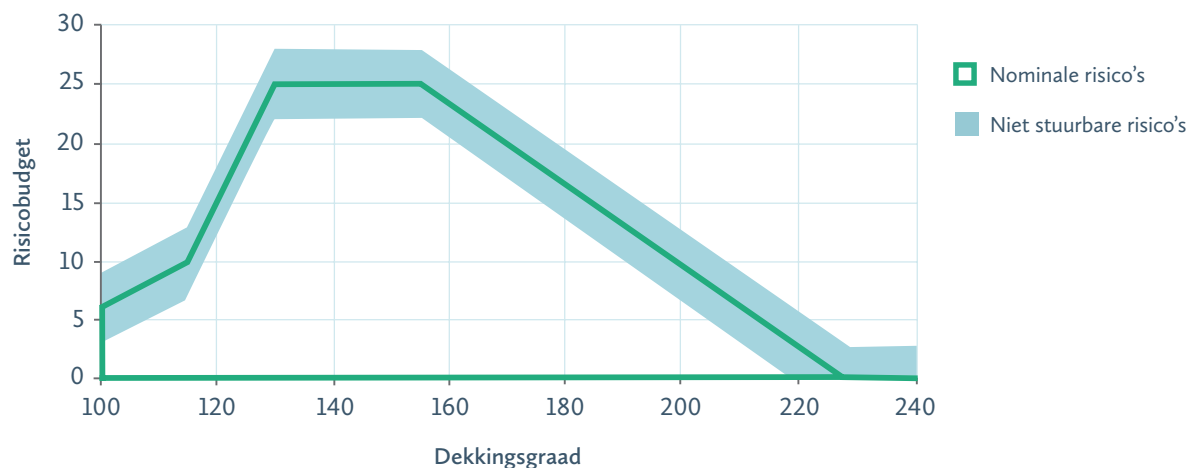
1. We leggen moeilijke keuzes in ons beleggingsbeleid vooraf vast. Door moeilijke keuzes vooraf te maken en vast te leggen en hieraan vast te houden in moeilijke omstandigheden, worden bewezen valkuilen uit de gedragseconomie voorkomen.
2. We sturen op het voorkomen van (grote) kortingen. Een korting heeft verstrekende gevolgen. Naast financiële zorgen bij deelnemers kan ook het draagvlak voor het fonds onder druk komen te staan. Het bestuur houdt daarom rekening met een plausibel stress-scenario (het stuurscenario) en neemt bij een dalende dekkingsgraad automatisch minder risico.

3. We nemen voor deelnemers niet meer, maar ook niet minder risico dan nodig is voor het realiseren van een goed pensioen. Er is een scenario denkbaar waarbij de dekkingsgraad zo hoog is dat we de pensioenen naar verwachting met de fiscaal maximale toeslag kunnen verhogen. Dan is het zinvol om beleggingsrisico's geleidelijk af te bouwen.

We hebben deze drie uitgangspunten uitgewerkt in een duidelijk beleid voor balansbeheer. Met dat raamwerk willen we bereiken dat op elk moment, afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad, bewust meer of minder risico kan worden genomen met het belegd vermogen. Concreet betekent dit dat vooraf is vastgesteld hoeveel risicobudget we willen en kunnen inzetten bij welke dekkingsgraad. Het te nemen risico is uitgedrukt in het aantal dekkingsgraadpunten dat we kunnen verliezen in een streng maar aannemelijk stress-scenario. We vertalen dit risicobudget vervolgens naar een combinatie van strategische assetallocatie en renteafdekking.

De jaarlijkse herijking van de scenarioset heeft in 2024 geen aanpassing van het raamwerk balansbeheer of wijzigingen van strategische doelwelingen tot gevolg gehad.

Figuur 24 – Risicoprofiel

7.4 Strategische assetallocatie

Op basis van de hierboven beschreven uitgangspunten is voor zowel de premieregeling als het stabiele uitkeringscollectief een strategische assetallocatie vastgesteld.

Onderstaande figuur geeft de strategische assetallocatie voor de premieregeling weer.

Figuur 25 – Verdeling beleggingen premieregeling en CVP-regeling

Premieregeling	Rendementsportefeuille	Matchingportefeuille	Collectieve variabele regeling	Rendementsportefeuille	Matchingportefeuille
Strategisch	100,00%	0,00%	Strategisch	50,0%	50,0%
Feitelijk	100,00%	0,00%	Feitelijk	49,9%	50,1%

Bij de premieregeling belegt de deelnemer enkel in de rendementsfase (fase I lifecycle). Binnen deze fase is er een allocatie van 100 procent naar de rendementsportefeuille. Vanaf 2024 komt ook de risico-afbouwfase (fase II lifecycle) in beeld met een allocatie naar de matchingportefeuille.

Onderstaande matrix geeft voor het stabiele uitkeringscollectief aan welke doelallocaties de beleggingscategorieën kennen. De doelgewichten zijn gebaseerd op het gegeven risicobudget bij een bijbehorende dekkingsgraad.

Figuur 26 – Verdeling beleggingen en strategische doelgewichten stabiele uitkeringscollectief

	Economische dekkingsgraad	Risicobudget	Rendementsportefeuille	Matchingportefeuille	Bandbreedte	Rente-afdekking (nominale verplichtingen)	Rente-afdekking (reële verplichtingen)
	115%	10%	41,0%	59,0%	2%	79%	0%
	130%	25%	68,0%	32,0%	2%	63%	0%
	155%	25%	57,0%	43,0%	2%	83%	0%
	210%	10%	14,7%	85,3%	2%	88%	100%
Strategisch ultimo 2024	130,5%	25%	67,8%	32,2%	2%	68%	0%
Feitelijk 2024	130,5%	23,4%	65,2%	34,8%	2%	67,2%	0%

Het verschil tussen de strategische en feitelijke weging van rendementsportefeuille en matchingportefeuille wordt verklaard door de toeslag per verslagdatum. Hierdoor is de dekkingsgraad zo'n 10 punten lager geworden. Bijsturing

van de feitelijke portefeuille vindt vervolgens plaats per eind januari.

7.5 Gewichten rendementsportefeuille

De premieregeling en het stabiele uitkeringscollectief maken gebruik van dezelfde rendementsportefeuille. De verdeling naar categorieën binnen de rendementsportefeuille wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 27 – Verdeling beleggingen rendementsportefeuille (deel 1 en 2)

– deel 1	Stabiel uitkeringscollectief	Premieregeling	Collectief Variabele regeling	Liquide zakelijke waarden	Liquide krediet	Bedrijfsobligaties EUR
Strategisch	-	-	-	34,5%	24,5%	5,4%
Feitelijk	-	-	-	33,8%	24,5%	5,3%
Bandbreedte	-	-	-	n.v.t.	n.v.t.	+/- 2,5%
Belegd vermogen 2024 (in mln. €)	9.808	779	22	2.458	1.780	386
Belegd vermogen 2023 (in mln. €)	9.789	496	-	1.893	1.529	261

– deel 2	Bedrijfsobligaties USD	High Yield	Emerging Markets Debt	Illiquide zakelijke waarden	Illiquide krediet	Risicobudget
Strategisch	4,8%	6,3%	8,0%	22,6%	18,4%	30%
Feitelijk	4,9%	6,6%	7,7%	22,8%	18,4%	-
Bandbreedte	+/- 2,5%	+/- 2,0%	+/- 2,5%	n.v.t.	n.v.t.	+/- 2,0%
Belegd vermogen 2024 (in mln. €)	354	478	562	1.657	1.336	-
Belegd vermogen 2023 (in mln. €)	295	422	550	1.613	1.286	-

Het belegd vermogen 2024 is de optelsom van de premieregeling en het stabiele uitkeringscollectief. De tabel volgt de indeling van de strategische benchmark van het fonds, waarbij door de bijbehorende vorderingen, schulden en kasposities heen wordt gekeken. Hierdoor sluiten bedragen uit deze tabel niet aan op de balans in de jaarrekening, waar een rubricering volgens de richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt toegepast. Door afronding zijn niet alle bedragen exact bij elkaar op te tellen. Onderstaande tabel brengt de aansluiting in beeld.

Figuur 28 – Aansluiting beleggingen bestuursverslag – jaarrekening

Aansluiting beleggingen bestuursverslag - jaarrekening	31-12-2024
Beleggingsportefeuille uitkeringsregeling, opgenomen in het bestuursverslag	9.808
Derivaten met een negatieve waarde, opgenomen in de jaarrekening onder overige schulden en overlopende passiva (in het bestuursverslag onder beleggingsportefeuille uitkeringsregeling)	680
Collateral met een negatieve waarde, opgenomen in de jaarrekening onder overige schulden en overlopende passiva (in het bestuursverslag onder beleggingsportefeuille uitkeringsregeling)	-
Vordering beleggingen, opgenomen in de jaarrekening (niet opgenomen in het bestuursverslag)	10
Nagekomen herwaarderingen beleggingen, opgenomen in de jaarrekening (niet opgenomen in het bestuursverslag)	36
Beleggingen voor risico fonds, opgenomen in de jaarrekening	10.534

7.6 Beleggingsresultaat

De beleggingsportefeuille wordt overwegend ingevuld met beleggingen voor de lange termijn, waardoor de beleggingsresultaten vergelijkbaar zijn met de resultaten van de benchmarks. In 2024 werden de volgende rendementen behaald:

- Premieregeling: 6,8%
- CVP-regeling: 7,7%
- Stabiël uitkeringscollectief: 4,7%

- Rendementsportefeuille: 6,9%
- Resultaat op renteaftrekking: 0,8%

Onderliggend is binnen de uitkeringsregeling vooral een positief rendement behaald binnen de rendementsportefeuille vanwege de gestegen aandelenmarkten.

Figuur 29 - Rendement per beleggingscategorie afgezet tegen de vastgestelde benchmark (in %)

Beleggingscategorie	Portefeuilles	H&P	Benchmark*	Rendementsverschil**
Portefeuille uitkeringsregeling				
Matching		0,8	0,8	-
Rendementsportefeuille		6,9	7,1	-0,2
Totaal portefeuille uitkeringsregeling		4,7	4,9	-0,3
Portefeuille premieregeling				
Rendementsportefeuille		6,9	7,1	-0,2
Totaal portefeuille premieregeling		6,8	7,1	-0,3
Portefeuille collectief variabele regeling				
Matching		7,4	7,4	-0,1
Rendementsportefeuille		7,2	7,8	-0,6
Totaal portefeuille collectief variabele regeling		7,7	7,8	-0,1
Rendementsportefeuille				
Liquide zakelijke waarden		17,9	17,3	0,6
Liquide krediet		6,9	7,1	-0,2
	Investment Grade (corporates)	6,8	6,6	0,2
	Opkomende markten (staat)	2,2	2,4	-0,2
	High Yield (corporates)	13,2	14,2	-1,0
Illiquide zakelijke waarden		4,4	3,9	0,5
	Infrastructuur	8,1	6,6	1,5
	Direct Vastgoed	1,8	2,0	-0,3
	Impactbeleggingen	6,7	5,9	0,8
Illiquide krediet		6,1	5,9	0,2
	Hypotheke	5,3	5,1	0,2
	Bank Loans	8,3	8,3	-
Liquide middelen		-	-	-
	Cash	-	-	-
Totaal rendementsportefeuille (exclusief valuta-afdekking)		9,6	9,3	0,3
Totaal rendementsportefeuille (inclusief valuta-afdekking)***		7,4	7,1	0,3

* De benchmark voor Infrastructuur is gebaseerd op cash (driemaands euribor) + 3 procent en is daarmee een langetermijnbenadering van het rendement van de categorie.

** Op de rente-afdekkingsportefeuille en de valuta-afdekking is de benchmark gelijkgesteld aan het portefeuillerendement omdat er geen rendementsdoelstelling is.

*** Het totaal rendementsportefeuille is inclusief nagekomen waarderingen, en kan daarom afwijken van het rendement dat elders is gerapporteerd.

7.7 Vereist eigen vermogen (VEV)

Het vereist eigen vermogen (VEV) is gestegen van 14,1 procent per eind 2023 naar 14,8 procent per eind 2024.

7.8 Haalbaarheidstoets

Jaarlijks voeren we de wettelijk verplichte haalbaarheidstoets uit. De wetgever heeft voorgeschreven hoe deze moet worden uitgevoerd. Zo moet er gerekend worden met een voorgeschreven, uniforme scenario'set van DNB over een horizon van zestig jaar. Met de haalbaarheidstoets monitoren we of het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweerscenario (zoals voorgeschreven in de Wet verplichte beroepspensioen-regeling) in lijn zijn met de door het fonds gekozen ondergrenzen. Het pensioenresultaat wordt in de haalbaarheidstoets gemeten ten opzichte van de prijsinflatie en is een gemiddelde van het pensioenresultaat van alle cohorten, gewogen naar het aantal deelnemers per cohort.

De conclusie van de toets in 2024 was dat we voldoen aan de eigen risicohouding. Het verwachte pensioenresultaat is met 129% hoger dan de vastgestelde ondergrens van 120%. Ook is de afwijking in een slechtweerscenario van 36% lager dan het gekozen maximum van 40%.

De resultaten zijn dit jaar gedaald t.o.v. vorig jaar.

De belangrijkste verklaringen hiervoor zijn het saldo van:

- een verbetering van de uitkomsten door de update van de ontwikkeling van de toegekende toeslag ten opzichte van de prijsontwikkeling (wij hebben per 1 januari 2024 meer toeslag verleend dan de prijsontwikkeling); in combinatie met
- een verslechtering van de resultaten i.v.m. de nieuwe scenario'set (de inflatie stijgt in de verwachting terwijl de verwachte rendementen dalen, daarnaast is er sprake van een rentedip in jaar 1 van de scenario'set).

7.9 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Zorg voor later

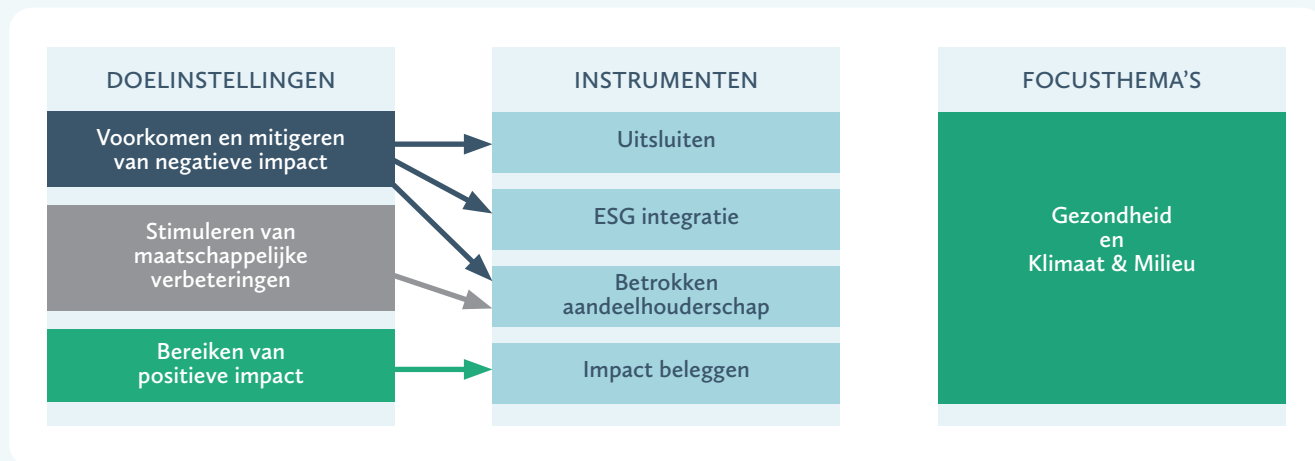
Het fonds ziet maatschappelijk verantwoord beleggen (mvb) als een logisch onderdeel van zijn kerntaak 'zorg voor later'. Het zorgen voor goede pensioenen gaat hand in hand met het leveren van een maatschappelijke bijdrage. Door bij onze beleggingskeuzes rekening te houden met milieu-, sociale en bestuurlijke aspecten, dragen we bij aan een goed leefklimaat en een duurzame wereld. We leggen daarbij de focus op twee thema's: gezondheid en klimaat & milieu. Deze thema's passen bij onze deelnemers en kerntaak. We passen het mvb-beleid toe met beschikbare en toepasbare oplossingen.

Naast de thema's gezondheid en klimaat & milieu vormen de principes van de UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding

Principles on Business and Human Rights belangrijke uitgangspunten voor het mvb-beleid. Deze raamwerken zijn onder meer gerelateerd aan de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie en vinden hun oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie.

Kern van het mvb-beleid is de ESG Due Diligence (gepaste zorgvuldigheid) zoals bedoeld in het IMVB-convenant. Mvb heeft als doel om negatieve impact te voorkomen, maar ook om een positieve impact te bereiken op de thema's die dit pensioenfonds belangrijk vindt. Onderstaand schema illustreert de inzet en samenhang van de doelstellingen met de verschillende mvb-instrumenten.

Figuur 30 – Mvb-doelstellingen, instrumenten en focusthema's

Aangescherpt uitsluitingenbeleid

Wij hanteren een uitsluitingenbeleid voor bedrijven. Wij beleggen niet in bedrijven in de sectoren kolenmijnbouw, teerzandwinning, schalieolie en -gas en Arctische olie en -gas. Datzelfde geldt voor tabak, controversiële- en consumentenwapens en structurele normschenders.

We hebben ook een uitsluitingenbeleid voor landen. We hanteren hiervoor normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen en anti-corruptie. Huisarts & Pensioen kiest ervoor om naleving van de principes te bepalen op basis van de daadwerkelijke prestaties en het gedrag van landen en sluit daarvoor aan bij de normen van drie instituten: Freedom House, ITUC en Transparency International. Er wordt ook niet belegd in staatsondernemingen (>50 procent eigendom) van landen op de uitsluitingslijst. Op onze [website](#) staat een overzicht van de uitgesloten bedrijven en landen.

Na veel signalen vanuit deelnemers en uitgebreide gesprekken met de ledenraad van de beroepspensioen-vereniging is in 2024 besloten om te stoppen met beleggen in de fossiele industrie, zoals olie- en gasbedrijven. Ondernemingen worden uitgesloten bij een blootstelling van meer dan 1 procent omzet uit de productie van olie en gas. We maken alleen een uitzondering voor ondernemingen die geloofwaardige stappen zetten in de energietransitie. Om in aanmerking te komen voor uitzondering moeten ondernemingen voldoen aan één van de vier onderstaande criteria.

1. Significante investeringen in de ontwikkeling van hernieuwbare energie
2. Op basis van de bedrijfsstrategie in lijn handelen met een opwarmingsscenario van 2 graden of minder
3. Op basis van de beleid en de verwachte uitstoot een geloofwaardige transitie doormaken in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs
4. Gedegen voortgang in dialoog met Achmea IM.

Er wordt géén uitzondering gemaakt voor ondernemingen die omzet behalen uit onconventioneel gewonnen fossiele brandstoffen. Deze ondernemingen worden altijd uitgesloten vanaf een omzet van meer dan 1 procent uit:

- Thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumen, antraciet en stoomkolen). Hieronder vallen ook ondernemingen die omzet halen uit de elektriciteitsopwekking uit kolen.
- Teerzanden (het extraheren van bitumen uit teerzanden voor de verwerking tot olieproducten)
- Schalieolie en -gas
- Arctische olie en gas

Voor een verantwoorde overgang vindt de implementatie van dit nieuwe beleid in de loop van 2025 geleidelijk plaats.

Betrokken aandeelhouderschap

AIM voert namens Huisarts & Pensioen een engagement-programma uit. We hebben gesprekken gevoerd met bedrijven die de Global Compact-principes, de OESO-richtlijnen of de UN Guiding Principles on Business & Human Rights schenden. Ultimo 2024 werden er namens het fonds met 86 unieke bedrijven 111 dialogen gevoerd met als doel het voorkomen en/of opheffen van schendingen van internationale normen. Gedurende het jaar is met 21 bedrijven een nieuwe dialoog op het gebied van schendingen geïnitieerd.

Ook is met bedrijven engagement gevoerd over de thema's zoals klimaatadaptatie & water, arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen, reductie CO₂-uitstoot, klimaat & transport, afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen, mensenrechten & governance, kleding & circulariteit, toegang tot gezondheidszorg, goede voeding, en nature action. Binnen dit zogeheten 'thematische' engagementprogramma werd per ultimo 2024 namens het fonds met 56 bedrijven de dialoog gevoerd.

Op aandeelhoudersvergaderingen hebben we gebruik gemaakt van ons stemrecht. In 2024 is op 4.372 aandeelhoudersvergaderingen op 47.164 agendapunten gestemd. Op ongeveer 17 procent van de agendapunten is een stem tegen het management uitgebracht. Voor wat betreft het stemgedrag volgt Huisarts & Pensioen het stembeleid van AIM.

Health Engagement Netwerk

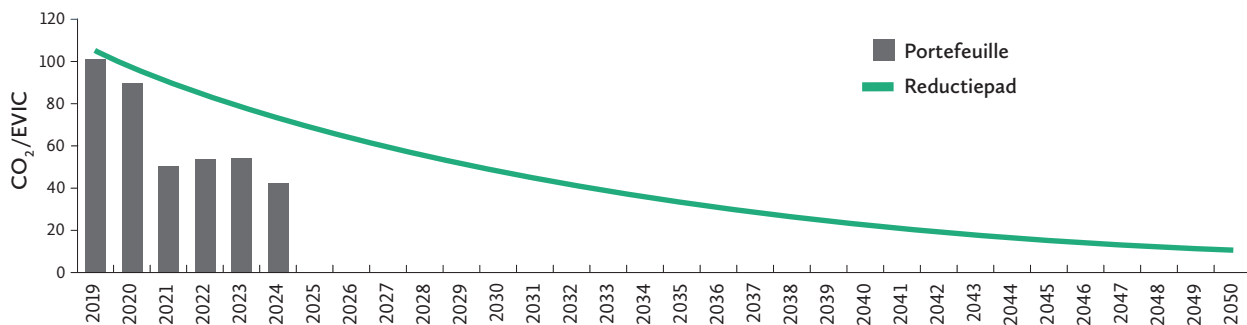
Met het Health Engagement Netwerk voeren we gezamenlijk met pensioenfondsen uit de gezondheidszorg de dialoog met bedrijven uit de sector op het thema gezondheid. Bestuursleden van de deelnemende pensioenfondsen vervullen hierin een actieve rol als inhoudelijk expert en nemen zelf deel aan de gesprekken met de bedrijven. In 2024 is engagement gevoerd met vijf verschillende bedrijven op het thema Duurzaamheid in de Zorg, een thema dat dicht bij huisartsen staat. We voeren gesprekken met farmaceuten, een bedrijf dat eigenaar is van verschillende ziekenhuizen in de Verenigde Staten en twee leveranciers van medische producten. Doel is om invloed uit

te oefenen op hoe bedrijven in ons eigen werkveld omgaan met afval en klimaat. Wij rapporteren hierover op onze website.

Reductiepad CO₂-uitstoot

Sinds 2021 heeft Huisarts & Pensioen zich gecommitteerd aan de afspraken uit het Parijsakkoord. Een belangrijke doelstelling is om de CO₂-voetafdruk van onze portefeuille in 2030 te halveren ten opzichte van 2019, en dat we in 2050 een per saldo CO₂-neutrale beleggingsportefeuille hebben. Huisarts & Pensioen is goed op weg om deze doelstelling te realiseren. Door het ESG best-in-classbeleid binnen de aandelenportefeuille is ook de CO₂-voetafdruk van deze categorie al significant verlaagd. Daarnaast zijn in 2022 met de managers binnen de hoogwaardige bedrijfsobligatieportefeuille (investment grade) als eerste categorie in de portefeuille afspraken gemaakt over CO₂-reductiedoelstellingen. In 2023 zijn ook dergelijke afspraken vastgelegd voor de portefeuille hoogrentende bedrijfsobligaties (high yield).

Figuur 31 - CO₂-voetafdruk

Bovenstaande grafiek toont de CO₂-voetafdruk (gemeten als CO₂-uitstoot / Enterprise Value incl. Cash) van de portefeuille en het vastgestelde reductiepad naar de halvering in 2030 ten opzichte van 2019. De portefeuille

bestaat in deze grafiek uit de beleggingscategorieën waarvan CO₂/EVIC-data van voldoende kwaliteit beschikbaar is: aandelen, hoogwaardige bedrijfsobligaties (investment grade) en hoogrentende bedrijfsobligaties (high yield).

²Inkomsten uit kolenhandel en -transport worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in het uitsluitingenbeleid.

³Veel nutsbedrijven met een beperkte omzet uit de productie van elektriciteit uit steenkolen spelen ook een belangrijke rol in de energieproductie uit hernieuwbare bronnen. Vaak wordt een beperkte omzet uit de energieopwekking uit kolen verklaard door historische betrokkenheid of een betrokkenheid die in afbouw is. Omdat deze ondernemingen een cruciale rol spelen in de slagingskans van de energietransitie wordt voor elektriciteitsopwekking uit steenkolen een omzetgrens van 5 procent gehandhaafd.

ESG best-in-class aanpak

De afgelopen jaren heeft Huisarts & Pensioen in veel delen van de beleggingsportefeuille een ESG best-in-class aanpak uitgerold. We gebruiken ESG-scores om te bepalen in welke bedrijven wij willen beleggen. Dit betekent dat we alleen beleggen in de best presterende ondernemingen in een sector. Het ESG best-in-class beleid wordt nu toegepast op het grootste deel van de beursgenoteerde aandeelbeleggingen en op de portefeuille hoogwaardige bedrijfsobligaties. In 2024 zijn daar geen nieuwe beleggingscategorieën aan toegevoegd.

In 2024 heeft het bestuur besloten een nieuwe aanpak binnen de aandelenportefeuille toe te passen. De ESG best-in-class aanpak binnen aandelen komt daarmee te vervallen. Binnen de nieuwe aandelenstrategie wordt vanuit een bredere blik naar het duurzaamheidsprofiel van een bedrijf gekeken. Binnen deze strategie willen we investeren in bedrijven die ook op de lange termijn maatschappelijk relevant blijven. We kijken dan onder andere naar het duurzaamheidsprofiel van de bedrijfsprocessen en de impact op de maatschappij van de verkochte producten en diensten. Eind 2024 heeft de eerste stap plaatsgevonden in de overgang naar de nieuwe strategie, naar verwachting zal deze eind 2025 zijn afgerond. Tot die tijd wordt voor een deel van de aandelenportefeuille nog de ESG best-in-class methodiek toegepast.

Impact

Met zorgvastgoed hebben we impactbeleggingen in de portefeuille. Zorgvastgoed combineert een goede risico-rendementsverhouding met doelgericht en meetbaar bijdragen aan oplossingen op het gebied van gezondheidzorg in Nederland. In de toekomst wil Huisarts & Pensioen meer gaan doen met impactbeleggen. In 2024 zijn de mogelijkheden om in private equity te beleggen met een impactdoelstelling onderzocht. In 2025 gaan we hier mee verder.

ESG-risicobeheer

In 2024 heeft het fonds verschillende stappen doorlopen om het ESG-risicobeheer te versterken. De verschillende acties die we daarbij hebben ondernomen zijn:

- Inventarisatie van best practices vanuit de DNB;
- Uitwerken van een long list en een short list van meest relevante ESG-risico's;
- Uitvoeren van een risk self assessment van maatschappelijke ESG-risico's en financiële ESG-risico's;
- Uitvoeren van een materialiteitsanalyse van blootstelling aan financiële ESG-risico's in de huidige beleggingsportefeuille.

Op dit moment heeft Huisarts & Pensioen geconcludeerd dat er geen ESG-risico's zijn die direct actie of aanpassing vragen van het beleggingsbeleid. ESG-risicobeheer is echter

een continu proces. Daarom zal dit onderwerp ook in 2025 aandacht krijgen, onder meer door het uitvoeren en evalueren van analyses, onderzoeken welke data beschikbaar zijn en hoe de rapportages hierop kunnen worden aangepast.

Transparantie over beleggen

Huisartsen hechten aan transparante communicatie over beleggen. Zij vinden veel informatie terug op de website. Deze is eind 2024 helemaal vernieuwd met meer toelichting en transparantie over ons beleggingsbeleid. Sinds 2023 kunnen deelnemers zich abonneren op een mvb-nieuwsbrief en ook in 2024 zijn er meerdere berichten op de website geplaatst over mvb en beleggen. Daarnaast is aandacht besteed aan mvb in Nu & Later, ons deelnemersmagazine. In de media zijn verschillende berichten geweest over Huisarts & Pensioen en de initiatieven op het gebied mvb.

Naast de nieuwsberichten wordt ook verdiepende informatie gepubliceerd. Ook in 2024 is elk halfjaar een mvb-halfjaarverslag opgesteld waarin verantwoording wordt afgelegd over de inzet van de verschillende mvb-instrumenten. Afgelopen jaar publiceerden we voor de tweede keer een mvb-jaarverslag. Daarnaast wordt elk kwartaal apart gerapporteerd over stemgedrag. In die rapportage staat in detail aangegeven hoe er namens het fonds is gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. Verder publiceren we op onze website het mvb-beleid, het stembeleid, een verslag verantwoord aandeelhouderschap, de uitsluitingslijsten voor landen en bedrijven, een overzicht van de portefeuille en de vereiste SFDR-informatie, zoals de verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Huisarts & Pensioen is in 2024 ook een dialoog aangegaan met deelnemers. Zo is er contact geweest met de landelijke organisatie van aspirant huisartsen (Lovah) en De Groene Huisarts over ons mvb-beleid en meer specifiek het engagementprogramma. Ook met de diverse fondsgremia zoals de ledenraad en het VO hebben gesprekken plaatsgevonden over de plannen voor de beleggingsportefeuille en het van toepassing zijnde mvb-beleid. Daarnaast is er binnen de ledenraad een mvb-commissie gestart. Deze commissie biedt voor ons een klankbord voor mvb-onderwerpen en zij kan de ledenraad over mvb adviseren. Dit is belangrijk, want in ons beleid houden we zoveel mogelijk rekening met de wensen van onze deelnemers. Die wensen lopen soms behoorlijk uiteen. We wegen alle meningen zorgvuldig af bij de keuzes die we maken.

EU-duurzaamheidswetgeving

Huisarts & Pensioen voldoet aan de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en aan de EU Taxonomie. Deze verordeningen maken deel uit van het Action Plan for Financing Sustainable Growth van de Europese Commissie. Huisarts & Pensioen classificeert haar pensioenregelingen

als Artikel 8-producten. De pensioenregelingen promoten ecologische of sociale kenmerken of een combinatie van die kenmerken. Dat doet Huisarts & Pensioen door mvb-instrumenten in te zetten zoals engagement, stemmen op aandeelhoudersvergaderingen, ESG-integratie en uitsluiting. Daarnaast weegt Huisarts & Pensioen de belangrijkste negatieve impact op duurzaamheidsfactoren mee in investeringsbeslissingen.

De EU Taxonomie is een raamwerk aan de hand waarvan wordt beoordeeld of economische activiteiten bijdragen

aan milieudoelstellingen. Huisarts & Pensioen heeft in 2024 geen concrete milieudoelstelling, zoals gedefinieerd in de EU Taxonomie. Hoeveel de onderliggende beleggingen in de portefeuille rekening houden met EU Taxonomie-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten, en welk percentage een transitie- of faciliterende activiteit is, is opgenomen in de verplichte rapportage die als bijlage aan dit jaarverslag is toegevoegd. We verwachten dat in de komende jaren meer EU taxonomie data beschikbaar zullen komen. We verwijzen naar de website voor onze mvb-rapportages en specifieke SFDR- en Taxonomie-toelichtingen.

7.10 Ontwikkelingsdossier: nieuwe strategie aandelen

Het bestuur heeft een portefeuillevisie voor de integrale aanpak van risico, rendement, mvb en kosten vastgesteld. Gebaseerd op de geformuleerde portefeuillevisie heeft het bestuur opdracht gegeven om een nieuwe strategie te ontwikkelen voor de aandelenportefeuille die gericht is op 'lange-termijn-waardecreatie'. Aanleiding hiervoor zijn terugkerende vragen van deelnemers over de beleggingen van Huisarts & Pensioen. Zij kijken 'bottom-up' naar de individuele bedrijven en met de huidige 'top-down' ESG Best-in-class strategie kan niet altijd naar tevredenheid van de deelnemers worden uitgelegd waarom precies in deze aandelen wordt belegd. Daarnaast is er een groeiende druk vanuit de sector om ook de mogelijke negatieve impact van de beleggingen op de maatschappij in ogenschouw te nemen.

Wij willen een betrokken langetermijnbelegger zijn die op de lange termijn waarde creëert voor deelnemers en samenleving. De doelstelling voor de aandelenportefeuille is

daarmee het realiseren van zowel financiële als maatschappelijke waarde, door langjarig in een select aantal bedrijven te investeren zonder concessies te doen aan risicospreiding en verwacht rendement.

Bij de nieuwe aandelenstrategie belegt het fonds in een beperkt aantal bedrijven die welbewust zijn gekozen met oog op de toekomst en waar langjarig in wordt belegd. Dit is wezenlijk anders dan bij een passieve marktgedreven strategie, waar een brede index wordt gevolgd en veel tussentijdse wisselingen plaatsvinden door veranderingen in de marktkapitalisatie. De focus ligt op financieel robuuste bedrijven, die kunnen meebewegen met een veranderende maatschappij en waarbij ook rekening wordt gehouden met de maatschappelijke impact van deze bedrijven. Met deze nieuwe aandelenstrategie kunnen we deelnemers een positiever verhaal vertellen over de aandelenportefeuille, met een focus op de keuze om ergens juist wél in te beleggen.

7.11 Acties en dossiers in 2024

In 2024 is ook een aantal andere activiteiten uitgevoerd dat vermeldenswaardig is.

DNB-onderzoek naar ESG-risico's

In 2023 heeft externe toezichthouder DNB een aangekondigd on-site beleggingsonderzoek gedaan naar de omgang met ESG-risico's. DNB vindt dat het fonds de zaken in de basis goed doet. DNB vroeg aandacht voor onder meer het verder integreren van ESG in het risicobeheer de belangrijkste is. Deze bevindingen zijn in 2024 verwerkt en gerapporteerd aan de toezichthouder.

Uitbestedingsprogramma bij AIM

Binnen AIM loopt een strategisch uitbestedingsprogramma rondom het operating model. AIM is bezig om een aantal processen die niet schaalbaar zijn en forse IT-investeringen

vragen, uit te besteden. Hiertoe zijn de overeenkomsten getekend met de boogde providers. In de loop van 2025 zal Huisarts & Pensioen overgaan. Het betreft een impactvol project waarop het pensioenbureau scherpe monitoring toepast. Daartoe is onder meer deelgenomen aan een Multi Client Audit van de derde lijn gericht op de risicobeheersing.

DORA

In 2024 is veel aandacht besteed aan de invoering van de Digital Operational Resilience Act (DORA). Dit is de Europese verordening die beoogt dat organisaties hun IT-risico's beter beheersen en daarmee weerbaarder worden tegen Cyberbedreigingen. DORA is ingevoerd in de keten van vermogensbeheer middels onder meer een aanpassing van de contracten met Cyber Security aspecten en het verscherpen van de incidentmeldingen.

Afgeleid van deze actie zijn ook bedrijfsvoerings- en IT-aspecten opgenomen alsook operational due diligences opgenomen in het Evaluatie-, selectie- en monitoringbeleid. Het betreft hier vooral een explicitering van reeds bestaande activiteiten die plaatsvinden in het beleggingsproces.

Toekomstige uitvoering PGGM

Huisarts & Pensioen heeft al lange tijd de beleggingen in vastgoed en infrastructuur ondergebracht bij externe vermogensbeheerder PGGM. PGGM heeft te kennen gegeven dat het wil stoppen met deze fondsen voor gemene rekening. Daarbij benadrukt men dat deze operatie in goed overleg moet plaatsvinden en niet de deelnemers mag benadelen. In 2024 zijn hierover constructieve gesprekken gevoerd die in 2025 worden voortgezet.

8. RISICOMANAGEMENT

Huisarts & Pensioen | Jaarrapport 2024

8. Risicomanagement

Om goed en betaalbaar pensioen te kunnen realiseren, neemt het fonds bewust financiële risico's. Een voorbeeld hiervan is het risico dat beleggen in aandelen met zich meebrengt. Het verwachte rendement moet daarbij opwegen tegen het risico en de kosten. De activiteiten van het fonds brengen ook ongewenste risico's met zich mee die geen rendement opleveren. Die ongewenste risico's kunnen financieel van aard zijn, zoals het wisselkoersrisico op buitenlandse beleggingen, of de kans dat een contractuele tegenpartij failliet gaat. De ongewenste risico's kunnen ook van niet-financiële aard zijn. Deze risico's manifesteren zich bijvoorbeeld op het gebied van integriteit, juridische afspraken of binnen de IT-systemen. Het identificeren van en verantwoord omgaan met risico's die de doelen van het fonds kunnen raken, wordt integraal risicomanagement genoemd en omvat zowel financiële als niet-financiële risico's.

Het doel van risicomanagement is tweeledig. Aan de ene kant is het doel dat het fonds op een afgewogen, transparante en beheersbare manier de (financiële) risico's neemt die nodig zijn om de pensioenambitie te realiseren. De risicobereidheid van het fonds is de belangrijkste beperking voor de te nemen risico's. Deze risico's worden integraal bekeken. Aan de andere kant is het doel dat het fonds de risico's vermijdt of beheerst die niet bijdragen aan het realiseren van de pensioenambitie.

Drie verdedigingslijnes

In het door het fonds gehanteerde model bestaat risicomanagement uit drie verdedigingslijnes of -lijnen. De eerste lijn zorgt voor de aansturing van de uitvoering door de uitvoeringsorganisaties. De tweede lijn monitort en bewaakt of de eerste lijn haar verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. De derde lijn beoordeelt het samenspel tussen de eerste en tweede lijn.

Eerste lijn: (monitoring van) uitvoering en beleidsvoorbereiding

De eerste lijn is de lijn die

- besluiten neemt waardoor impliciet (niet-financieel) of expliciet risico wordt genomen
- de uitvoeringsopdracht verstrekt, en/of
- die uitvoering verricht en/of
- verantwoordelijk is voor de monitoring respectievelijk de sturing van de uitvoering door derde partijen

De eerste lijn wordt primair gevormd door het bestuur en het pensioenbureau, die de uitvoering van onder andere vermogens- en pensioenbeheeractiviteiten monitoren. Hierbij bepaalt het algemeen bestuur het beleid, voeren de uitvoerende bestuurders uit en houden de niet-uitvoerende

bestuurders toezicht. De uitvoering geschiedt binnen de mandaten die het bestuur verstrekt aan de uitvoerder. Naast (monitoring en sturing van) uitvoering heeft de eerste lijn de verantwoordelijkheid voor beleidsvoorbereiding, zowel op verzoek van het bestuur als op eigen initiatief.

Tweede lijn: intern risicomanagement en compliance

De tweede lijn wordt primair ingevuld door de sleutelfunctie-ervuller risicobeheer en ziet toe op (consistente) naleving van beleid en in het bijzonder dat gehandeld wordt binnen de risicobereidheid van het fonds. Tevens maakt de tweede lijn eventueel impliciete (risico)aannames expliciet en stelt in het algemeen aannames met mogelijk grote relevantie vanuit risicoperspectief ter discussie.

Ook is de tweede lijn verantwoordelijk voor het tegenwicht bieden aan de uitvoering, het beoordelen van de opdracht-formulering en het faciliteren van risk-assessments ten dienste van de eerste lijn. De tweede lijn bestaat uit de risicobeheerfunctie en de compliance officer.

De risicobeheerfunctie is verantwoordelijk voor het tegenwicht aan de uitvoering. De risicobeheerfunctie beoordeelt adviezen en monitort of de uitvoeringsorganisatie binnen de verleende mandaten opereert. Binnen het pensioenbureau is de risicobeheerfunctie verantwoordelijk voor de beoordeling en de risicomonitoring van integraal risicomanagement. De monitoring van de naleving van wettelijke regels en gedragsrichtlijnen is belegd bij de compliance officer. Naast het bovenstaande is de tweede lijn verantwoordelijk voor het initiëren van beleid op haar eigen werkgebieden. De tweede lijn werkt nauw samen met de eerste lijn.

Derde lijn: interne audit

De derde lijn wordt ingevuld door de sleutelfunctiehouder internal audit, daarin gefaciliteerd door de functieervuller internal audit. De sleutelfunctie internal audit beoordeelt onder meer opzet, bestaan en werking van de risicomanagementfunctie en de effectiviteit van besluitvormingsprocessen.

Eigenrisicobeoordeling (ERB)

Pensioenfondsen vallen onder de Institutions for Occupational Retirement Provision Directive (IORP). De IORP-richtlijn is in 2019 in werking getreden. Een instrument volgend uit de IORP-richtlijn is de eigenrisicobeoordeling (ERB). De periodieke ERB is in mei 2024 geactualiseerd op basis van de missie, visie en strategie. Het bestuur heeft hiervoor een zorgvuldig proces doorlopen met een oordeel vanuit het tweedelijns risicomanagement.

De verwachting is dat in 2025 nog een partiële ERB wordt uitgevoerd binnen het project Wtp.

IRM-beleid

Het pensioenfonds hanteert een integraal risicomanagementbeleid (IRM-beleid). Dat betekent dat risico's in samenhang beoordeeld worden. Dit voorkomt dat risico's over het hoofd worden gezien en houdt rekening met het feit dat verschillende risico's elkaar kunnen beïnvloeden en versterken. Risicomanagement is geen opzichzelfstaand proces, maar een geïntegreerd onderdeel van de beleidsvorming. In alle bestuursvergaderingen, commissies, projecten en beleidsdocumenten wordt aandacht besteed aan risicomanagement en is het integraal onderdeel van de besluitvorming. Het IRM-beleid is in mei 2024 van een update voorzien, waarbij aansluiting is gemaakt bij ATM, het toetsingskader van DNB. De niet-financiële risicobereidheid is in 2024 opgepakt en wordt in 2025 afgerond.

Financiële risicobereidheid

In de financiële risicobereidheidsverklaring stelt het fonds grenzen aan de mate waarin het fonds financiële risico's wil lopen. De risicobereidheid is sinds 2022 opgedeeld in:

- het Collectief Stabiel Pensioen (CSP): uitkering van een stabiel pensioen;
- Collectief Variabel Pensioen (CVP; vanaf 2023): uitkering van een variabel pensioen;
- de opbouw in de premieregeling: vanaf 2022 bouwen alle deelnemers op volgens een premieregeling, waarbij voor pensionering (geleidelijk) wordt ingekocht in CSP of CVP, al naar gelang de keuze van de deelnemer.

Risicobereidheid CSP

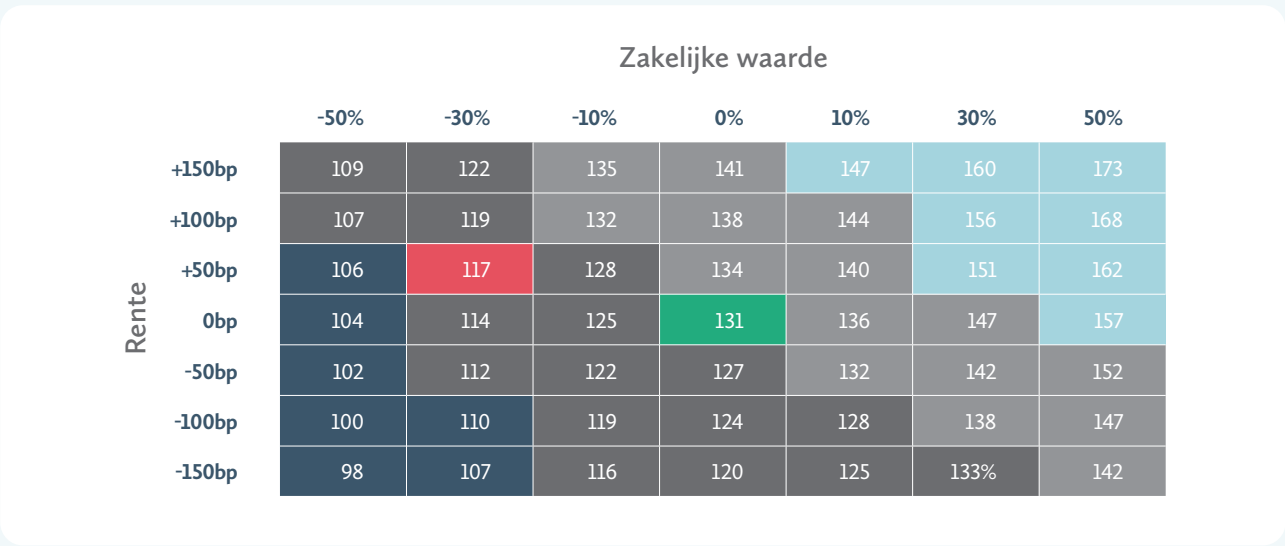
De hoofdpunten van de financiële risicobereidheidsverklaring voor het CSP zijn de volgende:

- Het pensioenresultaat kan niet worden gegarandeerd. Het fonds accepteert het risico dat de ambitie niet voor iedere generatie deelnemers onder alle omstandigheden kan worden behaald.
- Het fonds streeft naar evenwichtigheid tussen generaties.
- Het bestuur gaat in gesprek met het VO om de ambitie en de risicobereidheid te herzien als de dekkingsgraad in een door het bestuur te bepalen stressscenario lager wordt dan 105 procent en/of er moet worden gekort op de onvoorwaardelijke pensioenaanspraken.
- Het fonds streeft naar behoud van de eerder opgebouwde pensioenaanspraken en daarmee naar het voorkomen van kortingen.
- Het fonds heeft een vooraf vastgesteld beleid dat beschrijft wanneer en hoe het beleggingsrisico wordt aangepast om:
 - het neerwaartse risico op de korte termijn te beperken, daarmee ook de kans op korten;
 - het realiseren van de ambitie niet onnodig in gevaar te brengen.

In zeer extreme scenario's kan het fonds terechtkomen in een situatie die niet past binnen de risicobereidheid. In dat geval treedt het crisisplan in werking.

Onderstaande figuur geeft een beeld van de gevoeligheid van de dekkingsgraad op aanpassingen in de zakelijke waarden en rente, op basis van de huidige allocatie. Bij een daling van de zakelijke waarden met 30 procent en een toename van de rente met 50 basispunten (bp) daalt de dekkingsgraad bijvoorbeeld van 131 naar 117.

Figuur 32 – Financiële risicobereidheid

Risicobereidheid CVP

De hoofdpunten van de financiële risicobereidheidsverklaring voor het CVP zijn de volgende:

- Doel: Het bieden van een variabel pensioen, met als doel een pensioenuitkering die hoger wordt door het realiseren van positief beleggingsresultaat.
- De beleggingsmix is zodanig dat het maximale verlies aan pensioenuitkering in enig jaar en in een periode van drie jaar bij optreden van een specifiek (stress)scenario wordt beperkt.
- Spreiding van het gerealiseerde rendement over drie jaar voor demping van risico's en hiermee een lagere bewegelijkheid van de pensioenuitkering.
- Langlevensrisico wordt collectief gedeeld binnen CVP.

Risicobereidheid opbouwfase premiereregeling

De financiële risicobereidheidsverklaring voor de premiereregeling kent onder meer de volgende punten:

- Lifecycle - het beleggingsbeleid is afhankelijk van de verhouding tussen de human en financial wealth per leeftijdsgroep.
- Minimaal benodigd pensioen - de vormgeving van de lifecycles en premie moet dusdanig zijn dat een minimaal pensioen van 34 procent wordt bereikt in het slechtweerscenario.
- Maximaal benodigd pensioen - de vormgeving van de lifecycles en premie moet dusdanig zijn dat een maximaal pensioen van 100 procent wordt bereikt in het goedweerscenario.
- Het vermogensverlies mag, op grond van een specifiek (stress)scenario, niet meer dan 30 procent in een jaar bedragen.
- Bij een premiereregeling wordt pensioenvermogen opgebouwd. De hoogte van het vermogen is afhankelijk van het vermogen en de beleggingsresultaten.

Niet-financiële risicobereidheid

Het pensioenfonds voor huisartsen handelt zo dat de pensioenen van de deelnemers toekomstbestendig blijven en het vertrouwen in het fonds bij zowel deelnemers als andere stakeholders gefundeerd en goed blijft. Daarom brengt het fonds de potentiële niet-financiële risico's die dit kunnen ondermijnen in kaart en neemt het doelgericht actie om deze risico's blijvend te beheersen.

Het pensioenfonds hanteert een integrale blik op risicomanagement. Dit impliceert dat zowel financiële als niet-financiële risico's (pro-)actief worden geadresseerd. Deze risico's worden geïdentificeerd en beoordeeld, en waar nodig worden beheersmaatregelen genomen. De insteek hierbij is dat de potentiële impact van risico's leidend is. Dit is overeenkomstig met de risk beliefs zoals opgenomen in het beleid Integraal Risicomanagement.

Zoals de financiële risicobereidheidsverklaring het ankerpunt is voor de sturing van de balans, vormt de niet-financiële risicobereidheid het beoordelingskader voor de niet-financiële risico's. Deze risicobereidheid is in 2020 vastgelegd in het beleidsdocument Niet-financiële Risicobereidheid. De risicobereidheid is door het bestuur vastgesteld met betrokkenheid van de risicocommissie, het pensioenbureau en de sleutelfunctiehouder en -vervuller risk. Het maakt de identificatie en beoordeling van risico's expliciet en toont aan dat de beheersmaatregelen zijn afgestemd op de risicobereidheid. Voor de strategische risico's is de risicobereidheid in de ERB meegenomen. Voor de niet-financiële risico's is in 2024 gestart om de risicobereidheid meer in lijn te brengen met ATM.

Het doel van risicobereidheidsverklaring is drieledig:

1. Doorlopende beeldvorming van relevante niet-financiële risico's
2. Vastlegging per risicocategorie van hoeveel risico het fonds bereid is te dragen en daadwerkelijk draagt
3. Periodieke evaluatie en aansturing van de aansluiting van de beheersmaatregelen op de risicobereidheid

Key controls

In 2022 zijn key controls geïntroduceerd. Key controls zijn beheersmaatregelen die zien op activiteiten met een bruto onacceptabel risiconiveau. Key controls zorgen ervoor dat het netto niveau wel acceptabel is. Daarnaast is risicobeheer in 2022 gestart met toetsing van de werking van key controls. Deze toetsing vindt doorlopend plaats.

Op een 13-tal functiegebieden zijn key controls gedefinieerd. Onderstaande tabel geeft elk gebied een voorbeeld van een risico en een beheersmaatregel daarbij.

Figuur 33 – Risico's en key controls

Functiegebied	Voorbeeld risico	Voorbeeld key control
1. Bestuur	Bestuurlijke informatiestroom is onjuist, ontijdig en /of onvolledig	Rapportage sleutelfunctiehouders
2. Pensioenbeheer	Niet alle huisartsen zijn aangemeld bij het pensioenfonds of betalen geen c.q. te weinig pensioenpremie	WUO-controle
3. Balansbeheer en Beleggingen	Beleggen vindt niet plaats in overeenstemming met de prudent person regel	Strategisch balansbeheer en beleggingsbeleid
4. Financiële planning	Geven van verkeerd inzicht aan deelnemers door het verstrekken van onjuiste of onvolledige informatie	1. FFP-certificering 2. Checklist Pensioenscan
5. Communicatie	Suboptimale communicatie* met deelnemers door Huisarts & Pensioen	Opstellen communicatiebeleidsplan Bewaken communicatiejaarplan
6. Managen uitbesteding	Niet juist of onvolledig beheersen van IT-risico's bij uitbestedingen	Uitvoeren IT-assessments
7. Informatiemanagement	Ongeautoriseerde toegang tot bedrijf kritische informatie / functionaliteit	Procedure toegangsbeveiliging
8. Beleidsvoorbereiding	Niet tijdig actualiseren van beleidsstukken	Revisiekalender
9. Managen geldstromen	Onjuiste, onvolledige of ontijdige afhandeling van salarissen	Jaarlijkse aansluiting met externe salarisadministratie
10. Verantwoording	Niet juist, niet tijdig of niet volledig afleggen van (financiële) verantwoording	Controle externe accountant
11. Managen projecten	Niet juist, tijdig of volledig bewaken van de voortgang van het project en/of de projectkosten	Maandelijkse voortgangsrapportage
12. HR	Niet kunnen werven van bestuursleden en deskundigheids- en kennisrisico bestuursleden	Geschiktheidsbeleid
13. Compliance	Compliance met wet- en regelgeving is onjuist, onvolledig of ontijdig	Monitoring compliance intern en bij uitbestedingspartners door compliance officer

* Hieronder verstaan we alle redenen waardoor communicatie suboptimaal is of kan zijn, waaronder communicatie die niet correct is, niet tijdig is, niet evenwichtig is, niet duidelijk is, niet aansluit bij de beleving van de deelnemer, niet aanzet tot actie, etc.

Vooruitblik 2025

Vanuit het oogpunt van risicobeheer zijn voor 2025 in het bijzonder de volgende onderwerpen relevant:

- Uitwerking van een partiële ERB in het kader van het implementatieplan.
- Het monitoren van het project doorontwikkeling pensioenregeling vanuit risicomanagementperspectief.
- Risicobereidheid volgens de nieuwe risicotaxonomie volgens ATM wordt uitgewerkt.

9. KOSTEN

Huisarts & Pensioen | jaarrapport 2024

9. Kosten

In dit hoofdstuk lichten we de ontwikkelingen toe in de uitvoeringskosten. Daarbij worden de aanbevelingen van de Pensioenfederatie als leidraad gebruikt, die als doel hebben inzicht te geven in de kosten van pensioenfondsen. Huisarts&Pensioen probeert de kosten van de pensioen-uitvoering zo laag mogelijk te houden. Iedere euro die we uitgeven aan kosten kunnen we niet besteden aan het pensioen van onze deelnemers. We kijken daarom kritisch naar de kosten in relatie tot de opbrengsten.

De totale kosten bedroegen in 2024 € 43,3 miljoen. Deze totale kosten kunnen we verdelen in de volgende drie soorten kosten.

1. Pensioenbeheerkosten: de kosten voor het uitvoeren van de pensioenadministratie, de communicatie met deelnemers, het fondsbestuur, het pensioenbureau, het VO, commissieleden, de BPV en de VvA.
2. Vermogensbeheerkosten: de kosten voor het beheer en beleggen van het pensioenvermogen.
3. Transactiekosten: de kosten voor het uitvoeren van transacties in de beleggingen.

Figuur 34 – Kosten

Kengetallen (in mln. €)	2024	2023	2022	2021	2020
Pensioenbeheerkosten	10.433	8.972	11.199	14.963	12.743
Pensioenbeheerkosten/ aantal deelnemers (actief + gepensioneerden)	439	383	487	658	643
Pensioenbeheerkosten gecorrigeerd/ aantal deelnemers	329	287	365	493	482
% pensioenbeheerkosten/ gemiddeld belegd vermogen	0,10	0,10	0,10	0,12	0,11
Vermogensbeheerkosten	26.120	23.191	35.531	30.615	24.951
% totale vermogensbeheerkosten/ gemiddeld belegd vermogen	0,25	0,24	0,33	0,25	0,21
Transactiekosten	6.708	3.482	7.206	9.364	10.723
% transactiekosten/ gemiddeld belegd vermogen	0,07	0,04	0,07	0,08	0,09
Totale kosten	43.261	35.645	53.936	54.942	48.417
Stabiel uitkeringscollectief					
Gemiddeld belegd vermogen	9.704	9.459	10.821	12.244	11.624
Rendement beleggingen voor vermogensbeheerkosten	4,7	6,9	-20,5	3,6	5,5
Rendement beleggingen na vermogensbeheerkosten	4,4	6,6	-20,8	3,3	5,2
Premieregeling					
Gemiddeld belegd vermogen	649	373	112		
Rendement beleggingen voor vermogensbeheerkosten	6,8	5,8	-8,0		
Rendement beleggingen na vermogensbeheerkosten	6,5	5,5	-8,4		
CVP-regeling					
Gemiddeld belegd vermogen	19				
Rendement beleggingen voor vermogensbeheerkosten	7,7				
Rendement beleggingen na vermogensbeheerkosten	7,2				
Rendementsportefeuille					
Gemiddeld belegd vermogen	6.988	6.382	6.780		
Rendement beleggingen voor vermogensbeheerkosten	6,9	5,6	-10,7		
Rendement beleggingen na vermogensbeheerkosten	6,7	5,5	-11,1		

Toelichting

De pensioenbeheerkosten per deelnemer zijn opgenomen in twee kengetallen:

- Op basis van de kosten uit de jaarrekening, gecorrigeerd voor bijzondere baten en lasten.
- Een gecorrigeerd cijfer waarin rekening is gehouden met de voor een beroepspensioenfonds specifieke kosten.
Dit laatste kengetal is bedoeld om te kunnen vergelijken met andere pensioenfondsen.

De totale kosten zijn in 2024 € 7,6 miljoen hoger dan in 2023 (€ 35,6 miljoen). Dit komt vooral door hogere vermogensbeheerkosten in 2024 als gevolg van de toename van het belegd vermogen (met name aandelen) en hogere transactiekosten. Daarnaast is de beheervergoeding gestegen wegens toetreding tot nieuwe beleggingscategorieën.

In hoofdstuk 9.4 'Benchmark' is een vergelijking met andere pensioenfondsen opgenomen.

9.1 Pensioenbeheerkosten

Figuur 35 – Kosten pensioenbeheer

Kosten pensioenbeheer (x € 1.000)	2024	2023
Kosten deelnemer en gepensioneerde	3.629	3.120
Kosten werkgever	1.848	1.590
Kosten bestuur en financieel beheer	4.956	4.262
Totale kosten pensioenbeheer	10.433	8.972

Toelichting

Het onderscheid tussen kosten voor deelnemers en voor werkgevers is voor een beroepspensioenfonds minder relevant dan voor bedrijfstak- en ondernemingspensioenfondsen. De kosten voor werkgevers bij die pensioenfondsen hebben betrekking op de premie-incasso en gerelateerde activiteiten. Bij Huisarts & Pensioen vallen die kosten vaak samen, omdat de meeste deelnemers tegelijkertijd ook premiebetaler zijn. We volstaan daarom met een globale inschatting van de kostenverdeling.

We proberen de pensioenbeheerkosten zo laag mogelijk te houden. Per saldo waren de kosten in 2024 hoger dan in 2023. De stijging van de kosten heeft enerzijds te maken met definitieve afrekeningen van de transitie pensioenadministratie per 2022 en anderzijds kosten voor projecten zoals de doorontwikkeling van de pensioenregeling in het kader van de Wet Toekomst Pensioenen, een vernieuwde website en de BPV ledenadministratie.

Van de totale pensioenbeheerkosten van € 10,4 miljoen is € 1,3 miljoen (2023: € 0,9 miljoen) toe te rekenen aan projecten, te weten € 0,85 miljoen doorontwikkeling van de pensioenregeling in het kader van de Wtp, € 0,1 miljoen website inclusief nieuwe huisstijl, € 0,15 miljoen pensioenplanner en € 0,2 miljoen overig IT waaronder ook DORA en BPV ledenadministratie.

Ook zijn we actief betrokken bij de discussie over het betalen van btw over de uitvoeringskosten. Hierover gaat ook hoofdstuk 9.6 'Btw-problematiek'.

9.2 Vermogensbeheerkosten

Figuur 36 – Kosten vermogensbeheer

	2024	2023	2022	2021	2020
Kosten vermogensbeheer stabiel uitkeringscollectief in % t.o.v. gemiddeld belegd vermogen					
Totale kosten vermogensbeheer stabiel uitkeringscollectief	0,25%	0,24%	0,33%	0,25%	0,21%
Prestatieafhankelijke vergoeding %	-0,01%	-0,04%	0,08%	0,05%	0,02%
Nettorendement na kosten	4,4%	6,6%	-20,8%	3,3%	5,2%
Benchmark rendement na kosten	4,9%	8,0%	-22,0%	2,5%	5,8%
Kosten vermogensbeheer premieregeling in % t.o.v. gemiddeld belegd vermogen					
Totale kosten vermogensbeheer premieregeling	0,31%	0,28%	0,37%		
Prestatieafhankelijke vergoeding %	-0,02%	-0,05%	0,13%		
Nettorendement na kosten	6,5%	5,5%	-8,4%		
Benchmark rendement na kosten	7,1%	6,8%	-9,1%		
Kosten vermogensbeheer CVP regeling in % t.o.v. gemiddeld belegd vermogen					
Totale kosten vermogensbeheer CVP regeling	0,43%				
Prestatieafhankelijke vergoeding %	-0,01%				
Nettorendement na kosten	7,2%				
Benchmark rendement na kosten	7,8%				
Kosten vermogensbeheer rendementsportefeuille in % t.o.v. gemiddeld belegd vermogen					
Totale kosten vermogensbeheer rendementsportefeuille	0,22%	0,20%	0,37%		
Prestatieafhankelijke vergoeding %	-0,02%	-0,06%	0,13%		
Nettorendement na kosten	6,7%	5,5%	-11,1%		
Benchmark rendement na kosten	7,1%	7,4%	-11,2%		

Toelichting

Bij de bepaling van de vermogensbeheerkosten hanteren we het 'look through'-principe. Hierbij worden de kosten voor vermogensbeheer en transactiekosten van beleggingen via beleggingsfondsen of zogeheten fund of funds, meegenomen in de totale kosten. Deze beleggingsstructuren hinderen het zicht op de totaal gemaakte kosten daardoor niet. De vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten) stijgen licht van 0,24% in 2023 naar 0,25% in 2024. De stijging wordt veroorzaakt door een stijging van de kosten vermogensbeheer pensioenfondsen.

Figuur 37 – Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie

Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie (x € 1.000,-)	2024				2023			
	Gemiddeld belegd vermogen	Beheer-vergoeding	Prestatie afhankelijke vergoeding	Netto rendement	Gemiddeld belegd vermogen	Beheer-vergoeding	Prestatie afhankelijke vergoeding	Netto rendement
DB Portefeuille								
Matching DB	3.392.855	1.509		0,8%	3.459.919	2.250		8,3%
Return Portefeuille	6.311.234	14.840	-1.131	6,6%	5.998.852	15.125	-3.319	5,4%
Totaal DB Portefeuille	9.704.089	16.349	-1.131	4,4%	9.458.771	17.375	-3.319	6,6%
Vergoeding uitvoeringsorganisatie		3.213				3.460		
Doorbelaste algemene kosten		5.603				4.638		
Kosten in %		0,26%	-0,01%			0,27%	-0,04%	
DC Portefeuille								
Matching DC	-	-	-	-	2.431	3	-	4,0%
Return Portefeuille	649.305	1.523	-116	6,7%	370.354	932	-204	5,5%
Totaal DC Portefeuille	649.305	1.523	-116	6,5%	372.785	934	-204	5,5%
Vergoeding uitvoeringsorganisatie		215				136		
Doorbelaste algemene kosten		375				183		
Kosten in %		0,33%	-0,02%			0,34%	-0,05%	
CVP Portefeuille								
Matching CVP	9.765	45	-	6,9%				
Return Portefeuille	9.535	22	-1	6,9%				
Totaal CVP Portefeuille	19.300	67	-1	7,2%				
Vergoeding uitvoeringsorganisatie		6						
Doorbelaste algemene kosten		11						
Kosten in %		0,44%	-0,01%					
Rendementsportefeuille								
Liquide zakelijke waarden	2.314.361	1.179		17,9%	1.946.701	668		16,5%
Krediet	1.696.207	2.059		6,8%	1.539.741	1.907		9,0%
Investment Grade (corporates)	699.134	799		6,7%	617.740	705		6,2%
Opkomende Markten	552.938	273		2,2%	521.461	234		12,5%
High Yield	444.135	986		13,0%	400.540	968		9,4%
Illiquide Zakelijke Waarden	1.621.552	9.563	-1.248	3,9%	1.705.523	10.403	-3.523	-7,5%
Infrastructuur	631.216	3.999	56	7,5%	630.559	4.029	1.293	-3,6%
Private Equity	211	5	-	-	1.486	21	4	-9,3%
Direct Vastgoed	903.250	4.935	-1.304	1,4%	984.017	5.617	-4.820	-10,4%
Impactbeleggingen/Zorgvastgoed	86.833	624		5,9%	88.793	730		-2,8%
Hedge funds	42	-		-	668	6		-37,7%
Illiquide Krediet	1.304.008	3.334		5,9%	1.118.315	2.799		4,5%
Hypotheke	957.349	2.156		5,1%	942.039	2.177		4,1%
Bank Loans	346.660	1.179		8,0%	176.276	621		4,2%
Liquide Middelen	21.630				21.554			
Cash	21.630				21.554			
Valuta Afdekking	29.954	249			50.105	281		
Black Rock: Valuta afdekking	29.954	249			50.105	281		
Totaal rendementsportefeuille	6.987.713	16.385	-1.248	6,7%	6.381.939	16.057	-3.523	5,5%

Toelichting

De kosten in % zijn afgerond op twee decimalen achter de komma. De in de tabel weergegeven vergoedingen voor het beheer van de beleggingen zijn gebaseerd op geïnvesteerde of toegezegde bedragen. Onder beheervergoeding vallen de vaste overeengekomen vergoedingen exclusief bewaarloon. In sommige gevallen worden door het fonds prestatieafhankelijke vergoedingen afgesproken met externe vermogensbeheerders voor specifieke beleggingsportefeuilles.

9.3 Transactiekosten

Figuur 38 – Transactiekosten

Transactiekosten per beleggingscategorie* (in € x 1.000)	2024	2023
Rente- en valuta-afdekkingsportefeuille	2.538	573
Liquide Zakelijke Waarden	1.632	403
Krediet	2.321	2.264
Illiquide Beleggingen	217	242
Liquide Middelen**	n.v.t.	n.v.t.
Totale transactiekosten	6.708	3.482

* Inclusief toe- en uittredingskosten.

** Kosten liquide middelen worden binnen de verschillende mandaten meegenomen waar de kosten gemaakt worden.

Toelichting

Transactiekosten vormen een aparte kostensoort binnen de uitvoeringskosten. De omvang van de transactiekosten wordt bepaald door de aard en omvang van de beleggingstransacties. Over het vierde kwartaal zijn de transactiekosten veelal gebaseerd op schattingen of op voorlopige opgaves. Transactiekosten binnen beleggingsfondsen worden meegenomen in dit kostenoverzicht.

De transactiekosten bedroegen in 2024 € 6,7 miljoen. Dat komt neer op 0,07% van het gemiddeld belegd vermogen. In 2023 was dit € 3,5 miljoen, dat is 0,035 procent van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn lastig met elkaar te vergelijken. Dat komt door de afhankelijkheid van de omvang en het volume dat in een jaar wordt verhandeld.

9.4 Benchmark

In vergelijking met andere pensioenfondsen zijn de totale kosten van Huisarts & Pensioen relatief laag⁴. Bij het fonds bedragen de totale kosten in 2024 0,41 procent van het gemiddeld belegd vermogen. Dit is een stijging ten opzichte van 2023. Toen bedroegen onze kosten 0,38 procent van het gemiddeld belegd vermogen.

De kosten van andere pensioenfondsen in 2024 zijn nog niet bekend. Wel kunnen we onze kosten vergelijken met de kosten van andere fondsen in 2023. Die bedroegen in dat jaar gemiddeld 0,56 procent van het belegd vermogen. Zowel in 2023 als 2024 bleef Huisarts & Pensioen hier onder.

Kijkend naar de drie soorten kosten, zien we dat met name de vermogensbeheerkosten van het fonds als percentage van het belegd vermogen laag zijn ten opzichte van andere pensioenfondsen (0,25 procent voor Huisarts & Pensioen versus 0,38 procent voor alle fondsen gemiddeld). Dat is gunstig aangezien dit de grootste kostenpost betreft.

De transactiekosten bedragen 0,07%. Dit percentage is lager dan het gemiddelde percentage uit de benchmark van 2023 (0,09 procent).

De pensioenbeheerkosten worden onder meer bepaald door het serviceniveau en een aantal bijzondere factoren die van invloed zijn op de hoogte van de pensioenbeheerkosten voor beroepspensioenfondsen.

- Beroepspensioenfondsen moeten wettelijk een beroepspensioenvereniging organiseren en bekostigen.
- Beroepspensioenfondsen hebben geen informatiepunten bij de werkgevers. Alle vragen van deelnemers en gepensioneerden komen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie terecht. Bij ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen handelen de personeelsafdelingen van de aangesloten bedrijven veel vragen af. De kosten daarvan worden niet doorberekend aan de pensioenfondsen.
- Het aantal werkgevers, dat wil zeggen het aantal premiebetalers, heeft invloed op de hoogte van de kosten. Hoe meer verschillende incassopunten, hoe meer de uitvoeringsorganisatie gericht moet zijn op het innen van premies. Beroepspensioenfondsen hebben een relatief groot aantal 'werkgevers' en daarmee een groot aantal premie-incassopunten. Het pensioenfonds voor huisartsen heeft met ruim 15.000 actieve deelnemers een groot aantal premie-incassopunten.
- Daarnaast speelt het serviceniveau – en de kwaliteit daarvan – van het pensioenfonds een rol. Een fonds dat veel investeert in vernieuwende manieren om met de achterban te communiceren, of werkt met IT-systemen die veel directe communicatie met deelnemers toelaten, is naar verwachting duurder dan een fonds dat met verouderde of beperktere systemen werkt. Dit fonds heeft een complexe regeling en een hoog serviceniveau met onder meer financieel planners om deelnemers te begeleiden bij hun keuzes.

Rekening houdend met specifieke kosten voor beroepspensioenfondsen bedragen onze kosten € 329. Bij andere beroepspensioenfondsen bedragen de gemiddelde kosten in 2023 € 447.

⁴De benchmarkgegevens in deze paragraaf zijn afkomstig uit de Bell publicatie 'Werk in uitvoering bij pensioenfondsen 2024' met daarin een analyse van de uitvoeringskosten 2023 o.b.v. data van 178 pensioenfondsen.

9.5 Aansluiting met jaarrekening

Figuur 39 – Aansluiting jaarrekening

Aansluiting jaarrekening met totale vermogensbeheer- en transactiekosten (€ x 1.000)	Vermogensbeheer-kosten (excl. prestatie-afhankelijk)	Prestatie-afhankelijke vergoeding	Totaal vermogensbeheer vergoeding	Transactie-kosten	Totaal
Beheervergoeding	17.939	-	17.939	-	17.939
Bewaarloon	725	-	725	-	725
Overige kosten	-15.282	-	-15.282	-	-15.282
Directe kosten in jaarrekening	3.382	-	3.382	-	3.382
Indirecte kosten, onderdeel waardeverandering	23.986	-1.248	22.738	6.708	29.446
Totaal vermogensbeheer en transactiekosten	27.368	-1.248	26.120	6.708	32.828

Voor de kosten in de jaarrekening volgt Huisarts & Pensioen de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving. De jaarrekening toont daarom alleen de kosten die direct bij het fonds in rekening zijn gebracht of nog worden gebracht. De niet-zichtbare kosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de indirecte beleggingsopbrengsten.

In de verantwoording door het bestuur worden – conform de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie – ook de indirecte kosten meegenomen. De indirecte

vermogensbeheer- en transactiekosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeverandering van de beleggingen en hebben daardoor invloed op het behaalde rendement. Daarom zijn de totale kosten van het vermogensbeheer in de jaarrekening lager. Bovendien wordt expliciet onderscheid gemaakt tussen vermogensbeheerkosten en transactiekosten.

9.6 Btw-problematiek

Al geruime tijd is er onduidelijkheid over de btw-behandeling voor de diensten verleend aan pensioenfondsen. Het gaat daarbij zowel om pensioenbeheer, bestuursondersteunende en beleidsadviserende diensten als vermogensbeheerdiensten die het pensioenfonds inkoopt. Sinds in 1 januari 2016 is het pensioenfonds niet langer vrijgesteld van btw en wordt btw in rekening gebracht op alle door het pensioenfonds uitbestede diensten. De Nederlandse overheid vindt dat pensioenfondsen niet voldoen aan de criteria voor btw-vrijstelling als genoemde in het zogenoemde ATP-arrest van het Europese Hof van Justitie van 13 maart 2014. In andere Europese landen worden pensioenfondsen wel vrijgesteld van btw. De financiële voordelen van btw-vrijstelling zijn voor het pensioenfonds aanzienlijk.

Het pensioenfonds heeft bezwaar gemaakt tegen de btw-heffing en heeft de Belastingdienst gevraagd om een vrijstelling geven op grond van criteria genoemd in het ATP-arrest. In 2021 heeft de Belastingdienst deze

vrijstelling geweigerd, waarna het pensioenfonds een procedure is gestart bij de rechtbank Gelderland. Ook andere pensioenfondsen zijn een procedure gestart in verband met de btw-vrijstelling. In die zaken zijn door de rechter zogenoemde prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Daarom is de procedure die het pensioenfonds is gestart eerst aangehouden.

De prejudiciële vragen zijn door het Europese Hof van Justitie beantwoord op 5 september 2024. De criteria voor btw-vrijstelling zijn hiermee iets duidelijker, maar het is nog altijd niet met zekerheid te zeggen wat de uitkomst van de procedure zal zijn. De procedure van het pensioenfonds wordt nog altijd aangehouden. De verwachting is dat de rechtbank Gelderland eerst in de loop van 2025 uitspraak zal doen in de zaken van de pensioenfondsen waarvoor de prejudiciële vragen aan het Europese Hof van Justitie zijn gesteld.

9.7 Vergoedingen bestuur en verantwoordingsorgaan

Leden van het algemeen bestuur, het intern toezicht en het verantwoordingsorgaan ontvangen een vaste vergoeding voor hun werkzaamheden. De vergoeding is vastgelegd in het beloningsbeleid.

In 2024 heeft het algemeen bestuur het bestaande beloningsbeleid herzien. Het oude beloningsbeleid voorzag onvoldoende in een goede beschrijving van de situatie binnen het nieuwe bestuursmodel, waarin wordt gewerkt met uitvoerende bestuurders die fulltime in dienst zijn

van het pensioenfonds, en niet-uitvoerende bestuurders die werken met een overeenkomst van opdracht voor een bepaald aantal uur.

Op advies van het verantwoordingsorgaan is een externe partij ingeschakeld voor advisering in dit traject, en is het volledige beloningsbeleid herijkt. Het nieuwe beloningsbeleid biedt meer helderheid en vormt een goede basis voor de komende jaren. Het volledige beloningsbeleid is beschikbaar op onze [website](#).

Vergoeding algemeen bestuur (en intern toezicht)

Het algemeen bestuur ontving in 2024 de volgende vergoeding voor zijn werkzaamheden:

Figuur 40 - Vergoedingen

Naam	Functie	Uren per week	Periode	Vergoeding 2024
N. Anderson	Voorzitter	24	1/1 – 31/12	€ 125.820
N. Blok	Niet-uitvoerend bestuurslid	12	1/1 – 31/12	€ 62.910
K. Esser	Niet-uitvoerend bestuurslid	12	1/1 – 31/12	€ 62.910
M. van Halteren	Niet-uitvoerend bestuurslid	12	1/1 – 31/12	€ 62.910
C. Lindeboom	Niet-uitvoerend bestuurslid	12	1/1 – 31/12	€ 62.910
P. de Graaf	Uitvoerend bestuurslid	36	1/1 – 31/12	€ 231.255
D. van Veen	Uitvoerend bestuurslid	36	1/1 – 31/12	€ 231.255
C. Wisselink	Uitvoerend bestuurslid	36	1/1 – 31/12	€ 211.906
			Totaal	€ 1.051.876

De weergegeven vergoeding voor de voorzitter en niet-uitvoerende bestuursleden is inclusief reiskostenvergoeding. De weergegeven vergoeding voor uitvoerende bestuurders is inclusief pensioenpremie.

Vergoeding verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan ontving in 2024 de volgende vergoeding voor zijn werkzaamheden:

Figuur 41 - Vergoedingen

Naam	Functie	Uren per week	Periode	Vergoeding 2024
R. van Vledder	Voorzitter	3	1/1 – 31/12	€ 15.728
M. Bosker	Lid	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
B. Dijkstra	Lid	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
S. van der Knokke	Lid	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
D. Koster	Lid, secretaris	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
C. Laauwen	Lid	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
J. Schreuder	Lid	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
D. Stuijver	Lid	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
M. Vrouwenfelder	Lid	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
P. van de Vijver	Lid	2	1/1 – 31/12	€ 10.485
			Totaal	€ 110.093

Naast de reguliere vergoeding ontving het VO in 2024 een eenmalige toeslag voor de extra werkzaamheden in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel van € 2.621,25 per persoon. Deze extra vergoeding is verrekend in de bovenstaande bedragen (afgerond op hele euro's). De weergegeven vergoedingen zijn inclusief reiskostenvergoeding.

10. VOORUITBLIK 2025

Huisarts & Pensioen | Jaarrapport 2024

10. Vooruitblik 2025

In 2025 zetten we weer belangrijke stappen in de Wtp-transitie en blijven we ons inzetten op het verbeteren van de klantbediening. Ook maatschappelijk verantwoord beleggen en de implementatie van DORA vragen om onze aandacht.

Wet toekomst pensioenen (Wtp)

Nu het transitieplan voor Huisarts & Pensioen is vastgesteld, staat 2025 in het teken van het opstellen van het implementatieplan en het communicatieplan. Het implementatieplan zet uiteen hoe het fonds alle relevante aspecten meeweegt en op welke manier we inzicht bieden in de uitvoerbaarheid van de nieuwe regeling. In die uitvoering zien we nog diverse uitdagingen, waarover we snel duidelijkheid willen krijgen. Bij het implementatieplan hoort ook het communicatieplan. Daarin leggen we vast hoe we deelnemers gaan informeren over de consequenties van het invaren en de nieuwe regeling. Wij zetten erop in om eind 2025 met beide plannen in een vergevorderd stadium te zijn. In dit hele traject werken we nauw samen met de beroepspensioenvereniging, elk vanuit onze eigen rol en verantwoordelijkheid. Ook het VO en het intern toezicht worden meegenomen in de dialoog over het implementatieplan en het communicatieplan. Aansturing vindt plaats vanuit het project, waarbinnen een projectgroep en een stuurgroep zijn ingericht.

Klantbediening

In de transitie naar het nieuwe stelsel – en daarna – wordt er meer gevraagd van onze klantbediening. Denk onder meer aan het tijdig en correct informeren van deelnemers over de wijzigingen, maar ook aan het begeleiden van de deelnemer bij het maken van keuzes. Daarom blijven we inzetten op het versterken van onze klantbediening. Dit doen we onder meer met het lanceren van een persoonlijke pensioenplanner in de Mijn Pensioen-omgeving van Huisarts & Pensioen. Ook het zelf kunnen beheren en verrijken van de kwaliteit van data wordt steeds belangrijker. Huisarts & Pensioen neemt daarom de regie over de klantbediening meer in eigen hand en werkt daarmee gericht aan het verbeteren van het niveau van dienstverlening aan deelnemers. Daarbij moeten we doorlopend de afweging maken tussen nu stappen zetten of na de Wtp-transitie. Dit is een vraagstuk van capaciteit, kosten en efficiëntie.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (mvb)

De afgelopen jaren heeft Huisarts & Pensioen diverse stappen genomen om de beleggingsportefeuille te verduurzamen. In 2024 zijn we gestart met het uitsluiten van fossiele beleggingen en zijn we begonnen met de overstap naar een geconcentreerde aandelenportefeuille. Op het gebied van mvb staan we voor een nuchtere, robuuste aanpak die zich kenmerkt door weloverwogen keuzes. We wegen altijd rendement, risico, kosten en duurzaamheid tegen elkaar af. In 2025 ronden we de verkoop van fossiele beleggingen af, evenals de nieuwe aandelenportefeuille. We blijven deelnemers informeren via de website, Nu & Later en de mvb-nieuwsbrief. We willen de wensen en behoeften van de deelnemer goed in kaart brengen. Daarom nemen we maatschappelijk verantwoord beleggen mee in het deelnemersonderzoek van 2025, in aanloop naar een mvb-onderzoek het jaar erna.

DORA

De Digital Operational Resilience Act (DORA) is een Europese verordening die de digitale weerbaarheid van de financiële sector moet vergroten. Per 17 januari 2025 moet ook Huisarts & Pensioen aan deze wetgeving voldoen. De implementatie ervan vraagt het nodige van ons als fonds. DORA ziet onder meer toe op IT-risicomanagement en -incidenten, het testen van digitale weerbaarheid en de beheersing van risico's bij uitbesteding. Als pensioenfonds zien wij DORA als een middel dat ons helpt in het vormgeven en bewaken van een beheerste bedrijfsvoering.

11. VERANTWOORDINGSORGAAN EN INTERNTOEZICHT

11. Verantwoordingsorgaan en intern toezicht

11.1 Verslag en oordeel van het verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het verantwoordingsorgaan (VO) maakt jaarlijks een verslag met daarin het oordeel over het door het bestuur (voorgenomen) beleid en de uitvoering. In het afgelopen jaar is veel aandacht gegaan naar kennisopbouw in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Andere onderwerpen op de agenda waren onder andere het beloningsbeleid, de nieuwe aandelenstrategie, het overbruggingsplan en het jaarverslag. Ook de dienstverlening aan en communicatie met deelnemers was een terugkerend onderwerp van gesprek.

Verantwoording werkwijze

Taak

Het VO is bevoegd een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, het gevoerde beleid en de beleidskeuzes

voor de toekomst. Het VO doet dit aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder het verslag van het intern toezicht. Daarnaast heeft het VO een aantal wettelijke adviesrechten en een verzwaard adviesrecht ten aanzien van de Wtp.

Samenstelling

Het VO bestaat uit een onafhankelijk voorzitter, zes actieve huisartsen en drie pensioengerechtigden. Het VO heeft drie commissies: financiën, communicatie en uitbesteding, en governance en algemeen beleid.

Het VO bestaat eind 2024 uit vier vrouwen en zes mannen. Het jongste VO-lid is 37 jaar. Onderstaande tabel geeft de leden van het VO weer per eind 2024.

Verantwoordingsorgaan	Functie	Zittingsduur	Termijn
Roeland van Vledder (1959)	Voorzitter	1-3-2024 tot 1-7-2027	2 ^e termijn
Marloes Bosker-van Rossum (1980)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn
Bop Dijkstra (1955)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn
Sjoerd van der Knokke (1987)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	1 ^e termijn
Dick Koster (1959)	Lid, secretaris	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn
Carlijn Laauwen (1963)	Lid	1-1-2024 tot 1-4-2026	2 ^e termijn
Jaap Schreuder (1946)	Lid	1-1-2024 tot 1-4-2026	2 ^e termijn
Danka Stuijver (1982)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	1 ^e termijn
Marjon Vrouwenvelder (1965)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn
Paul van de Vijver (1954)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn

Vergaderingen

Het VO heeft in 2024 12 keer vergaderd. Daarnaast werd 2 keer met het bestuur vergaderd en 2 keer met het intern toezicht. In aanvulling hierop heeft de financiële commissie gesproken met de accountant en actuaris over het jaarverslag, waarbij zij hun verslagen hebben toegelicht.

Voor de bespreking van deze onderwerpen heeft het VO (voortgangs)rapportages en relevante stukken van het bestuur ontvangen. Met de besproken onderwerpen legt het bestuur niet alleen verantwoording af aan het VO; de

ontvangen informatie en de bespreking ervan neemt het VO ook mee in de bevindingen over het (voorgenomen) beleid en de uitvoering daarvan door het bestuur.

Intern toezicht

Het intern toezicht wordt ingevuld door de niet uitvoerende bestuurders (NUB'ers). Het verslag van het intern toezicht over 2024 is begin 2025 besproken met de NUB'ers en is meegenomen in het formuleren van het verslag en oordeel van het VO.

Adviesaanvragen en gegeven adviezen

Het VO heeft in 2024 vier adviesaanvragen ontvangen:

- Klachtenregelingen
- Beloningsbeleid
- Overbruggingsplan
- Communicatiebeleidsplan

Het VO heeft over alle vier de adviesaanvragen positief advies uitgebracht, met enkele bevindingen en aanbevelingen. Het bestuur heeft de bevindingen en aanbevelingen meegenomen in de implementatie van de betreffende besluiten.

Deskundigheidsbevordering

Met kennissessies en opleidingsdagen werkt het VO gezamenlijk aan de eigen ontwikkeling op inhoud en werkwijze. De deskundigheidsbevordering was in 2024, net als in 2023, primair gericht op kennisopbouw over de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Zelfevaluatie

Het VO voert jaarlijks een zelfevaluatie uit. Een aantal kernpunten uit de zelfevaluatie van 2024:

- De onderlinge samenwerking is goed en de commissies vervullen hierin een goede rol
- De opleiding van de nieuwe VO-leden is ingezet na hun start bij het VO; tijd inbouwen vóór de start heeft de voorkeur en maakt het gemakkelijker om meteen effectief te kunnen functioneren
- De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel vraagt veel van alle partijen, ook van het VO. De randvoorwaarden zijn goed ingevuld: er is een adviseur aangesteld en een extra vergoeding geregeld voor de extra tijdsinzet.

Opvolging aanbevelingen

Het VO heeft over 2023 de volgende aanbevelingen gedaan:

1. We adviseren om in de toekomst duidelijker te communiceren met deelnemers over toeslagen, wat essentieel is voor het vertrouwen in het fonds en draagvlak voor de regeling.
2. Blijf alert op manieren waarop bestuur, VO en BPV met elkaar kunnen samenwerken en elkaar kunnen versterken bijvoorbeeld in het zoeken van de verbinding met deelnemers of het gezamenlijk opdoen van pensioenkennis.
3. Monitor de werkbelasting van het pensioenbureau en neem tijdig aanvullende maatregelen als dat nodig is.
4. Concrete doelen definiëren en criteria opstellen aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of de cultuur inderdaad verandert.
5. Formuleer beleid op het gebied van diversiteit en inclusie, en neem dit mee in de werving en selectie van nieuwe bestuursleden en het bepalen van het rooster van aftreden van het bestuur. Hanteer hierbij een brede definitie van diversiteit, met aandacht voor mensen uit verschillende achtergronden (naast persoonlijkheid, opleiding,

competenties, geschiktheid, sekse en leeftijd).

6. Wij bevelen aan om de hoogste prioriteit te geven aan het verhogen van het niveau van dienstverlening, hier concrete criteria voor de definiëren, en een tijdslijn op te stellen voor de realisatie hiervan.
7. Formuleer nader beleid op het zichtbaar maken en inzetten van de financiële planners.

Waar relevant zijn opmerkingen over de opvolging van deze aanbevelingen meegenomen in de onderstaande bevindingen.

Bevindingen over (voorgenomen) beleid en uitvoering
Op basis van de belangrijkste thema's in het afgelopen jaar gaan we hieronder per onderwerp in op onze bevindingen en aanbevelingen. De thema's zijn in grote lijnen gelijk aan de voor 2024 gedefinieerde speerpunten.

Wet toekomst pensioenen

De Wtp nam in 2024 een belangrijke plaats in tijdens de vergaderingen van het VO zelf, en de vergaderingen met het algemeen bestuur en intern toezicht. Er was ruim aandacht voor alle aspecten die met de voorbereiding en beeldvorming van de Wtp verband houden. De bijeenkomsten bestonden gedeeltelijk uit kennissessies en verder uit vergaderingen, waarin het VO werd meegenomen in verschillende onderwerpen, alsmede consultaties in het kader van het overlegrecht van het VO. Onderwerpen waren onder andere het overbruggingsplan, waarover een (positief)advies werd uitgebracht, het risicopreferentie-onderzoek, de risicobereidheidsverklaring en de relatie met het beleggingsbeleid en lifecycles. Verder was er aandacht voor de keuze voor het flexibele pensioencontract (FPR), en voor invaren en het invaarkader en de bijbehorende door de ledenraad vastgestelde uitgangspunten.

Het VO meent dat het door het bestuur goed is meegenomen in genoemde onderwerpen en er een basis is gelegd om het verzwaard adviesrecht m.b.t. het invaren te kunnen uitoefenen. Er was veel tijd voor verdiepende vragen, waarop adequaat werd geantwoord. Bij dit hele traject werden we ondersteund door een onafhankelijk adviseur. We zijn blij dat we van deze mogelijkheid gebruik konden maken.

Bevinding:

Het VO stelt met tevredenheid vast dat het bestuur het VO voldoende heeft meegenomen en betrokken bij de ontwikkelingen in het kader van de Wtp.

Aanbeveling:

- Voortzetting van de dialoog tussen bestuur en VO in 2025 en verder en het blijven aanbieden van relevante kennissessies t.a.v. de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Communicatie naar en keuzebegeleiding van deelnemers

De invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) vraagt om duidelijke, tijdige en toegankelijke communicatie om deelnemers goed te informeren en het vertrouwen in het pensioenstelsel te behouden. Transitiecommunicatie speelt een centrale rol bij het creëren van begrip, het verminderen van onzekerheid en het ondersteunen van een succesvolle overgang.

In 2024 zijn stappen gezet, waaronder de totstandkoming van een nieuw strategisch communicatiebeleid, de vorming van een afdeling klantbediening, en het zelf oppakken van communicatietaken door het pensioenbureau. Ook zijn de website en het deelnemersportaal in ontwikkeling gebracht, en is de introductie van Huisarts & Pensioen goed verlopen. Tegelijkertijd constateert het VO net als het bestuur dat de resultaten van deze inspanningen nog onvoldoende zichtbaar zijn voor deelnemers. Ook de mogelijkheden bij APS blijven achter bij de verwachtingen en de communicatie blijft te reactief. De klantbediening heeft te kampen met structurele knelpunten op het gebied van bezetting, aansturing en samenwerking.

Wat betreft de relatie met APS blijft sprake van onzekerheid en beperkte controle. Het VO blijft zich zorgen maken over de uitvoering van de huidige regeling door APS gezien de geringe voortgang die wordt gemaakt in het verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening aan de deelnemers.

Ten slotte hebben wij de indruk dat richting de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel keuzebegeleiding en financiële planning alleen maar belangrijker zullen worden. We zien graag dat het bestuur hier nader beleid op uitwerkt, en daarbij ook expliciet aandacht besteedt aan de inzet van de financiële planners.

Bevinding:

Het VO constateert dat er in 2024 belangrijke fundamenten zijn gelegd voor verbetering van de communicatie en klantbediening. Het bureau pakt dit deels zelf op. Het heeft naar mening van het VO nog onvoldoende geleid tot een betere communicatie ervaren vanuit de deelnemer.

Aanbevelingen:

- Geef voorrang aan communicatie zeker nu er grote keuzes aankomen om zo de deelnemer mee te nemen in de keuzes die ledenraad en bestuur maken. En om deelnemers voldoende te informeren zodat ze eigen te maken keuzes beter kunnen maken en overzien. Maak op korte termijn een duidelijk communicatieplan waarin duidelijk staat op welke wijze en op welke momenten de deelnemer wordt geïnformeerd in de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

- Zorg voor een goed functionerend portaal (of app) met voldoende en gedoseerde informatie over alle veranderingen. Maak daarbij gebruik van kennis die er al is in pensioenland. En sluit aan bij de behoeften van de deelnemer.
- Blijf alert op de vraag of APS kan voldoen aan de behoeften van de deelnemer.
- Werk nader beleid uit op keuzebegeleiding en financiële planning.

Nieuwe governance en beloningsbeleid

De werking van het nieuwe bestuursmodel heeft zich in 2024 verder ontwikkeld. Positief is dat het bestuur het advies van het VO heeft overgenomen om transparanter te zijn over beloningen, dat er aandacht is voor veranderende verhoudingen in het huisartsenberoep, en dat er wordt gekeken naar het verbeteren van de klantbediening. Tegelijkertijd vraagt de combinatie van bestuur en toezicht binnen de rollen van de NUB'ers blijvende aandacht om deze beide rollen zuiver te houden. Ook het uitvallen van een UB'er en de samenwerking tussen bestuur en pensioenbureau zorgden voor uitdagingen. Tijdens een gezamenlijke dag is specifiek aandacht besteed aan leiderschap en gerichte aansturing. Het VO constateert dat door een scherpere agendering en rolvastheid de kwaliteit van het intern toezicht is verbeterd. Het VO neemt zich voor om het contact met de auditcommissie structureel te intensiveren, bijvoorbeeld jaarlijks voorafgaand aan de jaarverslag behandeling.

Het aanvankelijk voorgestelde beloningsbeleid leidde tot kritiek van het VO. Bij invoering van de governance werd gelijkheid in beloning nagestreefd, maar in de praktijk ontstond verwarring door verschillen in arbeidsrelaties tussen UB'ers (in dienst) en NUB'ers (niet in dienst). Een achteraf voorgestelde beleidswijziging om zaken recht te trekken werd door het VO afgewezen omdat deze onvoldoende duidelijkheid bood, waarna het bestuur extern advies heeft ingewonnen, op meerdere punten correcties heeft doorgevoerd en een nieuw voorstel heeft ingediend. Het VO sprak hierbij zijn zorgen uit over het ontbreken van een robuuste HR-functie op het pensioenbureau. Na aanpassing gaf het VO alsnog positief advies over het aangepaste voorstel.

Bevinding:

Het VO stelt vast dat de governance zich verder ontwikkelt, maar dat de rolzuiverheid blijvend aandacht vraagt.

Aanbevelingen:

- Werk aan een betere inrichting van HR op het pensioenbureau en versterk het leiderschap binnen bestuur en bureau.
- Blijf alert op rolzuiverheid en toezicht op kwaliteit binnen het bestuursmodel.

Samenwerking

De combinatie van een grote werklast vanwege de Wtp-transitie en het tegelijk opstarten van omvangrijke projecten, zoals de nieuwe aandelenportefeuille, roept bij het VO zorgen op. Ondanks de zorgvuldige besluitvorming over het transitieplan en de nieuwe aandelenstrategie blijft het essentieel dat de vereniging en het verantwoordingsorgaan tijdig worden meegenomen op relevante dossiers. Het VO werd nu verrast dat de uitvoering al begonnen was. Dit is een voortdurend onderwerp van gesprek in onze overleggen met het bestuur.

Tegelijkertijd zien we dat de samenwerking met de verschillende gremia, en in het bijzonder met de vereniging, is verstevigd. De jaarlijkse samenwerkingsdag draagt hieraan bij. Ook uit de toon van het voorwoord bij dit bestuursverslag spreekt een aandacht voor samen optrekken vanuit het belang van de deelnemer. We zijn hier positief over en zien de verdere samenwerking met vertrouwen tegemoet.

Bevinding:

Het is essentieel dat vereniging en VO tijdig worden meegenomen op relevante dossiers. Dit gaat nog niet altijd goed. Het is van belang hier alert op te blijven.

Aanbeveling:

- Beperk de start van grote projecten in 2025 om focus te houden op de Wtp-transitie en interne stabiliteit.
- Neem vereniging en VO tijdig vooraf mee op relevante dossiers.

Kosten

Het VO heeft gesproken met de accountant en de certificerend actuaaris over hun bevindingen over 2024. Het VO constateert, op basis van deze gesprekken en de onderliggende stukken, dat het bestuur van het fonds in control is over de verschillende veranderingsprocessen die nu gaande zijn. De actuaaris beoordeelt de vermogenspositie van het fonds als voldoende. De accountant geeft een goedkeurende verklaring af bij de jaarrekening en de verslagstaten. Zowel de accountant als de actuaaris tonen waardering voor beleid en functioneren van het bestuur en van het pensioenbureau van Huisarts & pensioen in 2024. Zij geven beiden aan het volste vertrouwen te hebben in bestuur en bureau van Huisarts & pensioen.

Wij zien een procentueel zeer geringe stijging van de kosten ten opzichte van 2023, maar vinden deze stijging goed uitlegbaar. Wij zijn verheugd dat het bestuur blijkbaar bewust omgaat met kostenbeheersing, en manen het bestuur hier aandacht voor te blijven houden. Daarbij zijn we positief over de uitsplitsing van de bestuurskosten. Deze geeft meer duidelijkheid en transparantie.

Oordeel over (voorgenomen) beleid en uitvoering

Het verantwoordingsorgaan is verheugd met de positieve beoordelingen van intern toezicht, accountant en actuaaris en onderschrijft deze. Het nieuwe bestuursmodel functioneert goed, zaken die spelen worden uitgesproken en opgepakt. Het VO oordeelt positief over de dialoog met het bestuur, de stappen die gezet worden rond Wtp en de ontwikkeling van de kosten. We kijken uit naar de verdere samenwerking in de voorbereidingen van de transitie.

De zorgen rond de communicatie naar de deelnemer blijven. Het VO hecht veel waarde aan het behouden van contact met de deelnemers, bijvoorbeeld via een portal of app voor inhoudelijke informatie, vragen en berichten. Wij beschouwen goede en heldere communicatie als essentieel, gezien de ontwikkelingen rond de Wtp en onze nieuwe regeling met keuzemogelijkheden voor de deelnemers. Zichtbaarheid vanuit Huisarts & Pensioen draagt bij aan vertrouwen in ons pensioenfonds. Wij zullen hier als VO aandacht voor blijven vragen.

Speerpunten 2025

Het Verantwoordingsorgaan (VO) kijkt terug op een intensief jaar waarin grote stappen zijn gezet richting het nieuwe pensioenstelsel. Tegelijkertijd blijven er zorgen over uitvoering, communicatie en besturing. De samenwerking met het bestuur is constructief, maar vraagt blijvend aandacht voor transparantie, rolzuiverheid en zorgvuldige besluitvorming. In 2025 zal het VO, naast zijn wettelijke en statutaire taken, aandacht hebben voor de volgende vier speerpunten:

- 1. Wet Toekomst Pensioenen (Wtp):** De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel moet zorgvuldig worden uitgevoerd. Het VO pleit ervoor om in deze cruciale fase geen nieuwe, omvangrijke projecten op te starten die focus en capaciteit kunnen ondermijnen.
- 2. Transitiecommunicatie en keuzebegeleiding:** Het VO bewaakt of deelnemers daadwerkelijk baat hebben bij de ingezette verbeteringen in communicatie en klantbediening, met extra aandacht voor de ontwikkeling van het deelnemersportaal en keuzebegeleiding.
- 3. Kostenbeheersing en transparantie:** Kostenbeheersing en transparantie blijven een aandachtspunt waar we als VO op blijven letten. Het nieuwe mvb-jaarverslag is een positief voorbeeld van een goed leesbaar en transparant document.
- 4. Governance en toezicht:** Het VO blijft kritisch op de werking van het bestuursmodel en de rolzuiverheid van NUB'ers, hoewel hier duidelijke verbetering zichtbaar was, en de samenwerking met het pensioenbureau. Ook de personele bezetting en de kwaliteit van het intern toezicht blijven onderwerp van aandacht.

Het VO blijft zich inzetten voor een evenwichtige afweging van belangen en voor het versterken van het vertrouwen in een toekomstbestendig pensioenfonds.

Tot slot

Wij bedanken het bestuur, het intern toezicht en het pensioenbureau voor de prettige samenwerking en kijken uit naar een constructieve en prettige voortzetting in 2025.

Driebergen, 19 mei 2025

Roeland van Vledder, *onafhankelijk voorzitter*

Dick Koster, *secretaris*

Marloes Bosker, *lid*

Bop Dijkstra, *lid*

Sjoerd van der Knokke, *lid*

Carlijn Laauwen, *lid*

Jaap Schreuder, *lid*

Danka Stuijver, *lid*

Marjon Vrouwenfelder, *lid*

Paul van de Vijver, *lid*

11.2 Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan

Het algemeen bestuur dankt het VO voor het positieve oordeel en het duidelijke verslag. In het verslag komt goed naar voren hoe het VO de verschillende activiteiten van het bestuur beoordeelt. Het algemeen bestuur ziet waardering voor een adequate opvolging van eerdere aandachtspunten en gebruikt de kritische houding van het VO voor focus en prioriteitsstelling in de toekomst. Hieronder gaan we op een aantal punten nader in.

Wet toekomst pensioenen

In 2024 heeft het fonds samen met de ledenraad en de vereniging flinke stappen gezet met het doorontwikkelen van een nieuwe toekomstbestendige pensioenregeling, wat geleid heeft tot een transitieplan. Het bestuur heeft het VO periodiek geïnformeerd over de voortgang en heeft kennissessies gefaciliteerd om het VO actief te betrekken bij diverse onderwerpen. Het bestuur is verheugd dat deze sessies als positief en constructief zijn ervaren door het VO en dat hiermee een goede basis is gelegd voor het adequaat uitoefenen van het verzaamd adviesrecht door het VO. Het bestuur is voornemens om, lijn met de aanbeveling, deze dialoog in voort te zetten.

Communicatie naar en keuzebegeleiding van deelnemers

Het algemeen bestuur ziet het centraal stellen van de deelnemer als een belangrijk strategisch speerpunt. Het niveau van dienstverlening kent met name verbeterpunten in de communicatie aan deelnemers en de hulp bij keuzebegeleiding. Hiertoe hebben wij eind 2024 een nieuwe website in gebruik genomen en is de ontwikkeling van een pensioenplanner in gang gezet. Het algemeen bestuur heeft voor 2025 concrete verbeterpunten benoemd, in lijn met de aanbeveling van het VO om te komen tot een betere communicatie naar de deelnemers en een betere keuzebegeleiding.

Nieuwe governance en samenwerking

Het nieuwe bestuursmodel is in de loop van 2024 verder verbeterd. Dit betrof meer transparantie over het beloningsbeleid en de toepassing van rolzuiverheid. De verbeteringen van het bestuursmodel zijn mede tot stand gekomen door de gezamenlijke evaluatie met onder andere het VO. Wij zijn blij dat het VO ziet dat de samenwerking tussen de verschillende gremia in 2024 is verstevigd. Het algemeen bestuur is van plan om deze versteviging ook in 2025 voort te zetten, met oog voor de verschillende rollen van de verschillende gremia.

Tot slot

Het algemeen bestuur dankt het VO voor de constructieve en prettige samenwerking en heeft alle vertrouwen in de voortzetting hiervan voor de toekomst.

11.3 Verslag en bevindingen intern toezicht

Algemeen

Het intern toezicht draagt bij aan een slagvaardig en effectief functioneren en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Sinds 1 september 2023 werkt SPH met een gemengd bestuursmodel.

In dit model hebben de niet uitvoerende bestuurders (NUB'ers) een dubbelrol: beleidsbepalend als lid van het algemeen bestuur (AB), en toezichthoudend als lid van het intern toezicht. In dit jaarverslag leggen wij als NUB'ers verantwoording af over de manier waarop we in 2024 het intern toezicht hebben ingevuld.

Conform de statuten en het reglement intern toezicht, is het intern toezicht ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangen-afweging door het AB en legt het verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag. Het intern toezicht heeft onder meer betrekking op:

- het beleid van het algemeen bestuur;
- de algemene gang van zaken bij het fonds;
- een adequate risicobeheersing;
- het beleggingsbeleid;
- de financiële informatievervalsing door het fonds;
- de evenwichtige belangenafweging;
- de taakuitoefening door bestuurders.

Ook toetst het intern toezicht of de activiteiten van het AB in voldoende mate bijdragen aan het behalen van de missie, visie en strategie van het fonds op de lange termijn. Daarnaast worden elk jaar specifieke toezichtthema's benoemd, die gedurende dat jaar extra aandacht behoeven.

Toeichtvisie

Onze visie en overtuigingen op het intern toezicht hebben we uitgewerkt in een toezichtvisie, die is gedeeld met alle betrokken interne fondsorganen. Vanuit onze toezichtrol hebben we een aantal overtuigingen geformuleerd, op basis waarvan we het intern toezicht willen invullen.

Een korte samenvatting van onze overtuigingen:

- Deelnemersperspectief centraal: we houden toezicht vanuit het belang van de huisarts
- Gedegen toezicht: we zorgen voor voldoende deskundigheid en een heldere aanpak
- Op het juiste niveau: we zijn geen controleur maar wel in control
- Positief opbouwend: we stellen open vragen, houden scherp en vragen door
- Blik naar buiten en naar binnen: we hebben oog voor onze omgeving en maken tijd voor reflectie

Normenkader

Het invullen van intern toezicht bestaat uit het toetsen tussen norm en praktijk, of ook wel: wat zou er moeten zijn gebeurd en wat is er feitelijk gebeurd. Voor het vaststellen hiervan hanteren we het volgende normenkader:

- Wet- en regelgeving
- De code pensioenfonds
- De statuten en reglementen van SPH
- De gedragscode van SPH
- Het strategisch beleid en jaarplan van SPH
- Eventuele aanvullende normenkaders per toezichtthema

Toeichtthema's 2024

Voor 2024 heeft het intern toezicht de volgende toezichtthema's benoemd:

- Deelnemerscommunicatie en klantbediening
- Transitie naar het nieuwe pensioenstelsel
- Toekomstbestendige IT-infrastructuur

Hieronder wordt per toezichtthema ingegaan op de beelden ten aanzien van deze thema's.

Vergaderingen en contact met andere fondsorganen

In 2024 hebben vier intern toezichtvergaderingen plaatsgevonden. Daarnaast is viermaal vergaderd met de auditcommissie en tweemaal met het verantwoordingsorgaan.

De NUB'ers worden in het uitvoeren van hun toezichttaak ondersteund en geadviseerd door de auditcommissie. De leden van de auditcommissie zijn externe deskundigen met ruime professionele toezichtervaring. De auditcommissie heeft zelf geen toezichthoudende functie. Onderwerpen van gesprek in 2024 waren onder andere de aanpak van het jaarverslag, de toezichtthema's en mogelijke dilemma's in het uitvoeren van het intern toezicht.

Met het verantwoordingsorgaan gaat het intern toezicht de dialoog aan over de uitvoering van het intern toezicht en actuele thema's. In de eerste vergadering van het jaar wordt ook het jaarverslag intern toezicht besproken. Daarnaast was in 2024 aandacht voor het nieuwe beloningsbeleid, de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en de toezichtthema's.

De NUB'ers zijn in hun AB-rol betrokken bij alle overleggen, verdiepingssessies en strategiedagen van het AB. Na elke intern toezichtvergadering vindt daarnaast een schriftelijke terugkoppeling van de vergadering plaats aan het AB. De terugkoppeling en de reactie daarop wordt vervolgens besproken in de eerstvolgende AB-vergadering. Onderwerpen van gesprek in de bespreking van de terugkoppeling in 2024 waren onder andere

het besluitvormingsproces rond de afspraken met de uitvoeringsorganisatie, het personeelsbeleid voor het pensioenbureau en de aanbevelingen met betrekking tot de toezichtthema's.

Opvolging aanbevelingen 2023

In 2023 heeft het intern toezicht de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Betrek pensioenbureau, verantwoordingsorgaan en BPV bij het creëren van een gezamenlijke cultuur, en organiseer voldoende formele en informele momenten om elkaar te spreken.
2. Breng de strategische doelen en risico's en de bijbehorende kritische performance- en risico indicatoren goed in beeld en zorg voor een tijdige en volledige rapportage hierover, zodat hier in 2024 effectief op kan worden gestuurd.
3. Monitor de werkdruk en medewerkerstevredenheid op het pensioenbureau, definieer mitigerende maatregelen en grijp tijdig in waar dit nodig is.
4. Creëer een integraal beeld van de route met APS richting het nieuwe pensioenstelsel, zodat alle afhankelijkheden goed kunnen worden gemonitord.

Wij constateren dat er op alle vier de punten grote stappen zijn gezet in het afgelopen jaar. De missie, visie en strategie zijn tegen het licht gehouden en het AB heeft een eigen risicobeoordeling gedaan. Ook is de verantwoordingsrapportage van de uitvoerende bestuurders aan het AB doorontwikkeld en zijn er goede afspraken gemaakt met uitvoeringsorganisatie APS. Tegelijkertijd blijft het van belang om elkaar vast te houden in de intensieve periode richting de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, voldoende aandacht te hebben voor interne communicatie, tijdig met elkaar de dialoog aan te gaan en werkdruk en afspraken te blijven monitoren. Wij moedigen het AB aan om hier voldoende oog voor te blijven houden.

Algemeen beeld 2024

Wij zijn van mening dat het AB in 2024 heeft gefunctioneerd binnen de benoemde normenkaders.

Evenwichtige belangenafweging was een terugkerend onderwerp in de besluitvorming van het AB, en belangen zijn zorgvuldig gewogen. Bij besluitvorming heeft een adequate risicoafweging plaatsgevonden, waarbij aandacht was voor de verantwoordelijkheden met betrekking tot de risicoparagraaf en de sleutelfunctie risicobeheer een actieve rol had in het voorbereiden van de besluitvorming. De toeslagverlening per 1 januari 2025 heeft plaatsgevonden conform het vastgestelde beleid. Uitvoering heeft plaatsgevonden in lijn met het jaarplan en de begroting.

2024 was het eerste volle jaar dat we met elkaar hebben gedraaid in de nieuwe governance. Veel daarin gaat heel goed: de overlegstructuren functioneren naar behoren,

er is een grote mate van rolbewustzijn en er vindt een constructieve en open dialoog plaats. Tegelijkertijd zien we dat het AB op een aantal punten heeft moeten bijsturen en aanscherpen:

- Het beloningsbeleid bood onvoldoende helderheid in de nieuwe situatie met uitvoerende en niet uitvoerende bestuurders en is volledig herzien
- Het strategisch HR-beleid voor het pensioenbureau was onvoldoende helder en is nader gedefinieerd
- De inrichting van de verantwoordingsrapportage en de onderliggende sturing door de uitvoerende bestuurders behoefde nadere uitwerking en verbetering

We zien dat het AB alert is op mogelijke verbeterpunten en signalen voortvarend oppakt en adresseert. Belangrijk element hierin was ook de samenwerkingssessie met alle fondsorganen en de beroepspensioenvereniging in september, waarin de samenwerking in het nieuwe model gezamenlijk is geëvalueerd. Naar aanleiding van deze sessie is onder andere de inrichting van het pensioenbureau aangepast, zijn de verantwoordelijkheden van de uitvoerende bestuurders nader gedefinieerd en hebben we als intern toezicht afspraken gemaakt om regelmatig met het pensioenbureau in gesprek te gaan, zodat we goed voeling kunnen houden bij wat er leeft en wat zorgpunten zijn.

Belangrijke successen in het afgelopen jaar waren het besluitvormingsproces rond het transitieplan van de vereniging en de afspraken die gemaakt zijn met uitvoeringsorganisatie APS. Beide waren zorgvuldige processen, waarin goede afspraken zijn gemaakt, met oog voor de relatie en in het belang van de deelnemer. Ook het besluitvormingsproces rond de nieuwe aandelenstrategie is zeer goed en zorgvuldig doorlopen. Tegelijkertijd zien we ook hier weer het belang van een goede communicatie, zowel extern als intern. Het tijdig meenemen van de vereniging en het verantwoordingsorgaan op relevante dossiers blijft een punt van aandacht.

Grote uitdaging in 2024 (en daarvoor) was de klantbediening en deelnemerscommunicatie. Ondanks dat het AB dit als speerpunt heeft gedefinieerd, zijn de resultaten op dit gebied nog onvoldoende zichtbaar voor deelnemers. Met de oplevering van onder andere een datalake, het in eigen beheer nemen van de website en het vormen van de afdeling klantbediening zijn hier wel stappen in gezet. Het is goed en ook noodzakelijk dat die in 2025 ook echt tot zichtbare verbeteringen leiden.

Het intern toezicht vindt kostenbewustzijn een belangrijk goed. Niet alle extra kosten zijn te voorkomen in een tijd dat de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en het verbeteren van de klantbediening veel energie en investeringen vraagt. Het is wel van belang dat het AB kritisch blijft op extra uitgaven en dit monitort.

Deelnemerscommunicatie en klantbediening

In het kader van dit toezichtthema heeft het intern toezicht zich verdiept in:

- Aansluiting van deelnemerscommunicatie en klantbediening bij de strategie
- Invoering van Huisarts & Pensioen
- Keuzebegeleiding

Er gaan veel dingen goed: er ligt een nieuw strategisch communicatiebeleid, waar stapsgewijs invulling aan wordt gegeven. De invoering van Huisarts & Pensioen is goed verlopen. Tegelijkertijd plukken deelnemers hier vooralsnog onvoldoende de vruchten van. Ook hebben we problemen geconstateerd op het gebied van bezetting, aansturing en samenwerking van de afdeling klantbediening. Deze zijn besproken met het AB. Vanuit het intern toezicht hebben we daarnaast onder andere aanbevelingen gedaan over het betrekken van huisartsen bij het testen van nieuwe communicatie-uitingen, het verbeteren van de monitoring van uitvoeringsorganisatie APS en het goed kunnen volgen van de voortgang op dossiers. In 2025 kijken we uit naar de verdere implementatie van het project keuzebegeleiding.

Transitie naar het nieuwe pensioenstelsel

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel vraagt veel van de pensioensector. Huisarts & Pensioen is hierop geen uitzondering. In het intern toezicht hebben wij ons gericht op de projectinrichting en – werkwijze, met bijzondere aandacht voor de volgende onderwerpen:

- Besluitvormingsproces en verbinding met de ledenraad
- Aansluiten bij de behoefte van deelnemers
- Evenwichtige belangenafweging

In dit kader hebben we een toetsingskader gedefinieerd, en aanbevelingen gedaan over onder andere het concretiseren van het besluitvormingsproces, transparantie over de manier waarop de adviezen en aanbevelingen van de verschillende stakeholders zijn meegenomen in de besluitvorming, en het inzichtelijk maken van essentiële go/no go momenten richting de gewenste transitiedatum. Wij constateren dat onze aanbevelingen gedurende het jaar goed zijn opgepakt door het AB en de projectgroep, en ook mee worden genomen in het vervolg van het traject.

We constateren dat de transitie de komende jaren veel vraagt van het bestuur en het pensioenbureau qua tijdsbesteding. Onzekerheden bij de uitvoeringsorganisatie geven hierin nog extra druk. Ook de planning rond de communicatie voor, tijdens en na de transitiedatum blijft een punt van aandacht. Vooruitkijkend is het ons inziens essentieel om in 2025 goed in gesprek te blijven met de uitvoeringsorganisatie over de mogelijkheden en onmogelijkheden, en met de vereniging en ledenraad over de daaruit volgende uitvoerbaarheid en eventuele alternatieven.

Toekomstbestendige IT-infrastructuur

Binnen dit toezichtthema hebben wij in 2024 onderzocht in hoeverre SPH intern en extern in control is op het gebied van IT en gegevensbeheer. Wij constateren dat de IT-governance van SPH een duidelijke groei doormaakt. Er zijn stappen gezet in het vergroten van de IT-kennis en bewustzijn van dan de organisatie. Met het herformuleren van het IT-beleid is een goede stap gezet. Dit biedt ook richting voor de veranderingen in de klantbediening, en de consequenties daarvan voor de IT-architectuur.

Het in control zijn van SPH op uitbestede activiteiten en eigen IT staat duidelijk op de agenda. Standaarden, normen en ambities rond business continuity en cybersecurity worden opnieuw in kaart gebracht en beschreven als onderdeel van de nog vast te stellen IT-risicoanalyse en DORA-implementatie. IT incidentmanagement is vastgelegd in beleid, wordt periodiek herijkt en rapportages vinden zowel intern als extern stelselmatig plaats.

Wij zien verbetermogelijkheden in het centraal stellen van de deelnemer bij het voorkomen en oplossen van incidenten. Door continu vanuit deelnemersperspectief te denken en huisartsen te betrekken bij oplossingen, kunnen fouten worden voorkomen. Ook bij strategische trajecten (zoals datalake en pensioenplanner) is het van belang om zowel de IT-risico's en beheerste bedrijfsvoering te bewaken, als om de eindproducten goed aan te laten sluiten bij de wensen en verwachtingen van de deelnemers. Ten slotte vinden wij het van belang dat het AB zorgt dat het voortdurend wordt meegenomen in de voortgang en verwachtingen ten aanzien van de strategische doelen, zodat indien nodig tijdig kan worden ingegrepen.

Toezichtthema's 2025

Voor de toezichtthema's sluit het intern toezicht in 2025 aan op de speerpunten uit het jaarplan 2025 van het pensioenfonds. Dit zijn:

- Transitie naar het nieuwe pensioenstelsel
- Klantbediening
- Effectieve organisatie

We passen de aanpak met betrekking tot de toezichtthema's iets aan, om de belasting van de verschillende betrokkenen beperkt te houden, en toch een goed inzicht te verkrijgen. Aanvullend gaan we als intern toezicht een aantal keer per jaar met het pensioenbureau in gesprek om voeling te houden bij wat er leeft en wat zorgpunten zijn. Ook vragen we de auditcommissie om ons mee te nemen in best practices op het gebied van intern toezicht.

Ten slotte

Wij danken de beroepspensioenvereniging, de uitvoerende bestuurders, de sleutelfunctiehouders, de compliance officer, het verantwoordingsorgaan en de medewerkers van het pensioenbureau voor de goede en constructieve samenwerking in het afgelopen jaar. Een bijzonder woord van dank voor de auditcommissie, die ons met raad en daad terzijde heeft gestaan. Het meedenken wordt zeer gewaardeerd! We kijken uit naar een mooi 2025.

Nery Anderson, *voorzitter*

Nick Blok

Kees Esser

Michiel van Halteren

Christine Lindeboom

11.4 Reactie van het bestuur op het verslag van het intern toezicht

Het bestuur dankt de niet uitvoerende bestuurders voor hun kritische, betrokken en constructieve toezicht. De dialoog heeft gedurende het jaar de verschillende benoemde onderwerpen scherper gesteld. We waarderen de reflectieve en effectieve manier waarop het toezicht wordt uitgeoefend.

Allereerst zijn we verheugd dat vanuit het intern toezicht gesignaleerd is dat de aanbevelingen uit 2023 goed opgepakt zijn. De resterende aandachtspunten uit 2023 met betrekking tot interne communicatie, tijdige dialoog met elkaar en het monitoren van de werkdruk en afspraken zullen ook in de toekomst de benodigde aandacht krijgen.

Op het gebied van deelnemerscommunicatie en klantbediening herkennen we zowel de gemaakte stappen, zoals een nieuw strategisch communicatiebeleid en de invoering van een nieuwe website met een nieuwe huisstijl voor Huisarts & Pensioen, als het feit dat er nog meer stappen gezet moeten worden om de deelnemers goed te bedienen. Deelnemers merken hier nog te weinig van. De aanbeveling over het betrekken van huisartsen bij nieuwe communicatie-uitingen onderschrijft het algemeen bestuur van harte.

Ten aanzien van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel herkennen wij de prioriteit en impact van dit onderwerp, voor zowel de interne als de externe organisatie. In 2025 zal net als in 2024 veel aandacht besteed worden aan de ontwikkelingen bij de uitvoeringsorganisatie, om de voortgang te monitoren en adequate beheersmaatregelen te kunnen treffen, zodat we een tijdige en goede transitie naar het nieuwe pensioenstelsel kunnen realiseren.

Ten slotte juicht het algemeen bestuur toe dat er vanuit het intern toezicht aandacht is voor de risicobeheersing op IT-gebied. De herijking van het IT-beleid en de komst van DORA heeft inzicht gegeven in de IT-risico's en bijbehorende beheersmaatregelen en verdient, in lijn met het advies van het intern toezicht, ook in de toekomst extra aandacht bij strategische trajecten, zodat we indien nodig tijdig in kunnen grijpen.

De aanbevelingen vanuit het intern toezicht dragen bij aan het voortdurend verder professionaliseren van de organisatie Huisarts & Pensioen. We kijken ernaar uit om de samenwerking vanuit onze verschillende rollen in 2025 verder voort te zetten.

BIJLAGEN

Personalialia per 31 december 2024

Bestuur	Functie	Zittingsduur	Termijn
Nery Anderson (1969)	Voorzitter	1-1-2024 tot 1-1-2028	1 ^e termijn
Nick Blok (1985)	Niet uitvoerende bestuurder	1-9-2023 tot 1-9-2027	1 ^e termijn
Kees Esser (1956)	Niet uitvoerende bestuurder	1-9-2023 tot 1-9-2027	1 ^e termijn
Michiel van Halteren (1964)	Niet uitvoerende bestuurder	1-9-2023 tot 1-9-2027	1 ^e termijn
Christine Lindeboom (1977)	Niet uitvoerende bestuurder	1-9-2023 tot 1-4-2026	3 ^e termijn
Pieter de Graaf (1983)	Uitvoerende bestuurder	1-9-2023 tot 1-9-2027	1 ^e termijn
Danielle van Veen (1968)	Uitvoerende bestuurder	1-9-2023 tot 1-9-2027	1 ^e termijn
Caroline Wisselink (1968)	Uitvoerende bestuurder	1-10-2023 tot 1-10-2027	1 ^e termijn

Nevenfuncties bestuur	
Nery Anderson	- Voorzitter raad van toezicht Het Nederlandse Pensioenfonds - Lid raad van toezicht pensioenfonds APF (Akzo Nobel) - Lid raad van toezicht bedrijfstakpensioenfonds Foodservice
Nick Blok	- Waarnemend huisarts - Oprichter en penningmeester stichting iSTEPup
Kees Esser	- Lid raad van commissarissen Schola Medica - Voorzitter RvC stichting beroepsopleiding sportartsen - Voorzitter RvC huisartsenpraktijk Oost-Souburg
Michiel van Halteren	Docent huisartsopleiding UMC Utrecht
Christine Lindeboom	- Praktijkhoudend huisarts - Lid beroepsgenoot centraal tuchtcollege gezondheidszorg
Pieter de Graaf	Geen
Danielle van Veen	Geen
Caroline Wisselink	- DGA Wisselink HC consult - Voorzitter verantwoordingsorgaan pensioenfonds Van Lanschot - Lid commissie kwaliteitszorg actueel genootschap

Verantwoordingsorgaan	Functie	Zittingsduur	Termijn
Roeland van Vledder (1959)	Voorzitter	1-3-2024 tot 1-7-2027	2 ^e termijn
Marloes Bosker-van Rossum (1980)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn
Bop Dijkstra (1955)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn
Sjoerd van der Knokke (1987)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	1 ^e termijn
Dick Koster (1959)	Lid, secretaris	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn
Carlijn Laauwen (1963)	Lid	1-1-2024 tot 1-4-2026	2 ^e termijn
Jaap Schreuder (1946)	Lid	1-1-2024 tot 1-4-2026	2 ^e termijn
Danka Stuijver (1982)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	1 ^e termijn
Marjon Vrouwenvelder (1965)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn
Paul van de Vijver (1954)	Lid	1-1-2024 tot 1-1-2028	2 ^e termijn

Auditcommissie	
Kim Haasbroek	Voorzitter
Arjen van Amerongen	Lid
Marlies van Boom	Lid

Beleggingscommissie	
Pieter de Graaf	Voorzitter
Anne Gram	Externe deskundige
Jeroen van der Put	Externe deskundige

Sleutelfuncties	Houder	Vervuller
Risicobeheerfunctie	Bart Hulshof	Cardano
Interne auditfunctie	Monica Vervark	BDO
Actuariële functie	Rajish Sagoenie	Milliman

Geschillencommissie	
Alieke Doornink	Voorzitter
Erwin Bosman	Actuaris
Harry Groenwold	Huisarts

Onafhankelijke accountant	
Johannes Penon	Deloitte Accountants

Certificerend actuaris	
Arthur Hordijk	Milliman Pensioenen

SFDR-rapportage premiereregeling

Periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming:	Pensioenregeling Huisarts & Pensioen - Defined Contribution Rendementsmodule	Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):	N.v.t.
------------------	---	---	--------

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging:
een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van ecologisch duurzame economische activiteiten. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: %	☒ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken . Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 17,48% duurzame beleggingen
☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden	☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
	☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %	☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd .

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit onderdeel van het financiële product Defined Contribution (hierna: Rendementsmodule) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- **ESG-profiel:** De Rendementsmodule integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille met een beter ESG-profiel dan dat van de marktbenchmark. Dit gebeurt aan de hand van een best-in-class beleid dat op ESG-maatwerk benchmarks is toegepast voor de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten en bedrijfsobligaties. Hierdoor wordt alleen belegd in de best presterende bedrijven op basis van hun ESG-ratings.
- **CO₂-reductie:** Het streven is om de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille steeds verder te verkleinen. Het uitgangspunt is de marktbenchmark per ultimo 2019 en ten opzichte van dat punt is een reductiepad bepaald van 7% per jaar. Hierdoor is de CO₂-voetafdruk van de portefeuille in 2030 ruim 50% lager dan die van de benchmark in 2019. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.
- **Uitsluitingsbeleid:** De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het mvb-beleid van het pensioenpensioenfonds: <https://www.huisartsenpensioen.nl/media/qumhnwe1/mvb-beleid-2024.pdf>
 - ondernemingen die controversiële wapens produceren;
 - ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
 - producenten, toeleveranciers en verkopers van tabaksproducten;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de winning van kolen, teerzandolie, Arctische olie en -gas en schalie olie en -gas;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de elektriciteitsopwekking uit kolen;
 - landen die onderhevig zijn aan specifieke EU-sancties en landen die niet voldoen aan minimale standaarden op het vlak van mensenrechten, arbeidsrechten en anti-corruptie;
 - ondernemingen die voor meer dan 50% eigendom zijn van uitgesloten landen.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Rendementsmodule voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- **ESG-profiel:** Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. ESG-ratings op bedrijfsniveau worden gebruikt om een selectie te maken van de bedrijven die in de maatwerkbenchmarks voor aandelen en bedrijfsobligaties terecht komen. Omdat er door de vermogensbeheerders passief wordt belegd tegen deze maatwerkbenchmarks heeft de portefeuille een betere ESG-score dan de marktbenchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.
- **CO₂-voetafdruk:** De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgas-emissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2024 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 49,07 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling. Op basis van het mvb-beleid wordt een reductiepad bepaald voor de relevante liquide beleggingsmandaten. Op geaggregeerd niveau moest de portefeuille per ultimo 2024 onder de 73 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen blijven.

- **Uitsluitingsbeleid.** Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid.

Met het uitsluitingenbeleid streeft de Rendementsmodule na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. In 2024 hebben er zich geen breaches voorgedaan in de discretionair beheerde mandaten. Binnen de beleggingsfondsen kan exposure zijn geweest naar het uitsluitingenbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen.

Indicator	2024	2023	2022
ESG Profiel Portfolio (*)	7,11		
Exposure naar normschenders (%)	0,00		
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,00		
Exposure naar controversiële wapens (%)	0,00		
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	0,00		
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	0,00		
Gefinancierde broeikasgasemissie	49,07		

(*) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan ESG-risico's als naar hoe deze risico's beheerst worden.

● **... en in vergelijking tot voorgaande perioden?**

Over 2022 en 2023 is voor bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren gerapporteerd op het niveau van de totale pensioenregeling Defined Contribution. Dit is het eerste jaar dat op het niveau van de Rendementsmodule wordt gerapporteerd. Er is daarom geen vergelijking met voorgaande perioden te maken.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverschaffing, heeft de Rendementsmodule geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. De Rendementsmodule heeft echter in de gegeven referentieperiode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen zijnde green bonds volgens het beoordelingskader van de ESG dienstverlener, hebben betrekking op:

- *Mitigatie van klimaatverandering.* Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatmitigatie. De Beheerder baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Rendementsmodule bedroeg over 2024 10.681 ton.

In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In onze beoordeling van de uitgegeven green bond toetsen we in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-taxonomie.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en/of obligaties hebben betrekking op:

- *Mitigatie van klimaatverandering.* Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

- *Adaptatie aan klimaatverandering.* Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatadaptatie. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investerings in bedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

We verwachten dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat we de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatadaptatie zorgvuldig kunnen meten.

Het pensioenfonds heeft geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze Rendementsmodule hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van doelinvesteringen in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

De Rendementsmodule houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het [mvb-beleid](#) van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

<i>Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)</i>	<i>Toelichting</i>	<i>Genomen maatregelen</i>
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille.	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
BKG-Emissies scope 2	Monitoren en sturen van de Scope 2 BKG-emissies in de portefeuille.	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk (CO ₂ /EVIC)	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie).
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten.
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.) en Normatief engagement (de dialoog aangaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en anti-corruptie.	Uitsluiten.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2024

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds	Overig	13,6	Nederland
PGGM Private Real Estate Fund	Overig	12,6	Nederland
PGGM Infrastructure Fund	Overig	8,8	Nederland
NVIDIA Corp	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	0,8	Verenigde Staten
Eli Lilly & Co	Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	0,7	Verenigde Staten
Alphabet Inc	Media & Vermaak	0,6	Verenigde Staten
Apollo Healthcare Property Nursing Homes	Overig	0,5	Nederland
Cash bucket USD	Overig	0,5	Verenigde Staten
TSMC	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	0,5	Taiwan
Novo Nordisk A/S	Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	0,5	Denemarken
Mastercard Inc	Financiële diensten	0,5	Verenigde Staten
Home Depot Inc	Duurzame consumentengoederen en detailhandel	0,5	Verenigde Staten
ASML Holding NV	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	0,4	Nederland
Tencent Holdings Ltd	Media & Vermaak	0,4	China
Alibaba Group Holding Ltd	Duurzame consumentengoederen en detailhandel	0,4	Hongkong

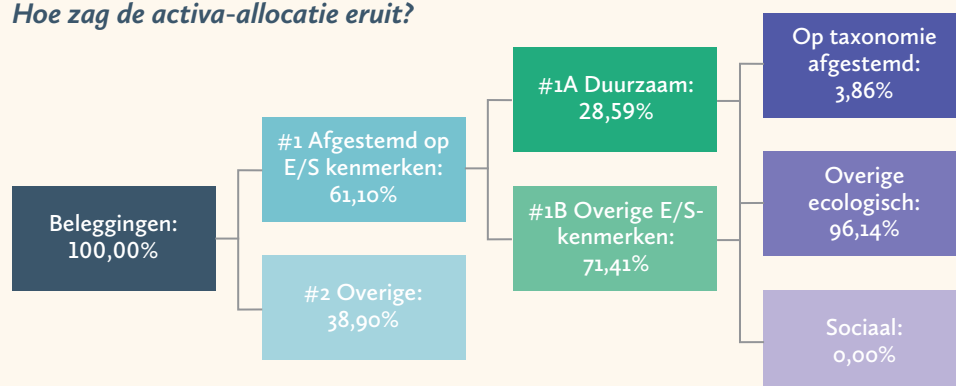
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 17,48% van de totale beleggingsportefeuille.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	7,5
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	3,4
Financiële diensten	3,2
Consumenten diensten	3,1
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	3,0
Kapitaalgoederen	2,6
Banken	2,5
Financiële instellingen	2,3
Software & Diensten	2,0
Overig	70,4

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 3,86% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 1,32% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,02% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging
- 0,00% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de **criteria uitgebreide** regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Bij het beoordelen van de Achmea IM green bonds, gaat de ESG-dienstverlener Achmea IM na in hoeverre deze voldoen aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor green bonds wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Voor het vaststellen van de percentages afstemming op de EU-taxonomie wordt voor aandelen / bedrijfsobligaties gekeken naar de beschikbare data van MSCI.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?**

Ja

In fossiel gas

In kernenergie

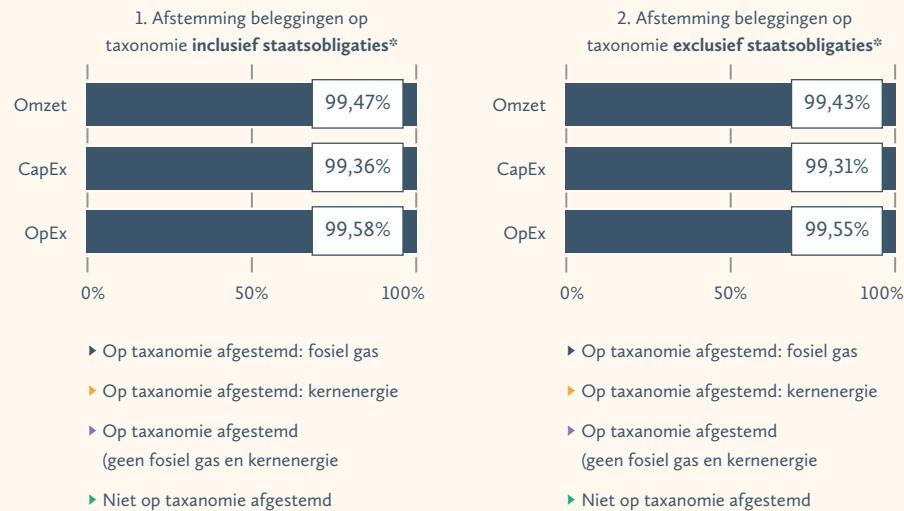

Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

**In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.*

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data over Taxonomy alignment voor green bonds van het Achmea IM universum:

Dit is gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk),
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of Opex voor overige duurzame beleggingen:

Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,31%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

In de voorgaande periode is nog niet gerapporteerd. Daarom kan hiervoor geen vergelijking gemaakt worden met de vorige periode.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd? ?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 96,14%.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld. Bonds worden afgekeurd indien de algemene strategie van het bedrijf inconsistent is met het uitgeven van een green bond, het milieuvoordeel discutabel is (niet conform CBI taxonomie) en niet alle te financieren activiteiten kwalificeren als 'duurzame belegging' conform SFDR. Daarnaast is data omtrent taxonomie alignment op dit moment nog beperkt beschikbaar.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in fondsen. Verschillende van die fondsen promoten wel degelijk E/S-kenmerken in de vorm van uitsluitingen, ESG-integratie of impactbeleggingen. Echter, over deze fondsen kan de ESG-dienstverlener momenteel geen E/S-kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Alternatieve beleggingen	58,7
Fondsen	36,7
Liquiditeiten	3,2
Overig	1,9
Derivaten	-0,4

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2024 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Uitsluiten: Het pensioenfonds belegt niet in ondernemingen en landen die in strijd handelen met het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds. De uitsluitingslijsten worden tweemaal per jaar herzien op basis van het actuele beleid en worden geïmplementeerd door de vermogensbeheerders. Er wordt continue gemonitord of de vermogensbeheerders zich aan de uitsluitingslijsten houden.

Engagement: Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatieve en thematische engagement. Het doel van normatieve engagement is om structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematische engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen: Het pensioenfonds heeft actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Voor meer informatie zie de mvb-documentatie op de [website](#).

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

SFDR-rapportage Collectief Variabel Pensioen

Periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming:	Pensioenregeling Huisarts & Pensioen – Defined Contribution Module Collectief Variabel	Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):	N.v.t.
------------------	---	---	--------

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging:
een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja
 ☒ ☐ ☒ Nee

☐	Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: %	☒	Dit product promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken . Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 9,96% duurzame beleggingen
☐	in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden	☒	met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
☐	in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☒	met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
		☐	met een sociale doelstelling
☐	Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %	☐	Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd .

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit onderdeel van het financiële product Defined Contribution (hierna: Module Collectief Variabel) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- **ESG-profiel:** De Module Collectief Variabel integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille met een beter ESG-profiel dan dat van de marktbenchmark. Dit gebeurt aan de hand van een best-in-class beleid dat op ESG-maatwerk benchmarks is toegepast voor de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten en bedrijfsobligaties. Hierdoor wordt alleen belegd in de best presterende bedrijven op basis van hun ESG-ratings.
- **CO₂-reductie:** Het streven is om de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille steeds verder te verkleinen. Het uitgangspunt is de marktbenchmark per ultimo 2019 en ten opzichte van dat punt is een reductiepad bepaald van 7% per jaar. Hierdoor is de CO₂-voetafdruk van de portefeuille in 2030 ruim 50% lager dan die van de benchmark in 2019. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.
- **Uitsluitingsbeleid:** De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het mvb-beleid van het pensioenpensioenfonds: <https://www.huisartsenpensioen.nl/media/qumhwnwz1/mvb-beleid-2024.pdf>
 - ondernemingen die controversiële wapens produceren;
 - ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
 - producenten, toeleveranciers en verkopers van tabaksproducten;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de winning van kolen, teerzandolie, Arctische olie en -gas en schalie olie en -gas;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de elektriciteitsopwekking uit kolen;
 - landen die onderhevig zijn aan specifieke EU-sancties en landen die niet voldoen aan minimale standaarden op het vlak van mensenrechten, arbeidsrechten en anti-corruptie;
 - ondernemingen die voor meer dan 50% eigendom zijn van uitgesloten landen.

● Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Module Collectief Variabel voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- **ESG-profiel:** Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. ESG-ratings op bedrijfsniveau worden gebruikt om een selectie te maken van de bedrijven die in de maatwerkbenchmarks voor aandelen en bedrijfsobligaties terecht komen. Omdat er door de vermogensbeheerders passief wordt belegd tegen deze maatwerkbenchmarks heeft de portefeuille een betere ESG-score dan de marktbenchmark. Door marktbewegingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.
- **CO₂-voetafdruk:** De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgas-emissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2024 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 46,72 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende mandaten van deze Module Collectief Variabel. Op basis van het mvb-beleid wordt een reductiepad bepaald voor de relevante liquide beleggingsmandaten. Op geaggregeerd niveau moest de portefeuille per ultimo 2024 onder de 73 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen blijven.

- **Uitsluitingsbeleid.** Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid.

Met het uitsluitingenbeleid streeft de Module Collectief Variabel na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde norm-grenzen voldoen. In 2024 hebben er zich geen breaches voorgedaan in de discretionair beheerde mandaten. Binnen de beleggingsfondsen kan exposure zijn geweest naar het uitsluitingenbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen.

Indicator	2024	2023	2022
ESG Profiel Portfolio (*)	7,02		
Exposure naar normschenders (%)	0,00		
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,00		
Exposure naar controversiële wapens (%)	0,00		
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	0,00		
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	0,00		
Gefinancierde broeikasgasemissie	46,72		

(*) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan ESG-risico's als naar hoe deze risico's beheerst worden.

● ... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Over 2022 en 2023 is voor bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren gerapporteerd op het niveau van de totale pensioenregeling Defined Contribution. Dit is het eerste jaar dat op het niveau van de Module Collectief Variabel wordt gerapporteerd. Er is daarom geen vergelijking met voorgaande perioden te maken.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverschaffing, heeft de Module Collectief Variabel geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. De Module Collectief Variabel heeft echter in de gegeven referentieperiode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen zijnde green bonds volgens het beoordelingskader van de ESG dienstverlener, hebben betrekking op:

- *Mitigatie van klimaatverandering.* Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatmitigatie. De Beheerder baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Module Collectief Variabel bedroeg over 2024 61 ton.

In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In onze beoordeling van de uitgegeven green bond toetsen we in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-taxonomie.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en/of obligaties hebben betrekking op:

- *Mitigatie van klimaatverandering.* Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.
- *Adaptatie aan klimaatverandering.* Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregereerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatadaptatie. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investerings in bedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

We verwachten dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat we de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatadaptatie zorgvuldig kunnen meten.

Het pensioenfonds heeft geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze Module Collectief Variabel hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van doelinvesteringen in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

De Module Collectief Variabel houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het [mvb-beleid](#) van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

<i>Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)</i>	<i>Toelichting</i>	<i>Genomen maatregelen</i>
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille.	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
BKG-Emissies scope 2	Monitoren en sturen van de Scope 2 BKG-emissies in de portefeuille.	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk (CO ₂ /EVIC)	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie).
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten.
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.) en Normatief engagement (de dialoog aangaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en anti-corruptie.	Uitsluiten.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2024

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds	Overig	6,8	Nederland
PGGM Private Real Estate Fund	Overig	6,3	Nederland
Netherlands government 0% 15/01/2026	Overheden	4,7	Nederland
PGGM Infrastructure Fund	Overig	4,4	Nederland
Stadt Koeln	Overig	2,5	Duitsland
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	2,4	Frankrijk
BAR_ERX_OF20_VM	Overig	2,2	Verenigd Koninkrijk
Netherlands government 0% 15/01/2027	Overheden	2,1	Nederland
Land Rheinland-Pfalz	Overig	1,8	Duitsland
Stadt Leverkusen	Overig	1,4	Duitsland
Stadt Bonn	Overig	1,4	Duitsland
SACHSISCHE AUFBAUBANK - FOERDERBANK	Overig	1,0	Duitsland
Gemeente Amsterdam	Overig	0,9	Nederland
The Dutch State Treasury Agency	Overig	0,8	Nederland
Stadt Krefeld	Overig	0,8	Duitsland

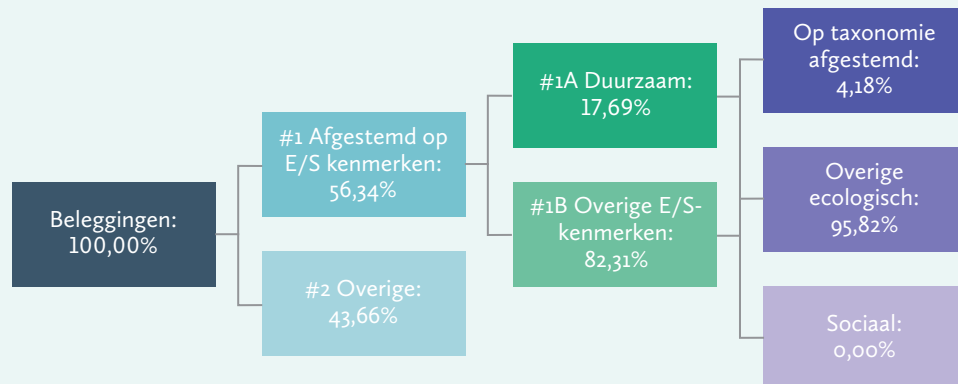
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 9,96% van de totale beleggingsportefeuille.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	28,5
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,7
Financiële diensten	1,6
Consumenten diensten	1,5
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	1,5
Kapitaalgoederen	1,3
Banken	1,2
Financiële instellingen	1,1
Software & Diensten	1,0
Overig	60,5

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 4,18% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 1,15% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,02% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging
- 0,00% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de **criteria uitgebreide** regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Bij het beoordelen van de Achmea IM green bonds, gaat de ESG-dienstverlener Achmea IM na in hoeverre deze voldoen aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor green bonds wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Voor het vaststellen van de percentages afstemming op de EU-taxonomie wordt voor aandelen / bedrijfsobligaties gekeken naar de beschikbare data van MSCI.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?**

Ja

In fossiel gas

In kernenergie

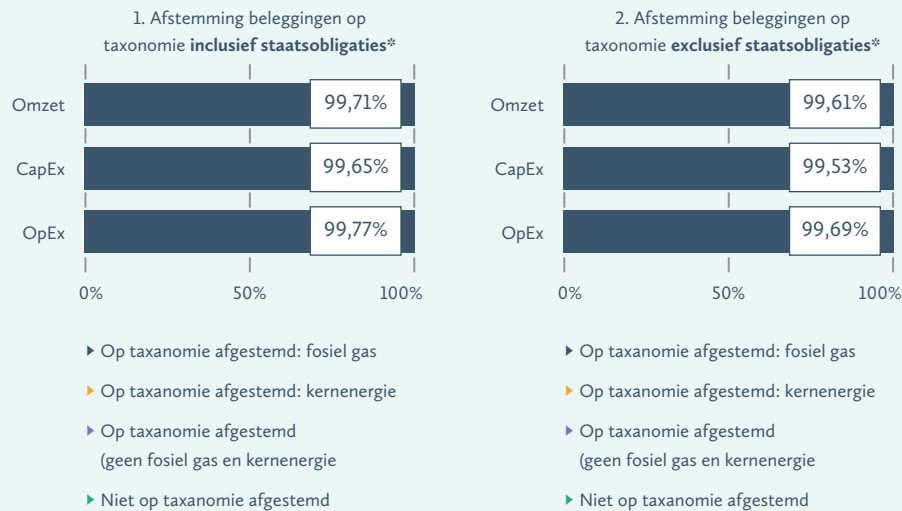

Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

**In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.*

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data over Taxonomy alignment voor green bonds van het Achmea IM universum:

Dit is gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk),
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of Opex voor overige duurzame beleggingen:

Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,17%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

In de voorgaande periode is nog niet gerapporteerd. Daarom kan hiervoor geen vergelijking gemaakt worden met de vorige periode.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd? ?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 95,82%.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld. Bonds worden afgekeurd indien de algemene strategie van het bedrijf inconsistent is met het uitgeven van een green bond, het milieuvoordeel discutabel is (niet conform CBI taxonomie) en niet alle te financieren activiteiten kwalificeren als 'duurzame belegging' conform SFDR. Daarnaast is data omtrent taxonomie alignment op dit moment nog beperkt beschikbaar.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in fondsen. Verschillende van die fondsen promoten wel degelijk E/S-kenmerken in de vorm van uitsluitingen, ESG-integratie of impactbeleggingen. Echter, over deze fondsen kan de ESG-dienstverlener momenteel geen E/S-kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	54,2
Overig	26,0
Alternatieve beleggingen	26,0
Derivaten	-6,1

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2024 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Uitsluiten: Het pensioenfonds belegt niet in ondernemingen en landen die in strijd handelen met het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds. De uitsluitingslijsten worden tweemaal per jaar herzien op basis van het actuele beleid en worden geïmplementeerd door de vermogensbeheerders. Er wordt continue gemonitord of de vermogensbeheerders zich aan de uitsluitingslijsten houden.

Engagement: Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatieve en thematische engagement. Het doel van normatieve engagement is om structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematische engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen: Het pensioenfonds heeft actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Voor meer informatie zie de mvb-documentatie op de [website](#).

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

SFDR-rapportage uitkeringsregeling

Periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming:	Pensioenregeling Stichting pensioenpensioenfonds voor Huisartsen - Defined Benefit	Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):	N.v.t.
------------------	--	---	--------

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging:
een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja
 ☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: %	☒ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken . Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 14,98% duurzame beleggingen
☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden	☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %	☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %	☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd .

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- **ESG-profiel:** De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille met een beter ESG-profiel dan dat van de marktbenchmark. Dit gebeurt aan de hand van een best-in-class beleid dat op ESG-maatwerk benchmarks is toegepast voor de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten en bedrijfsobligaties. Hierdoor wordt alleen belegd in de best presterende bedrijven op basis van hun ESG-ratings.
- **CO₂-reductie:** Het streven is om de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille steeds verder te verkleinen. Het uitgangspunt is de marktbenchmark per ultimo 2019 en ten opzichte van dat punt is een reductiepad bepaald van 7% per jaar. Hierdoor is de CO₂-voetafdruk van de portefeuille in 2030 ruim 50% lager dan die van de benchmark in 2019. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.
- **Uitsluitingsbeleid:** De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het mvb-beleid van het pensioenpensioenfonds: <https://www.huisartsenpensioen.nl/media/qumhwnwz1/mvb-beleid-2024.pdf>
 - ondernemingen die controversiële wapens produceren;
 - ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
 - producenten, toeleveranciers en verkopers van tabaksproducten;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de winning van kolen, teerzandolie, Arctische olie en -gas en schalie olie en -gas;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de elektriciteitsopwekking uit kolen;
 - landen die onderhevig zijn aan specifieke EU-sancties en landen die niet voldoen aan minimale standaarden op het vlak van mensenrechten, arbeidsrechten en anti-corruptie;
 - ondernemingen die voor meer dan 50% eigendom zijn van uitgesloten landen.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- **ESG-profiel:** Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. ESG-ratings op bedrijfsniveau worden gebruikt om een selectie te maken van de bedrijven die in de maatwerkbenchmarks voor aandelen en bedrijfsobligaties terecht komen. Omdat er door de vermogensbeheerders passief wordt belegd tegen deze maatwerkbenchmarks heeft de portefeuille een betere ESG-score dan de marktbenchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.
- **CO₂-voetafdruk:** De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgas-emissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2024 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 44,11 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling. Op basis van het mvb-beleid wordt een reductiepad bepaald voor de relevante liquide beleggingsmandaten. Op geaggregeerd niveau gold dat de portefeuille per ultimo 2024 onder de 73 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen moest blijven.

- **Uitsluitingsbeleid.** Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid.

Met het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. In 2024 hebben er zich geen breaches voorgedaan in de discretionair beheerde mandaten. Binnen de beleggingsfondsen kan exposure zijn geweest naar het uitsluitingenbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen.

Indicator	2024	2023	2022
ESG Profiel Portfolio (*)	7,17	7,02	6,84
Exposure naar normschenders (%)	0,00	0,00	0,00
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,00	0,00	0,00
Exposure naar controversiële wapens (%)	0,00	0,00	0,00
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	0,00	0,00	0,00
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	0,00	0,00	0,00
Gefinancierde broeikasgasemissie	44,11	43,35	47,66

(*) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan ESG-risico's als naar hoe deze risico's beheerst worden.

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

In de afgelopen jaren zijn er geen significante wijzigingen geweest. De volgende indicatoren zijn veranderd:

- Het ESG-profiel is verbeterd.
- De CO₂-voetafdruk is gestegen.
- Uitsluitingsbeleid: geen exposure naar uitsluitingscriteria.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverschaffing, heeft de Pensioenregeling geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. De Pensioenregeling heeft echter in de gegeven referentieperiode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen zijnde green bonds volgens het beoordelingskader van de ESG dienstverlener, hebben betrekking op:

- *Mitigatie van klimaatverandering.* Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatmitigatie. De Beheerder baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van het Fonds bedroeg over 2024 62381 ton.

In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In onze beoordeling van de uitgegeven green bond toetsen we in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-taxonomie.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en/of obligaties hebben betrekking op:

- *Mitigatie van klimaatverandering.* Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.
- *Adaptatie aan klimaatverandering.* Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregereerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatadaptatie. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investerings in bedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

We verwachten dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat we de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatadaptatie zorgvuldig kunnen meten.

Het pensioenfonds heeft geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen??***

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze pensioenregeling hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van doelinvesteringen in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de onder-nomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daar-mee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het [mvb-beleid](#) van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille.	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
BKG-Emissies scope 2	Monitoren en sturen van de Scope 2 BKG-emissies in de portefeuille.	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk (CO ₂ /EVIC)	ESG-integratie (best-in-class beleggen en CO ₂ -reductie).
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten.
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.) en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en anti-corruptie.	Uitsluiten.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2024

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds	Overig	8,9	Nederland
PGGM Private Real Estate Fund	Overig	8,2	Nederland
PGGM Infrastructure Fund	Overig	5,8	Nederland
ICS EUR ULTR SHRT-AGENCY ACC	Overig	5,6	Verenigd Koninkrijk
CCP_HSBC_LCH_VM	Overig	4,0	Nederland
Bundesrepub. Deutschland .5000% 15/02/2025	Overheden	1,9	Duitsland
France (govt of) 3.000% 25/05/2054	Overheden	1,7	Frankrijk
Netherlands Government Bond 5,5% 15/01/2028	Overheden	1,6	Nederland
Netherlands government 0% 15/07/2030	Overheden	1,5	Nederland
France (govt of) .5000% 25/06/2044	Overheden	1,1	Frankrijk
Netherlands Government .2500% 15/07/2025	Overheden	1,0	Nederland
France (govt of) 0% 25/05/2032	Overheden	0,8	Frankrijk
Republic of austria 3.150% 20/10/2053	Overheden	0,7	Oostenrijk
Republic of austria .5000% 20/02/2029	Overheden	0,7	Oostenrijk
KfW 2.625% 10-JAN-2034	Agentschappen	0,7	Duitsland

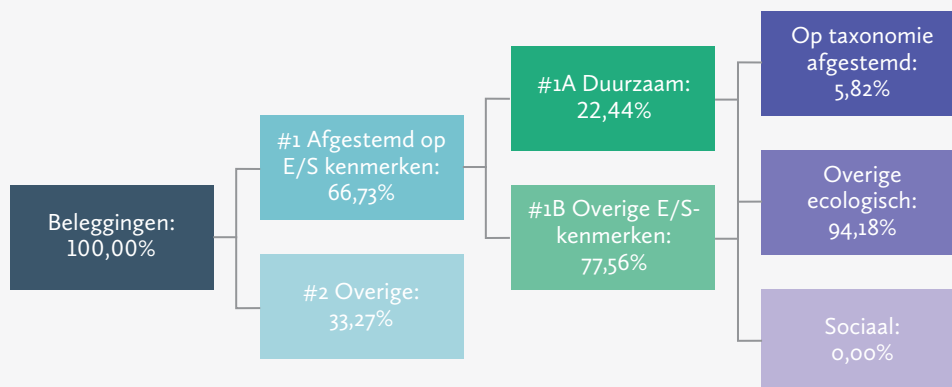
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 14,98% van de totale beleggingsportefeuille.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	27,7
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	2,2
Supranationalen	2,2
Financiële diensten	2,1
Consumenten diensten	2,0
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	1,9
Kapitaalgoederen	1,7
Banken	1,6
Financiële instellingen	1,6
Overig	57,0

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 5,82% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 1,00% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,02% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging
- 0,00% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de **criteria uitgebreide** regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Bij het beoordelen van de Achmea IM green bonds, gaat de ESG-dienstverlener Achmea IM na in hoeverre deze voldoen aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor green bonds wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Voor het vaststellen van de percentages afstemming op de EU-taxonomie wordt voor aandelen / bedrijfsobligaties gekeken naar de beschikbare data van MSCI.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?

☒

Ja

☐

In fossiel gas

☒

In kernenergie

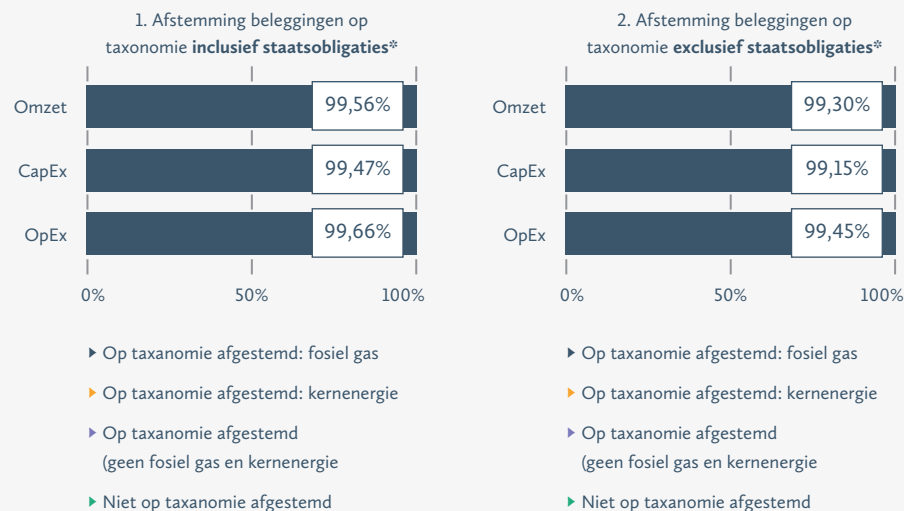
☐

Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

*In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data over Taxonomy alignment voor green bonds van het Achmea IM universum:

Dit is gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk),
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of Opex voor overige duurzame beleggingen:

Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,26%.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Ten opzichte van de voorgaande periode is dit percentage gedaald.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd? ?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 94,18%.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld. Bonds worden afgekeurd indien de algemene strategie van het bedrijf inconsistent is met het uitgeven van een green bond, het milieuvoordeel discutabel is (niet conform CBI taxonomie) en niet alle te financieren activiteiten kwalificeren als 'duurzame belegging' conform SFDR. Daarnaast is data omtrent taxonomie alignment op dit moment nog beperkt beschikbaar.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in fondsen. Verschillende van die fondsen promoten wel degelijk E/S-kenmerken in de vorm van uitsluitingen, ESG-integratie of impactbeleggingen. Echter, over deze fondsen kan de ESG-dienstverlener momenteel geen E/S-kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Alternatieve beleggingen	44,7
Overig	30,3
Liquiditeiten	26,1
Fondsen	16,7
Derivaten	-17,8

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2024 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Uitsluiten: Het pensioenfonds belegt niet in ondernemingen en landen die in strijd handelen met het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds. De uitsluitingslijsten worden tweemaal per jaar herzien op basis van het actuele beleid en worden geïmplementeerd door de vermogensbeheerders. Er wordt continue gemonitord of de vermogensbeheerders zich aan de uitsluitingslijsten houden.

Engagement: Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatieve en thematische engagement. Het doel van normatieve engagement is om structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematische engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen: Het pensioenfonds heeft actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Voor meer informatie zie de mvb-documentatie op de [website](#).

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

1. Balans per 31 december

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)
(x € 1 miljoen)

		2024	2023
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	10.534	10.543
Beleggingen voor risico deelnemers	(2)	829	495
Vorderingen en overlopende activa	(3)	4	5
Overige activa	(4)	56	52
		11.423	11.095
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(5)	2.315	2.494
(Technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	(6)	7.561	7.328
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(7)	829	495
Overige schulden en overlopende passiva	(8)	718	778
		11.423	11.095
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		2024	2023
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		127,6	131,9
Beleidsdekkingsgraad		132,6	140,4
Reële dekkingsgraad		105,1	109,6
Vereiste dekkingsgraad		114,8	114,1

2. Staat van baten en lasten

(x € 1 miljoen)

		2024	2023
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(9)	1	-
Premiebijdragen voor risico deelnemers	(10)	301	278
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(11)	476	648
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	(12)	48	22
		<u>826</u>	<u>948</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(13)	430	409
Pensioenuitvoeringskosten	(14)	10	9
Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	(15)		
Pensioenopbouw		18	15
Toeslagen		241	486
Rentetoevoeging		241	211
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-424	-403
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		-12	-11
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1	-1
Wijziging marktrente		88	237
Wijziging overige actuariële uitgangspunten		68	-
Resultaat op sterfte		4	-2
Resultaat op arbeidsongeschiktheid		3	-10
Resultaat op mutaties		7	8
		<u>233</u>	<u>530</u>
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(16)	334	257
Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers	(17)	-2	-11
		<u>1.005</u>	<u>1.194</u>
Saldo van baten en lasten		<u>-179</u>	<u>-246</u>
		<u>2024</u>	<u>2023</u>
Bestemming saldo van baten en lasten			
Mutatie bestemmingsreserve		<u>-179</u>	<u>-246</u>

3. Kasstroomoverzicht

(x € 1 miljoen)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	1	-
Ontvangen premiebijdragen voor risico deelnemers	301	278
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico deelnemers	3	10
Betaalde pensioenuitkeringen	-429	-408
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-12	-8
	-136	-128
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	4.110	5.592
Betaald inzake aankopen beleggingen	-3.936	-5.628
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-3	-
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-28	196
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-3	-5
	140	155
Mutatie liquide middelen	4	27
Samenstelling geldmiddelen		
	2024	2023
Liquide middelen per 1 januari	52	25
Mutatie liquide middelen	4	27
Liquide middelen per 31 december	56	52

4. Algemene toelichting

Inleiding

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen (hierna 'het fonds'), statutair gevestigd te Utrecht, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41177476.

Het doel van het fonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden in het geval van ouderdom en overlijden. Daarnaast verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de actuariële en bedrijfstechnische nota.

Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de verplichtgestelde beroepspensioenregeling voor huisartsen.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in miljoenen euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 19 juni 2025 de jaarrekening vastgesteld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf 'Schattingswijzigingen'.

Schattingswijzigingen

Prognosetafel en correctiefactoren sterftekansen

De actuariële grondslagen en veronderstellingen voor de berekening van de reële waarde van de pensioenverplichtingen worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer het vergelijk van veronderstellingen voor sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds.

In september 2024 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) de nieuwe Prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het bestuur heeft besloten de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds ultimo 2024 te baseren op deze tafel. Dit leidde tot een verlaging van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds van € 15 miljoen.

Ultimo 2024 zijn ook de correctiefactoren op de sterftekansen aangepast. Dit leidde tot een verhoging van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds van € 84 miljoen.

Deze resultaten (totaal: € 69 miljoen) zijn in de staat van baten en lasten opgenomen onder "wijziging overige actuariële uitgangspunten".

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan het fonds toekomen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel

- samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting - heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel

- samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting - heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die - gegeven de omstandigheden - als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in de periode waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of
- in de periode van herziening en toekomstige perioden, als de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2024	31-12-2023
Australische Dollar (AUD)	1,67	1,62
Brits Pond Sterling (GBP)	0,83	0,87
Canadese Dollar (CAD)	1,49	1,46
Hongkongse Dollar (HKD)	8,04	8,63
Japanse Yen (JPY)	162,74	155,73
US Dollar (USD)	1,04	1,10

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN**GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA****Beleggingen voor risico fonds****Algemeen**

Beleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, tenzij anders is aangegeven.

Derivaten zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

Participaties in beleggingsfondsen zijn gewaardeerd volgens de grondslagen voor de onderliggende beleggingen ("look through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen is aangesloten bij de hoofdcategorie.

(Reële) waardebepaling

Voor de meerderheid van de reële waardebepaling van beleggingen is gebruik gemaakt van genoteerde marktprijzen. Dit is het geval als beleggingen verhandeld worden aan een effectenbeurs. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van waarderingsmodellen en -technieken:

- Netto contante waarde (NCW-)berekeningen: de te ontvangen kasstromen zijn contant gemaakt op basis van de marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.
- Andere methode(n): Een waardering gebaseerd op de intrinsieke waarde uit op lokale grondslagen gebaseerde recente rapportages van fundmanagers en fund-to-fund managers, die uitgaan van reële waardebepaling. Hieronder vallen beursgenoteerde fondsen met een "Net Asset Value"-koers.

Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen.

Als de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten):

- Vorderingen en schulden uit beleggingen zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.
- Liquide middelen vermogensbeheer zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Het verschil met reële waarde is bij deze posten in het algemeen gering als gevolg van het korte termijn karakter. In de toelichting zijn deze posten opgenomen onder "genoteerde marktprijzen".

Vastgoedbeleggingen

- Indirect vastgoed:
 - Beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.

Aandelen

- Beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten zijn gewaardeerd tegen NCW-berekeningen.

Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum:

- Voor beursgenoteerde overige beleggingen is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde overige beleggingen is dit de intrinsieke waarde.

Collateral (onderpand) met een positieve waarde is opgenomen onder overige beleggingen.

Collateral met een negatieve waarde is onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Securities lending

Het fonds neemt deel aan securities lending, waarbij beleggingen voor een korte periode worden uitgeleend aan andere marktpartijen.

De uitgeleende beleggingen blijven op de balans van het fonds volgens de waarderingsgrondslagen van het fonds.

Alle baten en lasten zijn volgens het toerekenbeginsel over de looptijd van de desbetreffende transacties verantwoord en opgenomen in de rentebaten en -lasten in de staat van baten en lasten.

Het doel van het securities lending programma is om met een beperkt risico rendement toe te voegen aan de portefeuille.

Beleggingen voor risico deelnemers

Beleggingen voor risico deelnemers zijn middelen op rekeningen van deelnemers die zelf het beleggingsrisico dragen in het kader van de beschikbare premieregeling.

De waarderingsgrondslagen voor beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor beleggingen voor risico fonds.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves zijn bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en verplichtingen -inclusief de (technische) voorzieningen- volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De reserves zijn:

- Bestemmingsreserve: het voor voorwaardelijke toekomstige toeslagverlening en alle andere resultaten beschikbare vermogen.
- Solvabiliteitsreserve: een reserve voor het ondervangen van beleggings- en verzekeringsrisico's (vereist eigen vermogen). Deze reserve is gebaseerd op de door de wetgever vastgestelde standaardmethode.

(Technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is gewaardeerd op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen (reële waarde). Hierbij is het volgende van belang:

- Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de (toeslag)toezeggingen.
- De contante waarde is bepaald met behulp van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.
- Bij de berekening is uitgegaan van de op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.
- Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening opgenomen. Er is hierbij geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.
- Bij de berekening is rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor premievrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.
- Bij de bepaling van de actuariële grondslagen en veronderstellingen is uitgegaan van voor DNB acceptabele grondslagen, waarbij rekening is gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2024:

Rekenrente

De gemiddelde rekenrente per 31 december 2024: 2,2% (31 december 2023: 2,4%).

Overlevingstafels

De door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2024, startkolom 2025 (2023: Prognosetafel AG2022, startkolom 2024). Deze tafel is gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het fonds door gebruik te maken van een fondsspecifieke leeftijds- en geslachts-afhankelijke ervaringssterfte (2024: WTW Ervaringssterftemodel 2024; 2023: WTW Ervaringssterftemodel 2022).

Partnerfrequentie

- Voor het nabestaandenpensioen tot de pensioendatum is het onbepaalde partnersysteem gehanteerd.
- Voor pensioengerechtigden is rekening gehouden met de werkelijke burgerlijke staat en gereserveerd volgens het bepaalde partnersysteem.
- Voor alle deelnemers tot pensioenleeftijd is de partnerfrequentie 100%. Daarna loopt deze af met de sterftekansen van de partner volgens de geldende sterftegrondslagen.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de mannelijke deelnemer en 3 jaar ouder dan vrouwelijke deelnemer.

Leeftijdsbepaling

De leeftijdsbepaling gebeurt in maanden nauwkeurig.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De voorziening voor uitgesteld wezenpensioen is gelijk aan € 2 miljoen. Voor ingegaan wezenpensioen is voor wezen jonger dan 18 jaar verondersteld dat het pensioen wordt uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd. Voor ingegaan wezenpensioen is voor wezen van 18 jaar en ouder verondersteld dat het pensioen wordt uitgekeerd tot de 27-jarige leeftijd.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Er is een kostenopslag opgenomen van 2,8% van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds voor toekomstige administratie- en excassokosten. Hierbij is ook rekening gehouden met uitbetalingskosten voor uitkeringen van keuzeverzekeraars.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Deze bestaat uit enerzijds de contante waarde van verwachte toekomstige premies waarvoor de vrijstelling is verleend in verband met arbeidsongeschiktheid en anderzijds een voorziening ter dekking van ontstane, maar nog niet gemelde gevallen (IBNR).

IBNR-voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen

Voor de vaststelling van deze voorziening wordt uitgegaan van 50% de risicopremies van het afgelopen jaar exclusief de vergoeding voor administratiekosten.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de voorziening pensioenverplichting voor risico deelnemers is bepaald door de waardering van de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

- Actuele dekkingsgraad: $(\text{totale activa} - \text{schulden}) / (\text{technische}) \text{ voorzieningen voor risico pensioenfonds én risico deelnemers} * 100\%$.
- Beleidsdekkingsgraad: het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.
- Reële dekkingsgraad: de verhouding tussen de huidige beleidsdekkingsgraad enerzijds en de beleidsdekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig met prijsinflatie geïndexeerd kan worden anderzijds.
- Vereiste dekkingsgraad: de benodigde dekkingsgraad rekening houdend met de beleggingsrisico's op basis van het strategisch beleggingsbeleid en volgens de rekenregels van DNB.
- Minimaal vereiste dekkingsgraad: de dekkingsgraad rekening houdend met de minimaal benodigde buffer.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Dit zijn bijdragen met terugwerkende kracht van werkgever en deelnemers in het kader van de uitkeringsregeling.

Premiebijdragen voor risico deelnemers

Dit zijn bijdragen van werkgever en deelnemers in het kader van de beschikbare premieregeling.

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds en risico deelnemers

De beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds en risico deelnemers zijn op dezelfde wijze vastgesteld. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer zijn de externe en de daaraan toegerekende interne kosten opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds zijn de wijzigingen in de waarde van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds, onder meer door:

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken toegekend in het verslagjaar.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de baten en lasten van de in het verslagjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het verslagjaar opgerent met +3,439% (2023: +3,264%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2023.

Ottrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariel berekend en opgenomen in de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. De afname van de voorziening is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

In de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is een voorziening opgenomen voor de dekking van toekomstige administratie- en excassokosten. Een deel van deze voorziening valt vrij door het doen van uitkeringen en door het maken van kosten in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Hieronder is opgenomen de overgang in het verslagjaar op de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2024 en de aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico van deelnemers is bepaald door de mutatie in de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5. Toelichting op de balans

(x € 1 miljoen)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

	31-12-2024	31-12-2023
Vastgoedbeleggingen	900	917
Aandelen	2.139	1.716
Vastrentende waarden	6.117	6.545
Derivaten	131	167
Overige beleggingen	1.247	1.198
	<u>10.534</u>	<u>10.543</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen (2024: € 680 miljoen; 2023: € 730 miljoen).

Collateral (onderpand) met een negatieve waarde is onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen (2024: nihil; 2023: € 32 miljoen).

Het fonds belegt in modules en beleggingsfondsen. Met het oog op transparantie is de toelichting op beleggingen gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze modules en beleggingsfondsen ("look through").

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2024

	Stand per 1 januari 2024	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2024
Module Rendement	5.933	240	-201	-	458	6.430
Vastrentende waarden	3.960	1.556	-1.995	-92	-57	3.372
Derivaten	-586	60	-23	-	73	-476
Overige beleggingen	1.236	1.790	-1.865	39	8	1.208
Totaal	<u>10.543</u>	<u>3.646</u>	<u>-4.084</u>	<u>-53</u>	<u>482</u>	<u>10.534</u>

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2023

	Stand per 1 januari 2023	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waardemutaties	Stand per 31 december 2023
Module Rendement	5.746	297	-449	-	339	5.933
Vastrentende waarden	3.999	2.162	-1.669	-688	156	3.960
Derivaten	-796	100	-38	-	148	-586
Overige beleggingen	1.597	2.808	-3.431	252	10	1.236
Totaal	10.546	5.367	-5.587	-436	653	10.543

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend (-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van "look through" per 31 december 2024

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	900	2.139	2.717	-62	736	6.430
Vastrentende waarden	-	-	3.372	-	-	3.372
Derivaten	-	-	-	-476	-	-476
Overige beleggingen	-	-	28	669	511	1.208
Stand per 31 december 2024	900	2.139	6.117	131	1.247	10.534

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van "look through" per 31 december 2023

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	917	1.716	2.552	39	709	5.933
Vastrentende waarden	-	-	3.960	-	-	3.960
Derivaten	-	-	-	-586	-	-586
Overige beleggingen	-	-	33	714	489	1.236
Stand per 31 december 2023	917	1.716	6.545	167	1.198	10.543

Collateral (onderpand) met betrekking tot derivaten

Het fonds belegt in derivaten. Afhankelijk van de waarde van de derivaten wordt collateral (onderpand) ontvangen of verstrekt. Bij een positieve waarde van de derivaten wordt onderpand ontvangen, bij een negatieve waarde wordt onderpand verstrekt.

Ultimo 2024 is geen onderpand in liquiditeiten ontvangen door een positieve waardeontwikkeling van de derivaten (2023: € 31,8 miljoen). Ultimo 2024 is € 0,8 miljoen (2023: nihil) aan onderpand in (staats-)obligaties ontvangen. Het ontvangen onderpand in liquiditeiten staat op de balans, het ontvangen onderpand in (staats-)obligaties niet. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Ultimo 2024 is € 0,2 miljoen (2023: € 551,8 miljoen) aan onderpand in liquiditeiten verstrekt door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2024 is € 544,3 miljoen (2023: € 115,1 miljoen) aan onderpand in (staats-)obligaties verstrekt door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het verstrekte onderpand staat op de balans.

Securities lending

Het fonds stelt een deel van de beleggingen beschikbaar voor uitlening aan andere marktpartijen (securities lending). Het fonds behoudt het economisch eigendom. De uitgeleende beleggingen blijven op de balans van het fonds volgens de waarderingsgrondslagen van het fonds.

Reële waarde: waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290 van de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2024					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	900	900
Aandelen	2.139	-	-	-	2.139
Vastrentende waarden	4.932	-	-	1.185	6.117
Derivaten	-	-	131	-	131
Overige beleggingen	526	-	-	721	1.247
Totaal	7.597	-	131	2.806	10.534
	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2023					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	917	917
Aandelen	1.715	-	-	1	1.716
Vastrentende waarden	5.361	-	-	1.184	6.545
Derivaten	-	-	167	-	167
Overige beleggingen	534	-	-	664	1.198
Totaal	7.610	-	167	2.766	10.543

Beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer zijn opgenomen onder "genoteerde marktprijzen".

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	900	917

Per balansdatum zijn geen vastgoedbeleggingen uitgeleend.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	2.139	1.715
Private equity aandelen	-	1
	<u>2.139</u>	<u>1.716</u>

Ultimo 2024 is een bedrag van € 62,3 miljoen (2023: € 166,9 miljoen) aan aandelen uitgeleend. Voor het risico van niet-teruglevering zijn zekerheden in diverse beleggingscategorieën ontvangen tot een bedrag van € 65,2 miljoen (2023: € 173,2 miljoen).

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties	2.890	3.377
Bedrijfsobligaties	1.199	866
Hypotheken	866	877
Beleggingsfondsen	775	946
Liquideitsfondsen	381	472
Liquide middelen vermogensbeheer	1	2
Overige	5	5
	<u>6.117</u>	<u>6.545</u>

Ultimo 2024 is een bedrag van € 246,8 miljoen (2023: € 265,4 miljoen) aan obligaties uitgeleend. Voor het risico van niet-terug-levering zijn zekerheden in diverse beleggingscategorieën ontvangen tot een bedrag van € 255,0 miljoen (2023: € 272,3 miljoen).

Derivaten

De derivaten zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Valutaderivaten	-	39
Rentederivaten	131	128
	<u>131</u>	<u>167</u>

Het fonds gebruikt uitsluitend derivaten voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, moeten zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) bevinden. Het fonds gebruikt derivaten vooral om het valutarisico en het renterisico af te dekken.

Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met partijen met een hoge kredietwaardigheid. Bovendien wordt zoveel mogelijk gewerkt met onderpand.

Het fonds maakt gebruik van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot de verkoop van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Met valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Met renteswaps wordt de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloed.

De derivatenposities per 31 december 2024:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten (forwards)	2.120	-	-62
Rentederivaten (renteswaps)	2.737	131	-618
Futures	1	-	-
		<u>131</u>	<u>-680</u>

De derivatenposities per 31 december 2023:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten (forwards)	1.919	39	-
Rentederivaten (renteswaps)	2.940	128	-730
Futures	-1	-	-
		<u>167</u>	<u>-730</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Infrastructuurfondsen	603	569
Mixfondsen	90	73
Cash collateral	544	552
Beleggingsdebiteuren	10	4
	<u>1.247</u>	<u>1.198</u>

Collateral met een negatieve waarde is onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

2. Beleggingen voor risico deelnemers

	31-12-2024	31-12-2023
Vastgoedbeleggingen	114	79
Aandelen	272	149
Vastrentende waarden	355	224
Derivaten	-1	3
Overige beleggingen	89	40
	<u>829</u>	<u>495</u>

Het fonds belegt in modules en beleggingsfondsen. Met het oog op transparantie is de toelichting op beleggingen gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze modules en beleggingsfondsen ("look through").

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2024

	Stand per 1 januari 2024	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2024
Module Rendement	513	280	-23	-	47	817
Vastrentende waarden	3	4	-3	-	-	4
Derivaten	-	6	-	-	1	7
Overige beleggingen	-21	-	-	22	-	1
Totaal	<u>495</u>	<u>290</u>	<u>-26</u>	<u>22</u>	<u>48</u>	<u>829</u>

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2023

	Stand per 1 januari 2023	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde-mutaties	Stand per 31 december 2023
Module Rendement	238	258	-5	-	22	513
Vastrentende waarden	-	3	-	-	-	3
Overige beleggingen	-	-	-	-21	-	-21
Totaal	<u>238</u>	<u>261</u>	<u>-5</u>	<u>-21</u>	<u>22</u>	<u>495</u>

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van "look through" per 31 december 2024

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	114	272	345	-8	94	817
Vastrentende waarden	-	-	10	-	-	10
Derivaten	-	-	-	7	-	7
Overige beleggingen	-	-	-	-	-5	-5
Stand per 31 december 2024	<u>114</u>	<u>272</u>	<u>355</u>	<u>-1</u>	<u>89</u>	<u>829</u>

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van "look through" per 31 december 2023

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	79	149	221	3	61	513
Vastrentende waarden	-	-	3	-	-	3
Overige beleggingen	-	-	-	-	-21	-21
Stand per 31 december 2023	79	149	224	3	40	495

Reële waarde: waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290 van de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2024					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	114	114
Aandelen	272	-	-	-	272
Vastrentende waarden	200	-	-	155	355
Derivaten	-	-	-1	-	-1
Overige beleggingen	-3	-	-	92	89
Totaal	469	-	-1	361	829

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2023					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	79	79
Aandelen	149	-	-	-	149
Vastrentende waarden	119	-	-	105	224
Derivaten	-	-	3	-	3
Overige beleggingen	-17	-	-	57	40
Totaal	251	-	3	241	495

Beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer zijn opgenomen onder "genoteerde marktprijzen".

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	114	79

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	272	149

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties	63	43
Bedrijfsobligaties	131	75
Hypotheken	110	76
Beleggingsfondsen	50	29
Overige	1	1
	355	224

Ultimo 2024 zijn liquiditeitsfondsen opgenomen onder vastrentende waarden (ultimo 2023: onder overige beleggingen).

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2024:

Type contract	Contractomvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva	Waarde per saldo
Interest rate swaps	17	7	-	7
Futures	1	-	-	-
Valutaderivaten (forwards)	269	-8	-	-8
		-1	-	-1

De derivatenposities per 31 december 2023:

Type contract	Contract omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva	Waarde per saldo
Valutaderivaten (forwards)	166	3	-	3

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Infrastructuurfondsen	76	49
Mixfondsen	12	6
Liquiditeitsfondsen	-	6
Beleggingsdebiteuren	24	-
Beleggingscrediteuren	-23	-21
	89	40

Ultimo 2024 zijn liquiditeitsfondsen opgenomen onder vastrentende waarden (ultimo 2023: onder overige beleggingen).

Uit het Collectief Variabel Pensioen (CVP) is € 11 duizend onttrokken voor dekking van kosten van het fonds.

3. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2024	31-12-2023
Vorderingen op deelnemers	4	4
Vordering uit hoofde van waardeoverdrachten	-	1
	<u>4</u>	<u>5</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Overige activa

	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	<u>56</u>	<u>52</u>

Onder liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en onmiddellijk opeisbare banktegoeden.

Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA**5. Stichtingskapitaal en reserves****Mutatieoverzicht eigen vermogen**

	Bestemmings- reserve	Solvabiliteits- reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2024	1.391	1.103	2.494
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-179	-	-179
Wijziging solvabiliteitsreserve	-141	141	-
Stand per 31 december 2024	1.071	1.244	2.315
	Bestemmings- reserve	Solvabiliteits- reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2023	1.790	950	2.740
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-246	-	-246
Wijziging solvabiliteitsreserve	-153	153	-
Stand per 31 december 2023	1.391	1.103	2.494
	31-12-2024	31-12-2023	
	In %	In %	

Solvabiliteit

Pensioenvermogen	10.705	127,6	10.317	131,9
Af: (technische) voorzieningen	8.390	100,0	7.823	100,0
Eigen vermogen	2.315	27,6	2.494	31,9
Af: vereist eigen vermogen	1.244	14,8	1.103	14,1
Vrij vermogen	1.071	12,8	1.391	17,8
Minimaal vereist eigen vermogen	352	4,2	335	4,3
Actuele dekkingsgraad		127,6		131,9
Beleidsdekkingsgraad		132,6		140,4
Reële dekkingsgraad		105,1		109,6

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting in de paragraaf "Risicobeheer en derivaten".

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2024	2023
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	131,9	138,9
Premie	-0,9	-1,1
Uitkeringen	1,7	2,3
Toeslagverlening	-3,9	-9,0
Verandering van de rentetermijnstructuur	-1,5	-4,5
Rendement op beleggingen	1,4	5,2
Overige oorzaken	-1,1	0,1
Dekkingsgraad per 31 december	127,6	131,9

De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB uitgedrukt ten opzichte van dekkingsgraad aan het begin van het verslagjaar. Dit zorgt ervoor dat de optelling van de dekkingsgraad aan het begin van het verslagjaar plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de dekkingsgraad aan het eind van het verslagjaar. Het verschil zijn de kruiseffecten, opgenomen onder "overige oorzaken".

Reële dekkingsgraad

De wettelijk voorgeschreven waarde van de reële dekkingsgraad is de verhouding tussen de huidige beleidsdekkingsgraad enerzijds en de beleidsdekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig met prijsinflatie geïndexeerd kan worden anderzijds.

6. (Technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

Mutatieoverzicht (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	Voorziening pensioen- verplichtingen
Stand per 1 januari 2024	7.328
Mutatie	233
Stand per 31 december 2024	7.561
	Voorziening pensioen- verplichtingen
Stand per 1 januari 2023	6.798
Mutatie	530
Stand per 31 december 2023	7.328

Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	2024	2023
Pensioenopbouw	18	15
Toeslagen	241	486
Rentetoevoeging	241	211
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-424	-403
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-12	-11
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1	-1
Wijziging marktrente	88	237
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	68	-
Resultaat op sterfte	4	-2
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	3	-10
Resultaat op mutaties	7	8
	<u>233</u>	<u>530</u>

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds in de staat van baten en lasten.

Specificatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2024	31-12-2023
Deelnemers	2	2
Gewezen deelnemers	2.434	2.360
Pensioentrekkenden	5.040	4.892
Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen	2	2
Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten	15	15
Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten	62	51
IBNR-voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen	6	6
	<u>7.561</u>	<u>7.328</u>

Naar hun aard hebben de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling was tot en met 2021 een uitkeringsregeling in de vorm van vaste bedragen.

Per 2022 is de pensioenregeling gewijzigd in een premieregeling. De aanspraken die tot en met 2021 zijn opgebouwd in de uitkeringsregeling blijven in stand.

Vanaf 58-jarige leeftijd of op pensioendatum kunnen deelnemers kiezen voor een stabiele uitkering (Collectief Stabiel Pensioen (CSP)) of een variabele uitkering (Collectief Variabel Pensioen (CVP)).

Op 58-jarige leeftijd maken de deelnemers een definitieve keuze voor CSP of een voorlopige keuze voor CVP.

Bij de keuze voor CSP wordt vanaf 58-jarige leeftijd elk jaar een deel van het pensioenkapitaal omgezet in een stabiel pensioen, de rest wordt doorbelegd. Op 68-jarige leeftijd is het gehele pensioenkapitaal omgezet in een stabiel pensioen.

Bij de keuze voor CVP wordt het gehele pensioenkapitaal omgezet in een variabel pensioen en wordt doorbelegd. Alleen op pensioendatum kan de keuze nog worden aangepast.

Toeslagverlening

De uitkeringsregeling van het fonds heeft een voorwaardelijke toeslagverlening. De toeslag is maximaal de loonontwikkeling plus 2,25% per jaar.

De premieregeling die vanaf 2022 geldt, heeft geen toeslagambitie meer.

De toeslag is voorwaardelijk en afhankelijk van de middelen van het fonds.

Per 1 januari 2025 is een voorwaardelijke toeslag verleend van 3,13% (per 1 januari 2024: 6,70%). De toeslag per 1 januari 2025 is in de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds per 31 december 2024 opgenomen, omdat hierover in 2024 is besloten.

7. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2024	2023
Stand per 1 januari	495	238
Premies en stortingen	295	241
Uitkeringen en onttrekkingen	-9	-6
Beleggingsresultaten	48	22
Stand per 31 december	829	495

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

2024	Voorziening pensioen- verplichtingen voor risico deelnemers, excl. CVP	CVP	Totaal
Stand per 1 januari	495	-	495
Pensioenopbouw	243	21	264
Rentetoevoeging	67	1	68
Toevoeging voor pensioenuitvoeringskosten	8	-	8
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	2	-	2
Resultaat op sterfte	-1	-	-1
Resultaat op mutaties	-7	-	-7
Stand per 31 december	807	22	829

In 2023 bood het fonds alleen CSP aan en hadden deelnemers bij pensionering het recht om met het opgebouwde kapitaal een variabel pensioen in te kopen bij een andere aanbieder. Vanaf 2024 biedt het fonds ook CVP aan en kan het kapitaal bij keuze voor een variabele uitkering worden aangewend voor een variabel pensioen bij het fonds.

8. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2024	31-12-2023
Derivaten met een negatieve waarde	680	730
Ontvangen collateral	-	32
Uitkeringen	12	11
Overige schulden	26	5
	<u>718</u>	<u>778</u>

Ultimo 2024 is onder overige schulden een nog te verwerken sterfteresultaat over voorgaande jaren opgenomen van € 242 duizend. Onder overige schulden is ook de opdracht voor aankoop beleggingen risico deelnemers ultimo 2024 van € 23,3 miljoen opgenomen, die begin 2025 wordt gestort.

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten**Solvabiliteitsrisico**

Het doel van het fonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden, nabestaanden en arbeidsongeschikte deelnemers. Om dit doel te realiseren streeft het fonds naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen. Het fonds wordt hierbij geconfronteerd met risico's.

Het belangrijkste risico is het solvabiliteitsrisico. Dit is het risico dat het fonds niet over voldoende vermogen beschikt voor dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van algemeen geldende normen en specifieke door DNB opgelegde normen. Als de solvabiliteit zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte is voor toeslagverlening. In het uiterste geval moet het fonds de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten verminderen.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat het fonds over meer vermogen beschikt dan vereist.

	31-12-2024	31-12-2023
Het overschot op FTK-grondslagen is als volgt:		
(Technische) voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico fonds en risico deelnemers	8.390	7.823
Buffers:		
S1 Renterisico	185	129
S2 Risico zakelijke waarden	953	854
S3 Valutarisico	239	202
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	275	260
S6 Verzekeringstechnisch risico	162	156
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	53	12
Diversificatie effect	-623	-510
Totaal S (vereiste buffers)	<u>1.244</u>	<u>1.103</u>
Vereist vermogen (artikel 127 Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb))	9.634	8.926
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	<u>10.705</u>	<u>10.317</u>
Overschot	<u>1.071</u>	<u>1.391</u>

Het fonds heeft voor de afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt voor het beheersen van risico's over een aantal beleidsinstrumenten:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid

De keuze en het toepassen hiervan doet het fonds na uitvoerige analyses van te verwachten ontwikkelingen van de pensioenverplichtingen en de financiële markten, onder meer door ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van pensioenverplichtingen en verschillende beleggingsstrategieën, en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

Het bestuur gebruikt de uitkomsten van deze analyses voor de jaarlijks vast te stellen beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid worden derivaten gebruikt. De beleggingsrichtlijnen zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-)risico's.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren zijn bijvoorbeeld marktprijzen van aandelen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) en rentes (renterisico).

De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst volgens de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille gevoelig is voor het rente, prijs en valutarisico is hierna toegelicht. Vervolgens zijn de overige risico's toegelicht.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten met duration. Duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. Duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor rentebewegingen weer.

	31-12-2024		31-12-2023	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	6.117	6,5	6.545	7,0
Vastrentende waarden (na derivaten)	6.117	13,5	6.545	13,8
Totaal beleggingen	10.534	7,9	10.543	8,5
(Technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	7.561	13,0	7.328	12,9

De duration van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds van 13,0 (2023: 12,9) geeft een indicatie van de rentegevoeligheid van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. Bij een zeer kleine verschuiving van de rente kan het effect benaderd worden door 13,0 maal de verschuiving. Bij grotere verschuivingen wijken de effecten hiervan af.

Ultimo 2024 is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen ("durationmismatch"). Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling stijgt de waarde van de beleggingen minder snel dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het fonds dekt het renterisico van de pensioenverplichtingen gedeeltelijk af door middel van obligaties en rentederivaten. De kasstromen van de verplichtingen (en de rentehedge) worden afhankelijk van hun looptijd gewogen gegroepeerd in negen looptijdsegmenten: 5 jaar, 7 jaar, 10 jaar, 15 jaar, 20 jaar, 25 jaar, 30 jaar, 40 jaar en 50 jaar. De hoogte van de rente-afdekking van het fonds wordt met een staffel vastgesteld. Hierbij geldt dat bij een stijgende dekkingsgraad de afdekking wordt verhoogd. Ultimo 2024 werd door het fonds 68% (2023: 78%) van het renterisico strategisch afgedekt.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd op basis van "look through" is als volgt:

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	2.320	37,9	2.335	35,7
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	1.241	20,3	1.441	22,0
Resterende looptijd > 5 jaar	2.556	41,8	2.769	42,3
	<u>6.117</u>	<u>100,0</u>	<u>6.545</u>	<u>100,0</u>

S2 en S4 Prijsrisico

Het prijsrisico is het risico van waardewijzigingen door prijsontwikkelingen, veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde (waardewijzigingen direct in het saldo van baten en lasten verwerkt), zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar sector op basis van "look through":				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	<u>900</u>	<u>100,0</u>	<u>917</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio op basis van "look through":				
Europa	80	8,9	80	8,7
Noord-Amerika	11	1,2	14	1,5
Wereldwijd	<u>809</u>	<u>89,9</u>	<u>823</u>	<u>89,8</u>
	<u>900</u>	<u>100,0</u>	<u>917</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector op basis van "look through":				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	411	19,2	309	18,0
Industrie	290	13,5	193	11,2
Handel	360	16,8	303	17,7
Energie	36	1,7	48	2,8
Technologie	400	18,7	289	16,8
Gezondheidszorg	299	14,0	223	13,0
Telecommunicatie	153	7,2	143	8,3
Basismaterialen	89	4,2	104	6,1
Nutsbedrijven	37	1,7	39	2,3
Overige	64	3,0	65	3,8
	2.139	100,0	1.716	100,0
	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio op basis van "look through":				
Europa	432	20,2	286	16,7
Noord-Amerika	1.126	52,6	888	51,6
Azië-Pacific	193	9,0	180	10,5
Australazië	38	1,8	30	1,8
Emerging Markets	350	16,4	331	19,3
Wereldwijd	-	-	1	0,1
	2.139	100,0	1.716	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van de vreemde valuta ten opzichte van de euro daalt. Dit geldt voor beleggingen met een prijs niet in euro's. Dit valutarisico kan worden afgedekt door valutaderivaten. Het strategisch beleid van het fonds is erop gericht de valutapositities in de belangrijkste valuta's af te dekken, namelijk het Brits Pond Sterling (GBP), de Canadese Dollar (CAD), de Hongkongse Dollar (HKD), de Japanse Yen (JPY) en de US Dollar (USD).

Het totaalbedrag van de beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd, bedraagt ultimo 2024 30,8% (2023: 27,2%), waarvan 70,7% (2023: 61,5%) afgedekt naar de euro.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten op basis van "look through":

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2024	Nettopositie na afdekking 2023
US Dollar (USD)	1.872	-1.850	22	214
Brits Pond Sterling (GBP)	100	-210	-110	-80
Japanse Yen (JPY)	122	-106	16	11
Canadese Dollar (CAD)	55	-55	-	2
Hongkongse Dollar (HKD)	117	-74	43	34
Overige valuta's	980	-	980	925
	<u>3.246</u>	<u>-2.295</u>	<u>951</u>	<u>1.106</u>

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen door faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Voorbeelden zijn partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit is het risico dat partijen, waarmee het fonds transacties is aangegaan, niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing van het kredietrisico vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen:

- Met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds.
- Het vragen van extra zekerheden zoals onderpand, e.d. bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten.
- Het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen.

Ter afdekking van het settlementrisico wordt alleen belegd in markten met een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied.

Met betrekking tot OTC-derivaten wordt alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector op basis van "look through":				
Nederlandse overheidsinstellingen	666	10,9	751	11,5
Buitenlandse overheidsinstellingen	2.389	39,1	2.626	40,1
Financiële instellingen	1.155	18,9	1.104	16,9
Handel	244	4,0	213	3,3
Basismaterialen	54	0,9	43	0,7
Industrie	103	1,7	84	1,3
Energie	53	0,9	51	0,8
Nutsbedrijven	85	1,4	58	0,9
Technologie	64	1,1	61	0,9
Gezondheidszorg	111	1,8	94	1,4
Telecommunicatie	68	1,1	49	0,8
Overige (m.n. liquiditeitsfondsen en liquide middelen vermogensbeheer)	1.125	18,2	1.411	21,4
	<u>6.117</u>	<u>100,0</u>	<u>6.545</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar markt op basis van "look through":				
Mature markets	5.230	85,5	5.564	85,0
Emerging markets	504	8,2	508	7,8
Overige (m.n. liquiditeitsfondsen en liquide middelen vermogensbeheer)	383	6,3	473	7,2
	<u>6.117</u>	<u>100,0</u>	<u>6.545</u>	<u>100,0</u>

De kredietwaardigheid van debiteuren van de vastrentende portefeuille op basis van "look through" is in het volgende overzicht weergegeven:

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
AAA	1.557	25,5	1.745	26,7
AA	1.949	31,9	2.069	31,6
A	359	5,9	327	5,0
BBB	605	9,9	513	7,8
Lager dan BBB	504	8,2	472	7,2
Geen rating (m.n. liquiditeitsfondsen en liquide middelen vermogensbeheer)	1.143	18,6	1.419	21,7
	<u>6.117</u>	<u>100,0</u>	<u>6.545</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn het langlevens-, overlijdens-, arbeidsongeschiktheids- en toeslagrisico.

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld bij de bepaling van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. De opbouw van het pensioenvermogen volstaat dan niet voor de uitkering van de pensioenverplichtingen.

Door toepassing van Prognosetafel AG2024 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico is uitgedrukt in risicokapitalen.

De risico's verbonden aan overlijden voor de pensioendatum (vooroverlijden) zijn niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico is het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadevoorziening). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

De risico's verbonden aan premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zijn niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico is het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan haar verplichtingen voldoen. Het gaat hierbij dus om de kortere termijn, bij de overige risico's vooral de langere termijn (solvabiliteit).

Het fonds monitort de verhouding tussen de liquiditeitsbehoefte en de beschikbare liquiditeit in een sterk negatief stressscenario. Het fonds heeft voldoende mogelijkheden om de liquiditeitspositie te vergroten. Hierdoor is het fonds in staat om op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen, ook in tijden van stress.

S8 Concentratierisico

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Als aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Grote posten zijn een vorm van concentratierisico. Een grote post is een post die meer dan 2% van het balanstotaal is. Om dit te bepalen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur (land of tegenpartij) worden gesommeerd.

De grote posten zijn in het volgende overzicht weergegeven:

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
PGGM Private Real Estate Fund (Vastgoedbeleggingen)	809	7,1	823	7,4
Duitse staat (Vastrentende waarden)	568	5,0	793	7,2
Franse staat (Vastrentende waarden)	589	5,2	653	5,9
Nederlandse staat (Vastrentende waarden)	645	5,5	742	6,5
Oostenrijkse staat (Vastrentende waarden)	268	2,4	261	2,4
Barings Global Loan Strategy Fund 2 (Vastrentende waarden)	319	2,8	307	2,8
BlackRock ICS Euro Ultra Short Bond Fund (Vastrentende waarden)	455	4,0	639	5,8
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds (Vastrentende waarden)	866	7,6	877	7,9
BlackRock Institutional Euro Liquidity Fund (Overige beleggingen)	354	3,1	450	4,1
Blackrock Global Investors (Overige beleggingen)	272	2,4	-	-
PGGM Infrastructure Fund (Overige beleggingen)	597	5,2	562	5,1
	<u>5.742</u>	<u>50,3</u>	<u>6.107</u>	<u>55,1</u>

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden beheerst door hoge kwaliteitseisen te stellen aan de bij de uitvoering betrokken organisaties op het gebied van interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management B.V. Met Achmea Investment Management is een overeenkomst en een service level agreement (SLA) afgesloten.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V. Met Achmea Pensioenservices is een overeenkomst en een SLA afgesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van uitvoering van de vermogensbeheerder en pensioenuitvoerder met performancerapportages (alleen vermogensbeheerder), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE-rapportages).

Omdat hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's, zijn hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico is het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Het fonds heeft geen verbonden partijen.

Transacties met bestuurders

De beloning van bestuurders is toegelicht bij de pensioenuitvoeringskosten (zie "6. Toelichting op de staat van baten en lasten"). Er zijn geen leningen verstrekt aan en er zijn geen vorderingen op (voormalige) bestuurders. Drie niet-uitvoerende bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een pensioenbeheerovereenkomst afgesloten met Achmea Pensioenservices N.V. Deze overeenkomst eindigt per 31 december 2026. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt circa € 5,5 miljoen. Het fonds huurt kantoorruimte aan de Hoofdstraat 256 in Driebergen. Het huurcontract is afgesloten tot 1 maart 2027. De huurverplichting ultimo 2024 bedraagt circa € 0,4 miljoen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Al geruime tijd is er onduidelijkheid over de btw-behandeling voor de diensten verleend aan pensioenfondsen. Het gaat daarbij zowel om pensioenbeheer, bestuursondersteunende- en beleidsadviserende diensten als vermogensbeheerdiensten die het pensioenfonds inkoopt. Sinds in 1 januari 2016 is het fonds niet langer vrijgesteld van btw en wordt btw in rekening gebracht op alle door het fonds uitbestede diensten. De Nederlandse overheid vindt dat pensioenfondsen niet voldoen aan de criteria voor btw-vrijstelling als genoemd in het zogenoemde ATP-arrest van het Europese Hof van Justitie van 13 maart 2014. In andere Europese landen worden pensioenfondsen wel vrijgesteld van btw. De financiële voordelen van btw-vrijstelling zijn voor het fonds aanzienlijk. Het fonds heeft bezwaar gemaakt tegen de btw-heffing en heeft de Belastingdienst gevraagd om een vrijstelling geven op grond van criteria genoemd in het ATP-arrest. In 2021 heeft de Belastingdienst deze vrijstelling geweigerd, waarna het fonds een procedure is gestart bij de rechtbank Gelderland. Ook andere pensioenfondsen zijn een procedure gestart in verband met de btw-vrijstelling. In die zaken zijn door de rechter zogenoemde prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Daarom is de procedure die het fonds is gestart eerst aangehouden. De prejudiciële vragen zijn door het Europese Hof van Justitie beantwoord op 5 september 2024. De criteria voor btw-vrijstelling zijn hiermee iets duidelijker, maar het is nog altijd niet met zekerheid te zeggen wat de uitkomst van de procedure zal zijn. De procedure van het fonds wordt nog altijd aangehouden. De verwachting is dat de rechtbank Gelderland eerst in de loop van 2025 uitspraak zal doen in de zaken van de pensioenfondsen waarvoor de prejudiciële vragen aan het Europese Hof van Justitie zijn gesteld.

Verstekte zekerheden en garanties

Ten behoeve van Hans Achterberg Verhuur BV is voor 2025 een bankgarantie afgegeven voor € 41.379.

Onderpand met betrekking tot derivaten

Ultimo 2024 is geen onderpand in liquiditeiten ontvangen door een positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2024 is € 0,8 miljoen aan onderpand in (staats-)obligaties ontvangen. Het ontvangen onderpand in liquiditeiten staat op de balans, het ontvangen onderpand in (staats-)obligaties niet. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking. Ultimo 2024 is € 0,2 miljoen aan onderpand in liquiditeiten verstrekt door een negatieve waarde-ontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2024 is € 544,3 miljoen aan onderpand in (staats-)obligaties verstrekt door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het verstrekte onderpand staat op de balans.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per ultimo 2024 dan op grond van dit jaarrapport kan worden verkregen.

6. Toelichting op de staat van baten en lasten

(x € 1 miljoen)

9. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2024	2023
Premiebijdragen	1	-

10. Premiebijdragen voor risico deelnemers

	2024	2023
Premiebijdragen voor risico deelnemers	301	278

Van de premiebijdragen (feitelijke premie) over 2024 van € 301 miljoen wordt -na volledige betaling- € 265 miljoen als kapitaal ingelegd. De overige € 36 miljoen bestaat uit € 25 miljoen risicopremies, € 3 miljoen solvabiliteitsopslag en € 8 miljoen opslag voor (toekomstige) uitvoeringskosten.

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) zijn als volgt:

	2024	2023
Zuiver kostendekkende premie	293	269
Gedempte kostendekkende premie	294	270
Feitelijke premie	301	278

De feitelijke premie is hoger dan de zuiver kostendekkende premie en de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de zuiver kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Spaarpremie*	265	244
Risicopremie	17	15
Opslag voor uitvoeringskosten	6	5
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	5	5
	293	269

Op grond van artikel 123, lid 2 Wvb mag de kostendekkende premie worden gedempt. Het fonds maakt gebruik van deze mogelijkheid om de premie te dempen op basis van een voortschrijdend gemiddelde van de rente.

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Spaarpremie*	265	244
Risicopremie	18	16
Opslag voor uitvoeringskosten	6	5
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	5	5
	294	270

* Spaarpremie betreft het ingelegd kapitaal.

11. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	46	-57	-1	-12
Derivaten	-72	73	-	1
Overige beleggingen	23	466	-	489
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-2	-2
	<u>-3</u>	<u>482</u>	<u>-3</u>	<u>476</u>
2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	39	156	-2	193
Derivaten	-65	148	-	83
Overige beleggingen	26	349	-	375
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-3	-3
	<u>-</u>	<u>653</u>	<u>-5</u>	<u>648</u>

De kosten van vermogensbeheer zijn de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct in rekening zijn gebracht.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren.

Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2024 € 6,7 miljoen (2023: € 3,5 miljoen).

De beleggingsresultaten op basis van "look through" zijn als volgt gespecificeerd:

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	25	-	25
Aandelen	41	294	-1	334
Vastrentende waarden	119	38	-3	154
Derivaten	-72	-61	-	-133
Overige beleggingen	24	76	-2	98
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-2	-2
	<u>112</u>	<u>372</u>	<u>-8</u>	<u>476</u>

2023	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	-90	-	-90
Aandelen	40	223	-1	262
Vastrentende waarden	105	264	-3	366
Derivaten	-66	165	-	99
Overige beleggingen	28	-12	-2	14
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-3	-3
	<u>107</u>	<u>550</u>	<u>-9</u>	<u>648</u>

12. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

2024	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Derivaten	-	1	-	1
Overige beleggingen	-	47	-	47
	<u>-</u>	<u>48</u>	<u>-</u>	<u>48</u>
2023	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Overige beleggingen	-	22	-	22

De beleggingsresultaten op basis van "look through" zijn als volgt gespecificeerd:

2024	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	3	-	3
Aandelen	4	29	-	33
Vastrentende waarden	8	11	-	19
Derivaten	-	-14	-	-14
Overige beleggingen	-	7	-	7
	<u>12</u>	<u>36</u>	<u>-</u>	<u>48</u>

2023	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	-15	-	-15
Aandelen	2	14	-	16
Vastrentende waarden	4	8	-	12
Derivaten	-	2	-	2
Overige beleggingen	-	7	-	7
	<u>6</u>	<u>16</u>	<u>-</u>	<u>22</u>

13. Pensioenuitkeringen

	2024	2023
Ouderdomspensioen	327	311
Partnerpensioen	96	91
Wezenpensioen	1	1
Arbeidsongeschiktheid	6	6
	<u>430</u>	<u>409</u>

De toeslag op de uitkeringen per 1 januari 2024, zoals vastgesteld door het bestuur, is 6,70% (2023: 5,00%).

14. Pensioenuitvoeringskosten

	2024	2023
Administratiekosten	6	4
Bestuurskosten	1	1
Kosten pensioenbureau	7	7
Controle, toezichts- en advieskosten	1	1
Toebedeling aan kosten van vermogensbeheer	-5	-4
	<u>10</u>	<u>9</u>

Van de totale pensioenuitvoeringskosten van € 10,4 miljoen is € 1,3 miljoen (2023: € 0,9 miljoen) toe te rekenen aan projecten, te weten € 0,85 miljoen doorontwikkeling van de pensioenregeling in het kader van de WTP, € 0,1 miljoen website inclusief nieuwe huisstijl, € 0,15 miljoen pensioenplanner en € 0,2 miljoen overig IT waaronder ook DORA en BPV ledenadministratie.

In 2024 zijn de toezichtskosten DNB € 522 duizend (2023: € 556 duizend) en de toezichtskosten AFM € 67 duizend (2023: € 55 duizend).

Honoraria onafhankelijke accountant

(x € 1.000)	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2024			
Controle van de jaarrekening	140	-	140
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>140</u>	<u>-</u>	<u>140</u>
(x € 1.000)	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2023			
Controle van de jaarrekening	272	-	272
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>272</u>	<u>-</u>	<u>272</u>

Bovenstaand is opgegeven de in het verslagjaar ten laste gebrachte honoraria voor controle van de jaarrekening en verslagstaten en de honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de onafhankelijke accountant. Deze werkzaamheden zijn voor 2024 en 2023 uitgevoerd door Deloitte Accountants B.V.

Voor 2024 is een bedrag van € 140 duizend opgenomen als inschatting voor controle van de jaarrekening en verslagstaten 2024 en is er geen bedrag opgenomen door een te lage of te hoge inschatting voor de controle van de jaarrekening en verslagstaten 2023. Voor 2024 is dus in totaal een bedrag van € 140 duizend opgenomen aan accountantskosten.

Naleving wet- en regelgeving

Overeenkomstig artikel 104 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) wordt vermeld dat het fonds in het verslagjaar 2024 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Personeelsleden

Bij het bestuursbureau van het fonds zijn ultimo 2024 binnen Nederland 15 werknemers (13,8 FTE) in dienst (ultimo 2023: 15 werknemers; 12,7 FTE). Buiten Nederland zijn dit er 0 (2023: 0). Daarnaast zijn medewerkers voor langere tijd aan het bestuursbureau verbonden op basis van een overeenkomst van opdracht (ultimo 2024: 3,3 FTE; ultimo 2023: 3,0 FTE).

Bezoldiging bestuurders

Bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en commissieleden ontvangen een vergoeding. Deze vergoedingen hebben betrekking op werkzaamheden voor bestuurs- en commissievergaderingen en bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten.

De vergoeding aan de bestuursleden bedraagt in 2024 in totaal € 1.031.457 (2023: € 639.262).

De vergoeding aan de leden van het verantwoordingsorgaan bedraagt in 2024 in totaal € 141.076 (2023: € 127.677).

De vergoeding aan de commissieleden bedraagt in 2024 in totaal € 119.565 (2023: € 122.232).

15. Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	2024	2023
Pensioenopbouw	18	15
Toeslagen	241	486
Rentetoevoeging	241	211
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-424	-403
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-12	-11
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1	-1
Wijziging marktrente	88	237
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	68	-
Resultaat op sterfte	4	-2
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	3	-10
Resultaat op mutaties	7	8
	<u>233</u>	<u>530</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de baten en lasten van de in het verslagjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het verslagjaar opgerent met +3,439% (2023: +3,264%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2023.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariel berekend en opgenomen in de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. De afname van de voorziening is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

In de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is een voorziening opgenomen voor de dekking van toekomstige administratie- en excassokosten. Een deel van deze voorziening valt vrij door het doen van uitkeringen en door het maken van kosten in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De hieronder opgenomen toename van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. In 2023 bestond dit effect uit de omrekening naar de rentetermijnstructuur per 31 december 2023.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Hieronder is opgenomen de overgang in het verslagjaar op de door het Koninklijk Actuariel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2024 en de aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen.

16. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2024	2023
Premies en stortingen	295	241
Uitkeringen en onttrekkingen	-9	-6
Beleggingsresultaten	48	22
	<u>334</u>	<u>257</u>

17. Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

	2024	2023
Inkomende waardeoverdrachten	<u>-2</u>	<u>-11</u>

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten over 2024 is volledig gemuteerd in de bestemmingsreserve van het fonds. Er zijn geen statutaire bepalingen voor de resultaatbestemming.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld in de vergadering van 19 juni 2025.

Driebergen, 19 juni 2025

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen
Het bestuur

Nery Anderson
Onafhankelijke voorzitter

Nick Blok
Niet uitvoerende bestuurder

Kees Esser
Niet uitvoerende bestuurder

Michiel van Halteren
Niet uitvoerende bestuurder

Christine Lindeboom
Niet uitvoerende bestuurder

Pieter de Graaf
Uitvoerende bestuurder

Caroline Wisselink
Uitvoerende bestuurder

7. Overige gegevens

7.1 Verloopstaat deelnemers

	2024		2023	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers, incl. AO-ers				
Stand vorig boekjaar		15.587		15.253
Toetreding/hertoetreding	734		733	
Pensionering	-140		-148	
Arbeidsongeschiktheid	8		11	
Revalidering	-29		-2	
Overlijden	-14		-8	
Premievrij gemaakt door uitdienst	-287		-246	
Waardeoverdracht	-4		-4	
Overige oorzaken	-1		-2	
		267		334
Stand einde boekjaar		15.854		15.587
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		1.989		1.858
Toetreding/hertoetreding	15		11	
Pensionering	-142		-103	
Arbeidsongeschiktheid	-7		-10	
Revalidering	29		2	
Overlijden	-1		-4	
Premievrij gemaakt door uitdienst	287		246	
Waardeoverdracht	-9		-11	
		172		131
Stand einde boekjaar		2.161		1.989
Pensioentrekenden				
Stand vorig boekjaar		7.809		7.728
Pensionering	282		251	
Arbeidsongeschiktheid	-1		-1	
Overlijden	-276		-284	
Ingang nabestaandenpensioen	143		147	
Beëindiging wezenpensioen	-21		-31	
Overige oorzaken	-		-1	
		127		81
Stand einde boekjaar		7.936		7.809
		25.951		25.385

7.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen te Utrecht is aan Milliman Pensioenen B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Milliman Pensioenen B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Milliman Pensioenen B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 80.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2.500.000 te rapporteren.

Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan artikel 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de toeslagen beperkt zijn.

Amsterdam, 19 juni 2025

drs. A. Hordijk AAG
verbonden aan Milliman Pensioenen B.V

7.3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2024.
2. De staat van baten en lasten over 2024.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 107 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van het pensioenvermogen. Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark omdat dit een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van het pensioenfonds weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan deze personen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 2,675 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen kent een aantal kernactiviteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan serviceorganisaties. De stichting heeft het beheer van de beleggingen en de beleggingsadministratie en de pensioenadministratie uitbesteed aan respectievelijk Achmea Investment Management N.V. en Achmea Pensioenservices N.V. (hierna gezamenlijk: 'de uitvoeringsorganisaties'). De jaarrekening wordt opgesteld

op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Achmea Investment Management N.V. en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Achmea Pensioenservices N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de uitvoeringsorganisaties verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van het pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen relevante interne-beheersingsmaatregelen van de uitvoeringsorganisaties zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde rapportages (Standaard 3402 type II en 3000A).

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne-beheersingsmaatregelen. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402- en 3000A-rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisaties.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en het bestuursbureau.

Wij hebben de certificerend actuaris instructies gestuurd op basis van Standaard 620 en NBA handreiking 1120 'Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaris bij de controle van de jaarrekening en staten van pensioenfonds' ten aanzien van de actuariële certificering met betrekking tot onder andere de consistentie, prudentie en actualiteit van schattingen ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen en de financiële positie, in overeenstemming met relevante wetgeving. Wij hebben geëvalueerd of de certificerend actuaris heeft voldaan aan onze instructies. Daarnaast hebben wij de adequaatheid van de werkzaamheden van de actuaris geëvalueerd. Ook hebben wij de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de actuaris geëvalueerd. Wij verwijzen hiervoor naar het kernpunt Waardering tegen passende actuariële grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne-beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne-beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne-beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse, zoals opgenomen in de SIRA, geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en de klokkenluidersregeling. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne-beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie in nauwe samenwerking met onze forensische specialisten. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de elementen die tot fraude kunnen leiden: Rationalisatie, druk (motivatie) en gelegenheid. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Doorbreken van Interne beheersing door het bestuur (een verondersteld risico):

Risico

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de Interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar passend geacht, de werking getoetst van de Interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan het pensioenfonds bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Wij hebben een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. Waar zulke journaalposten zijn geïdentificeerd, hebben we aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op de geïdentificeerde risico's in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- Wij hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.

Onze procedures om in te spelen op geïdentificeerde risico's op fraude, hebben niet geleid tot een kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de entiteit door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, de met governance belaste personen het lezen van notulen en rapporten van sleutelfunctiehouders.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de volgende wet- en regelgeving overwogen: naleving van het belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, - zoals opgenomen in Titel 9 van Boek 2 BW, RJ 610 en de Pensioenwet - aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is het pensioenfonds onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen', waarvan de gevolgen van niet naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken, te weten:

- Pensioenwet
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp)
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Gezien de aard van de activiteiten van het pensioenfonds en de complexiteit van deze overige wet- en regelgeving bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van een pensioenfonds, voor de mogelijkheid van een pensioenfonds om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang; niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens van) niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de activiteiten van het pensioenfonds voor de voorzienbare toekomst. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen.
- Nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.
- Inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties.

De financiële positie van het pensioenfonds en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen is een belangrijk onderdeel van bovenstaande evaluatie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de met governance belaste personen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving van het kernpunt

De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd

Waardering van illiquide beleggingen

De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan direct of indirect genoteerde prijzen die tot stand zijn gekomen op liquide financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen waarvoor een frequente marktnotering ontbreekt en de prijs daarom op basis van waarderingmodellen wordt bepaald. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat een hoge mate van subjectiviteit. Hierdoor neemt de waarderings-onzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder frequent genoteerde marktprijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens.

In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva geeft Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen inzicht in de gehanteerde waarderingsmethoden van de illiquide beleggingen.

Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in de toelichtingen 1 en 2 van de jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt dat voor 71% van de beleggingen van het pensioenfonds de waardering is gebaseerd op directe marktnoteringen, voor 1% op basis van afgeleide marktnoteringen en voor 28% op basis van waarderingmodellen en technieken.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van de beleggingen beoordeeld;
- Gebruik gemaakt van Standaard 3402 type II-rapportages, en deze geanalyseerd op toereikendheid van de scoping, bevindingen en de impact hiervan op de controlewerkzaamheden;
- Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze illiquide beleggingen;
- Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden;
- De gecontroleerde rapportage waarin de beleggingen zijn opgenomen aangesloten met de financiële administratie en de jaarrekening;
- Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen en waarderingsonzekerheid van de beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de illiquide beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2024 aanvaardbaar.

Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Beschrijving van het kernpunt**De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd****Waardering tegen passende actuariële grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen**

De technische voorziening betreft de belangrijkste verplichting in de balans van het pensioenfonds en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad. De technische voorziening wordt, conform de vereisten van de Pensioenwet, gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde komt tot stand door middel van een berekening van aanspraakgegevens van deelnemers en wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en schattingselementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorziening en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet.

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 6 en 7 is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De certificerend actuaaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, risico's, werkzaamheden en attentiepunten.
- Een dossierreview uitgevoerd bij de certificerend actuaaris.
- De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaaris.
- De rapportage van de certificerend actuaaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken.
- Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen.
- Vastgesteld dat de actuaaris met deze basisgegevens werkt bij het toetsen van de technische voorzieningen.
- Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen van de technische voorzieningen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de technische voorzieningen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2024 aanvaardbaar.

Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Beschrijving van het kernpunt**De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd****Uitvoering pensioenadministratie DC-regeling in RAP en transitie naar MAIA**

Per 1 januari 2022 voert APS de pensioenadministratie uit op het RAP-systeem. In april 2023 heeft APS bekendgemaakt de ontwikkeling van RAP te beëindigen en te kiezen voor het Allvida-systeem. In overleg met APS is besloten om het bestaande MAIA-systeem van APS eveneens in te zetten voor de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling tot de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. Vanaf 1 juni 2024 wordt de pensioenadministratie van het fonds volledig vanuit het MAIA systeem gevoerd. Hierdoor heeft in 2024 een nieuwe transitie plaatsgevonden van het RAP-systeem naar het MAIA-systeem. De DC-regeling kent per 31 december 2024 een technische voorziening van €829 miljoen.

Het voeren van een beheerste en integere bedrijfsvoering alsook de beheersing van processen bij uitbestedingsrelaties is van belang voor de deelnemers en is eveneens een vereiste vanuit de Wet verplichte beroepspensioenregeling. In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij de uitvoering van de pensioenadministratie van de DC-regeling in RAP alsmede de overgang naar het MAIA systeem, aangemerkt als kernpunt, vanwege de significantie van de gebeurtenis die zich tijdens de verslagperiode heeft voortgedaan als ook vanwege het belang hiervan voor de deelnemers

Wij hebben onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de uitvoering van de pensioenadministratie van de DC-regeling in RAP en de transitie naar MAIA:

- De rapportage Datakwaliteit met betrekking tot de gegevens in RAP van een door het bestuur ingeschakelde deskundige geëvalueerd en de uitkomsten besproken;
- Vastgesteld dat de verschillen die uit de rapportage Datakwaliteit van een door het bestuur ingeschakelde deskundige komen met betrekking tot de posten in RAP, geen materiële impact op de jaarrekening hebben;
- Vastgesteld dat de beleggingen in de DC regeling zijn gecontroleerd en dat deze gelijk zijn aan de waarde van de verplichtingen onder de DC regeling;
- De correspondentie met toezichthouders geïnspecteerd en besproken met het bestuur;
- Vastgesteld dat de uitvoering van de pensioenadministratie van de DC-regeling toereikend is toegelicht in de jaarrekening en het bestuursverslag.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag.
- De overige gegevens.
- De kerncijfers.
- Verslag van het Verantwoordingsorgaan
- Bijlage 1 en 2

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur en de met governance belaste personen benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen vanaf de controle van het boekjaar 2015 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant. Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen is sinds boekjaar 2020 onderworpen aan de regelgeving voor Organisaties van Openbaar Belang.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang geleverd.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de met governance belaste personen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De niet-uitvoerend bestuursleden zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het pensioenfonds.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de .
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het bestuur en de met governance belaste personen op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan het bestuur en de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 19 juni 2025

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: mr. drs. J. Penon RA

Het jaarrapport is een uitgave van
Huisarts & Pensioen

Telefoon

088 462 94 62

E-mail

contact@huisartsenpensioen.nl

Website

www.huisartsenpensioen.nl

Postadres

Huisarts & Pensioen
Postbus 90170
5000 LM Tilburg

Inschrijvingsnummer KvK

41177476

Huisarts & Pensioen is de naam waaronder de Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen en de Beroepspensioenvereniging Huisartsen samenwerken aan het pensioen van huisartsen in Nederland. Ieder met eigen taken en verantwoordelijkheden.

— www.huisartsenpensioen.nl —

h u i s a r t s
p e n s i o e n

